

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 15 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A nyomor körútja.

Budapest, augusztus 1.

Ragyogó, napsugaras nyári vasárnapon, tegnap délután tüntető proceszzióra indult a főváros utcáin a nyomor. A zsufolt lakások, a négy ember közt megosztott ágyak, a penészes falu odúk a fényes körüti paloták közé öntötték a maguk embertömegét. A sápadt senkik, akik máskor munka után menve, vagy munkából érkezve, a palotafalak mentén észrevétlenül szoktak tovább siklani idebenn a belső városban, most egy tömegbe sorakozva masiroztak föl magukat megmutatni a Levente-utcából, a Visegrádi-utcából, a Vízafogó-utcából. És ahogy ezren és ezren jöttek sápadt asszonyok, szuette csontu gyermekek, meggörnyedt hátu, szomorú, fáradt férfiak, a felvonulásukból a nyomornak egy vérfagyasztó jajkiáltása lett. „Munkáslakásokból minden nap temetnek!” — hirdette az egyik tábla s aki végignézett az előre támolygó vázak tömegén, hitt ennek az irásnak s értette a többi tábla elkeseredett felkiáltásait is: „Le a nyomor vámszedőivel!”

Azonban jó annak, aki csak a testi szemeivel látott. Aki a nyomor felmásozását csak az alatt a két óra alatt látta, amíg a támolygó sápadt vázak elfogytak s a vidám vasárnapi sürgősforgás ismét birtokába vette ezt a vidám, léha várost. Az, aki a lelki szemeivel

is látni szokott, nem ilyen hamar látta a nyomor-proceszzió végét, mert látta csatlakozni azokat is, akik otthon maradtak, a házbéruzsora áldozatai után a sokfajta egyéb uzsora áldozatait, a külváros után a belvárost, Budapest után a vidéket. Ebben a proceszzióban már nem csak néhány ezer ember vonult fel, nem is százezer, nem is egy millió — hanem az egész ország. A budapesti proletár után a vidéki nyomorgó szegénység, sok szakadt kabát után az uri nyomor, melynek azután sem vége, sem hossza. Fehér galléros urak, akiknek éhségtől korog a gyomruk, kalapos nagyságák, akik otthon cseléd helyett surolják a konyhát s még sem tudnak mindennap húst tenni a kisgyermekük tányérjára. Valamennyien napról-napra nehezebben vonszolják az élet terhét, mert mindannyian adófizetői a nyomor vámszedőinek.

A „nyomor vámszedői!” Elég hallani ezt a szót, hogy az embernek ökölbe szoruljon a keze. Mert e szó azt jelenti, hogy vannak emberek, akik rendszeres sápot huznak mások szegénységéből, akik mindennap letörnek egy darabot a koldus kenyereiből, akik vért csapolnak le az embertársukból, hogy boszorkányos modern alchimiával aranyat préseljenek maguknak belőle.

Az egész világon drágulnak az árak. A pénz értéke, vásárló ereje folytonosan csökken, az emberi munkaerő

is állandóan drágul s a termelési költségeknek megfelelően a piacra kerülő cikkek árát is egyre magasabb összegben határozzák meg. Magyarországon azonban megszorozódva mutatkozik ez a folyamat, tíz esztendő alatt a legtöbb áru, különösen az élelmiszerek és a lakásbérek másfélszer annyit drágultak, mint ugyancsak idő alatt a külföldön s Magyarországon, különösen pedig Budapesten, ez idő szerint mindent jóval borsosabban kell megfizetni, mint a határon túl. Ez az összehasonlítás világosan megmutatja, hogy a magyarországi drágulást nem lehet a világgazdasági folyamat rovására írni, mert itt egy bizonyos drágító plusz mutatkozik. Azok, akik ezt a drágító pluszt csinálják: a nyomoruság vámszedői. Ők azok, akik tíz forinttal drágábban adják a kenyeret, hogyha a buza egy forinttal drágult, ők azok, akik ha sok széna terem, drágítják a húst, hogy ha kevés széna termett, megint drágítják a húst; ők azok, akik, ha egy krajczárral emelik a tej árát, még tifuzos vizet is töltenek bele két krajczárért; ők azok, akik miatt, hogyha sokáig büntetlenül garázdálkodnak, egyszer fölkerelkedik s az utolsó emberig kivándorol erről a földről az ország.

„Ha a főváros hatósága nem segít, megcsináljuk a lakósztrájkot!” — ezt is mondta tegnap egy felírás. És ennek a felírásnak is igaza van. Azon a pluszon, mely a világpiacon árainak tete-

Török világ Budán.

Írta: Váradai Antal.

(Utánnyomás tílos.)

Nem történelmi elmefuttatásokat írok. Annnyit olvastam a régi Buda elestéről, annyira beleéltem magamat abba a világba, mikor a csellel elfoglalt ország-szive Szulejmán birtoka lett, hogy végig akarom sétáltatni az olvasót a török Budán, amint az állott anno domini 1542.

Wernher György, „Hypomnematio de admirandis Hungariae aquis” című könyvében azt írja, hogy Szulejmán, úgy, mint más elfoglalt városokban is, első dolgának tartotta kényelmes, nagyszerű fürdők építését. Ilyenül szemelte ki a kalocsai érsek palotáját, Budán, és abból nagy és tekintélyes fürdőházat építtetett. A vizet földalatti csatornákon vezették bele s a Dunából hajtották föl, még pedig, mint mondja: „a Dunánál emeltebb fekvése miatt tekintélyes magasságra.” A fürdőnek belső, valamint oldalfalai és padlója márványemlékkövekkel van kirakva, melyek azelőtt templomokban valának, melyekről azonban minden faragványok levésével és egészen simára esiszoltattak...

Van egy másik szentanu is, aki a törökök e vandalizmusáról ír. Ez Bocatius János, kassai polgármester, aki „Commentatio epistolica” című munkájában így sóhajt föl Buda pusztulását és pusztítását látva: „Lerombolt templomok! Barnok ólái!... A te-

mető-kertekből elhúzott márvány-sírcskéket sarokkövekké degradálják, padokat csinálnak belőlük, vagy az árusok adnak-vesznek rajtuk, mint asztalokon... a pusztulás?!... Oh, pusztítók!...”

Igy tett a török Buda templomainak kőfaragványaival. Taferner Pál jézsovita atya, aki Leslie Walter gróf kíséretében járt s vele utazott Konstantinápolyba, 1664-ben s visszajövet 1666-ban Budán keresztül, ez utazás történetét megírta „Caesarea legatio” című könyvében s a minket illető részt itt adom:

„A város maradványai közé belépőnek először is egy gyönyörű vörös márványsírlap tűnik a szemébe, mely helyéből a városnak valamely templomából dobatott ide. Ki tudná azt meghatározni: hol állott e sírkő? — A bécsi kapun át bevezetve erünk a vár főterére, melyet mindkét oldalán ódon házak vesznek körül...”

Tehát már akkor is ódon házak voltak. Pedig némelyik még ma is áll.

„Ezek — folytatja Taferner, — bajdan pompásak lehettek, most többnyire fedelek nélkül vannak, ablakaik üvegtáblák helyett papirossal beragasztva, sőt szalmával kitömve...”

„A város közepén a szent György temploma áll, mely most mecsetté van átalakítva. E templom kapuzata fölött szent György-vértanu szépen faragott kőszobra látható, de sajnos, fej nélkül. Még a szent lábai alatt levő sarkánynak sem kedvezett a pusztítás szenvedélye.”

Tehát törtek, zuztak mindent, ami szobor volt, vagy emlék.

Taferner páter azonban itt alkalmasint tévedett a templom megnevezésében. Már Schier Xistus, Augustinus atya, megütközik ezen a meghatározáson, mondván, hogy Taferner cserbenhagyta az emlékezőtehetsége, mikor szent György templomát, mely nem volt távol a királyi palotától, a város közepén látta. Azt a szent György-szobrot Taferner alkalmasint a szent Magdaléna templomán láthatta, vagy esetleg a Nagyboldogasszonyén, mert akkor, mikor Taferner Budán járt, 1666-ban, a szent György templomának már egy köve sem volt. A törökök ugyanis a szent György terén által egy mély árkot huztak, hogy a királyi várpalotát, mint külön erősséget árokkal és külön falakkal vegyék körül és megerősítsék. A külön királyi vár-erősség falait pedig a lerombolt szent György temploma köveiből építették, „nehogy a város részéről a palotának ostromlása a templom falai megül előmozdítottassék.” Mikor Budát visszavették, Fontana eszászari mérnök felvette a vár egyes részeit, de a szent György templomának már a nyomát sem találta.

Taferner atya le is írja annak a vörös márványkőnek a feliratát, amelyet a várba lépve látott: „Márton, esztergomi érseknek, aki meghalálozott 1383-ban...” Ez a felírás is alkalmasint sebtében volt papirossa vetve, mert hitelességében kételkednünk kell. Márton nevű érsek ebben az időben Esztergomban nem volt, hanem igeus viselte az érseki

jébe további drágulást okoz Magyarországon, a hatóságoknak, a fővárosnak, az államnak kell segíteni.

Ne mondja senki azt az üres kifogást, hogy a hatóság nem diktálhat árakat, az állam minden hatalma nem elég ahhoz, hogy a kínálat és kereslet árszabályozó egyensúlyát elbillentse. Ezen a doktrínér manchesterizmuson már túl vagyunk, külföldön példát mutattak arra, hogy az állam igenis ismeri a nyomor vámszedői ellen hatásos orvosszereket. Tessék használni ezt az orvos-ságot idehaza is. És hogyha egyebet nem tudnak tenni ezek ellen az uzsorások ellen, a hatóságok legalább ne pakoljanak és ne panamázzanak velük.

Ezek a nyomorultak különben tegnap nem elégedtek meg azzal, hogy panaszkodjanak, hanem egy határozati javaslatban — legalább a lakásinségre — receptet is proscibáltak maguknak. A főváros csináltassa meg ezt a receptet. S akkor a nyomornak legalább otthona lesz Budapesten. Mert ma még az sincsen.

A világbéke utján.

Budapest, augusztus 1.

Nyár van s ilyenkor az uralkodók egyszerre nagyon békeszeretők. Tavaly ilyenkor Edvárd király akart akciót indítani, hogy a hatalmak korlátozzák tengeri haderejüket, a tavasszal Roosevelt volt Berlinben s az egyetem aulájában nagy beszédében fejtegette azt a csapást, amit a folytonos fegyverkezés a nemzeteknek nemcsak gazdasági erejére, hanem kulturájára is jelent. Néhány hét előtt hozta nyilvánosságra Gervais szenátor, hogy II. Viktor Emánuel olasz király minő béketervezettel fordult a hatalmakhoz. Vilmos császár legalább egy „békezászlót” rajzolt, hogy a békét a népek közt elősegítse, de mindez csak tréfa, nem komoly dolog. A hatalmak nagyon udvariasan fogadják a béketerve-

ket, de aközben Anglia annyi új hadihajót rendelt, hogy a régi „két standard” helyett a „három standard” rendszerre térhessen át, azaz az angol tengeri haderő ne csak olyan hatalmas legyen, mint bármelyik két nagyhatalom tengeri ereje együtt, hanem olyan erős, mint három nagyhatalom együttes tengeri ereje. Németországban most dolgozzák ki az új flottaprogramot, Olaszország is, Ausztria-Magyarország is Dreadnoughtokat épít s *Karácson* Lajos honvédelmi államtitkár éppen tegnap jelentette be verseczi programbeszédében, hogy ősszel elkészül az új véderőtörvény, melyben jelentékeny létszámemelést fognak kérni a nemzetől s a katonai költségvetés felemelését.

Minő megvetéssel fogja majd egykor a világ azt a hypokrizist szemlélni, mely az állandó békekeziók; a hágai békekonzferenciák, békeszövetségek és békekeziók dacára is mindig a hadsereg fejlesztésében látta az uralkodók legfőbb tennivalóját s a nemzetek legelső hazafias kötelességét.

Pedig nem lehetetlenség a nemzetek között a békét fentartani milliókra menő katonaság nélkül is. Nem igaz az, hogy csak azért van negyven éve béke Európa nagy nemzetei közt, mert mindegyik állig fegyverben van s mert a békét a hadseregek védik. A hadseregek nem a béke, hanem a háboru eszközei s a nagy hadseregek sem a béke garanciái, hanem állandóan fenyegetik a békét. Mindegyik állam fejleszteni, erején túl fejleszteni, igyekszik a hadseregét s abban a pillanatban, melyben érezni fogja, hogy erősebb, mint a szomszédja, ki is fog törni a háboru.

És a hibás Németország. Az örületté fejlődött fegyverkezést Németország kezdte. 1870 után. Ausztria és Franciaország porban feküdtek, riválisa sem volt senki s mégis elkezdett fegyverkezni. A legnagyobb háboruban, amit az újabb korban Európa területén vívtak, a porosz-francia háboruban, Franciaország mindössze 300 ezer, Németország 500 ezer emberrel vett részt. Ma Németország állandó hadserege

béke időben is ötszázezer ember körül van. Franciaországé még több, sőt most már szerezsen ezredeket is állít fel Franciaország, csak hogy nagyobb legyen a békelétszáma, mint Németországé. Németország nagy fegyverkezése aztán maga után rántotta egész Európát s ma minden hatalom a békét akarja, de azért folyton fegyverkeznek.

Hogy ennek végül is a népek anyagi összeomlását kell eredményeznie, az előre látható. Pedig száz meg száz példa és bizonyíték van arra, hogy a népek meg tudják egymást érteni s ha komolyan akarják, mindig meg tudják találni a módját annak, hogy közös egyetértéssel rendezzék az emberiség közös érdekeit. Hisz a vasuti, hajózási, távirdai egyezmények, a nemzetek legvitálisabb gazdasági érdekeit érintik s ma békés egyezmények útján van rendezve az a kérdés, amely egykor Görögország és Trója, Róma és Karthago, Spanyolország és Anglia, Anglia és Hollandia, Velence és Génua közt rettenetes háborukat idézett fel. A kereskedelem miatt a nemzetek egykor véres háborukat vívtak, ma pedig vámszerződések és tarifaegyezmények vannak. Száz év előtt még Napoleon azzal akarta tönkre tenni Angliát, hogy hamisította az angol pénzt s ilyen hamis pénzzel árasztotta el Angliát. Ma pénz és érczegezmények vannak s még a külföldi pénzek hamisítását is üldözi minden állam. Volt idő, mikor az idegen államok polgárai hazájuk határain kívül jogfosztottak voltak, ma minden kulturállam ugyanazokat a jogokat adja a külföldinek is, mint saját polgárának. A házasságjog, a gyámság, a szellemi tulajdon védelme, a szerződési szabadság tekintetében igazán ma már nincs különbség állampolgár és külföldi közt s egész esomó kérdés van, amelyet európai kongresszusok békésen oldottak meg, például a döntő bírói intézmény internacionális politikai és gazdasági kérdésekben, a tengeri zsákmányjog, halászati egyezmények, a rabszolgaság eltörlése, a leánykereskedelem ellen való védekezés, közegészségügyi rendszabályok,

méltóságot Demeter, s Márton érsek Kalocsán élt, de nem 1383-ban, hanem tíz esztendővel később: 1393-ban halt meg. Lehet, hogy a sebtében odavetett jegyzetekben az érsekség neve és az évszám hibásan irattak le. Az is lehet, hogy a Nagyboldogasszony templom homlokzatán volt az a szent György-szobor, melynek a vandál törökök letörték a fejét, sőt még a ló alatt levő sarkányt is megsemmisítették.

Szép legendát őrzött meg Jordanszky Elek püspök a Nagyboldogasszony templomában levő „Boldogasszony szobráról”, amelyet késő unokáknak őrzött meg, ilyenképen:

A képrombolás e barbár korszakában a török mindent, ami a keresztény kultuszra emlékeztetett, irgalmatlan kézzel tört, zúzott... Csak egy szobornak irgalmazott, mert félt tőle. Ez volt a Nagyboldogasszony szobra a templom szentélyében.

Az akkori budai pasa. — aki reccgát létére jól tudta, hogy miésoda nagy tisztelettel veszik körül Buda polgárai a Boldogasszony szobrát, — nem mert azt összetöretni, nehogy a Boldogasszony haragja, — melytől ő is rettegett — a török fegyverekre vészt hozzan és megsejtsse az ő kedvelt magyarjait. Palat huzatott tehát a szobor elé, hogy senki se láthassa és ne könnyörghessen hozzá még titokban sem. A fal ott állott az ostromig. Akkor dönt le, csodálatosképen.

Mikor az ostromló sereg már az utolsó támadások hevében tüzes golyókkal lödözte a várat, egyik vészó vasgömb a löporraktárba esett s az menydörgő durrenással felrobbant.

A rengétegr rázkódtatásra megmozdult a föld s a Nagyboldogasszony templomában a Mária szobrot eltakaró fal végiglen leomlott s egyszerre, mintha régi rejtekből tűnt volna elő: ott állott a magyarok pátronája!... Ezt szent jelnek vették azok, akik látták, hogy Magyarország védőasszonya megjelent és segítségére siet az ő magyarjainak.

Hogy milyen volt a Mátyás-templom-mesét korában, arra is van emlék és följegyzés. Gerlach István „Tagelbuch“-jában le van írva a török által elfoglalt Buda, melyet össze-visszajárt és följegyezte a nevezetesebb látott dolgokat. A mesetekre vonatkozólag ezeket írja Gerlach: „Belül a mesetek szőnyegekkel vannak telecagatva, legszebbek a pasá mesetében függő szőnyegek. Vékony vasrudakon lámpások függenek, a középső a legszebb, a körülötte függők gömbölyű üveg-ből vannak és egyszerűbbek. A templom falaira kívül és belül syr-felirásokat alkalmaztak, a kapu fölött, valamint a papi szentély bolthajtásán a félhold látható. Harang és óra a meseten nincsen, hanem az ima idejét a műezzin a meset tornyából kiáltja le.

Az egyik budai mesetben a jeruzsalmi török meset képe volt látható. Hogy melyikben? azt Gerlach nem írja meg.

A Nagyboldogasszony temploma szomszédságában különféle rejtelmes történeti emlékek maradt fenn. Az egyházi kis kertje alatt ásás közben téglaburkolatra akadtak. Ezt felszedvén, vagy három lábnyi mélységben — tehát a mostani utca-szín alatt legalább is három méternyre — két helyen erős vasgyü-

rüs foggantyukat találtak. Két kőtáblába voltak a vasgyűrűk forrasztva, amelyeken sírfelirások és ábrák voltak. Ezek a kövek tehát valaha sírkövek lehettek, amit lizomyított a még kibetűzhető felirás, amely minuskulákkal a következő köriratot tartalmazta: „Sepultura nicola.” Középső mezején ezimer felett álló madár és sosak van. A másik sírkő körirata lehorzsolódott s csak három CCC maradt meg, a közepén gyanítható tollas sisakdísz mellett. Ez a két vasgyűrűs kő azonban a törökidők alatt nem sírbeltokat takart, hanem börtönöket.

A köveket fölemelve, alattuk titkos nyílások voltak, s ezek mögött tágas, sötét üregek. A munkások nem mertek leszállani, míg végre sok biztatásra létrákat hoztak és megvizsgálták az üregeket. Három öl mélységű üregek voltak, természetes sziklába vájva, közös kör-ívű dongaboltra támaszkodó tetőzettel. Ennek a boltívnek a zárókövei voltak a vasgyűrűs sírkövek. Az üregek beszűngző viz által odamosott föld- és törmeléktereggel voltak telve. Nem értették a termésköbe vájt üregek illetlen beiszaposodását, mignem egy hosszú repedést földöztek föl a sziklafalon, mely valamely földrengés által támadhatott. Itt hatolt be a víz. Kiásták az iszapot, tudván, hogy abban történelmi emlékeket fognak találni. Találtak is, több régi esztendőzet, néhány darabot egy bronzal díszített könyv maradványaiból, török és magyar sarkvasakat és végre egy bilineset. Tehát a két üreg a török időkben földalatti börtön lehetett.

a szárazföldi és tengeri háboru humanitárius szabályai, robbanó golyók tilalma, a genfi egyezmény stb.

Ezek komoly dolgok. Még nem biztosítják ugyan a nemzetek közt a békét, de a surlódási területeket korlátozzák, tehát a béke művét szolgálják. És ez az igazi útja a békének. És a béke biztosítéka nem az, ha a nemzetek minél nagyobb hadseregeket tartanak, hanem ha majd felismerik, hogy szűkebb a nemzeti határok s hogy az egész emberiségnek csakis közös érdekei vannak, amelyeket nemcsak hogy meg kell, hanem meg is lehet békés egyetértéssel, kardcsörtetés nélkül is oldani.

És ennek az ideje is elérkezik s akkor az emberek ép úgy fognak mosolyogni azon, hogy volt egy kor, melyben az uralkodók közül az volt a legirigyeltebb, akinek legtöbb katonája volt, mint ahogy ma mosolygunk azokon az őskori embereken, akik azt hitték, hogy a legfőbb hatalom forrása az, ha valakinek minél több maorigyulója van.

Kezdődik a vakáció.

— A bán robbantja a horvát koalíciót. —

Tanácskoznak a mérsékelt románok.

Budapest, augusztus 1.

Most már egészen bizonyos, hogy pénteken, augusztus 5-én, a parlament megkezdheti szeptember 26-áig terjedő nyári szünetét, amely alatt, úgy látszik, az egész nagy politika szünetelni fog. Még a bankkérdésben s a véderőtörvény revíziója dolgában is észszel folytatják majd a tárgyalásokat a kormányok s akkorra fog eltolódni a horvát válság megoldása is.

A mai nap eseményei közül a legérdekelőbb az a látogatás, amelyet Metiánu román metropolita a nemzetiségi béke helyreállítása érdekében tett, s amely szorosban összefügg a esütörtöki konferenciával. Ilyen nevezetes az agg főpap nyilatkozata, amelynek éle, — amint alább olvasható — a nemzetiségi párt

Rettentők voltak ezek a földalatti börtönök a török időkben!

Hogy erről valamelyes fogalmat nyerhessünk, idézmem kell Hammernek az „Ozman Birodalom Történetéből” vett azt a leírást, amely az 1669-iki budai nagy tüzvészszel foglalkozik. Irtózatossá és lobogott az egész nyugati oldal mentén, átesapott a keletre is, és a láng hatalma által a puskaporos torony is a levegőbe repült, „oly erővel, — írja Hammer, — hogy a föld megrázkódott, a várfalak megrepedtek, és a bástya egy helyen, több, mint tizenhat öl szélességben beomlott. E borzasztó katasztrófa alkalmával a tömlözőkbe zárt keresztény rabszolgák részint megfultak, részint megégették. Tizenhat pár közülük megfulladva találtatott, kik is egymáshoz lévén bilineselve, egymás nyakába borultak, hogy így összekulcsolva, együtt végezzék kintéljes életüket.” (Hammer P. Gesch. d. osmanischen Reiches, VI. 220.)

A „sepultura Nicola” utolsó foglyai is ekkor pusztulhattak el.

A nemes Miklós család, amelynek hamvait rejtette egy időben a mély üreg, régen elenyészett. A bronzdíszü könyvtábla, mely valószínűleg imádságos könyv volt, valamelyik holt kezében porladhatott el s a törökök, mikor tömlözőt csináltak a kriptából, kiszórták a hamvak egy részét, de nagyon föltűnően, csak hogy éppen beletuszkolhassák a rabokat s a könyvet, amely nem valószínű, hogy valamelyik rab kezében hagyatott volna meg, alkalmasint a Nicolák valamelyik halottjának a koporsójából való.

ellen irányul. A mérsékelt románok akciójának ez a tanácskozás csak bevezetője lesz s a mozgalmat teljes erővel szintén csak őszszel fogják fölvenni a nemzetiségi izgatók, az állami rendet megbontó agitátorok ellen.

A miniszterelnök nyaralása.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök hédervári birtokáról, hol a vasárnapot töltötte, ma délelőtt Budapestre visszaérkezett. A miniszterelnök a főrendiház ülése után még néhány napig Budapesten marad, hogy tárczája körébe tartozó egyes függő ügyeket elintézzon, majd egy napra Ischlba megy a királyhoz jelentéstétel végett, azután pedig Hédervárra utazik, honnan augusztus 17-én tér vissza a fővárosba, hogy az uralkodó születésnapja alkalmával a miniszterelnöki palotában adandó disztribúción jelen legyen. Ezután Osztróndába utazik, ahol két-három hetet fog tölteni.

Az utolsó minisztertanács.

A kormány tagjai e héten, valószínűleg esütörtökön délután öt órakor, a főrendiház ülése után, ülnek össze a szünetek előtt való utolsó minisztertanácsra.

Dolgozik a főrendiház.

A főrendiház bizottságai ma délután 4 órakor tartott ülésükben tárgyalták a képviselőház által elintéztett törvényjavaslatokat. A kormány részéről megjelentek gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Hieronymi Károly, Lukács László, Székely Ferenc és Hazai Samu miniszterek, Kazy József földmívelésügyi államtitkár, Lers Vilmos és Paiz Géza miniszteri tanácsosok.

A közjogi és törvénykezési bizottság Forster Gyula báró elnöksége alatt az újonczjavaslatokat és az ezzel kapcsolatos miniszteri jelentéseket tárgyalta és azokhoz Hazai miniszter rövid felszólalása után változtatás nélkül hazzájárult; Zoltán Elek elnöksége alatt pedig a konzuli bíraskodásra vonatkozó törvényjavaslatot, Székely miniszter tájékoztató felszólalása után szintén vita nélkül elfogadta.

A pénzügyi bizottságnak báró Harkányi Frigyes helyettes elnöksége alatt tartott ülésében Hertelendy Ferenc bizottsági jegyző ismertette az indennitásra, valamint az 560 millió beruházási kölcsönre vonatkozó törvényjavaslatokat. Az utóbbinál báró Harkányi utalva a kibocsátandó kötvényeknek a francia piacon való elhelyezése tekintetében felmerült hírekre, felvilágosítást kért a pénzügyminisztertől, nagy sulyt helyezve arra, hogy a kötvények elhelyezése céljából a francia

A Nagybaldogasszony templomának esucesives ablakai régi, becses üvegekkel voltak ékesítve. Ezek, részint a bombázás, részint tűzek, vagy földrengés által megtüredeztek, s hogy az ablakok ne maradjanak nyitva, a törökök azok egy részét bölesen befalazták. Ezt onnét gyanítjuk, mert, mint Némethy Lajosnak a templomról irt nagybecsű munkájában olvassuk: Schweiger Salamon nevű utazó, aki 1576-ban Konstantinápolyba való utazása közben Budán is megfordult, ekkor megkereste Mátyás király régi palotáját. Ez alkalommal azt tapasztalta, hogy az ablakok, egy kis nyílás meghagyásával, be voltak falazva. Valószínű tehát, hogy a Nagybaldogasszony temploma ablakait is befalazták.

Ugyanez az utleiró azt is állítja, hogy a templom melletti bástyafalon a Vizivárosba menő út mellett Attila és Buda mellészobrai voltak felállítva. Ezeket a fentemlített Németh-féle kútfő szerint Zápolya János állította fel 1538 és 39-ben, mikor a falakat és a bástyát javíttatta.

Buda visszavételét aztán XI. Ince pápa jöveddölte meg, a következő akrostichonban, amely a pápának egy, Lipót császárhoz intézett levelében foglaltatik:

„Budam Virginis Dabit Auxilium.”

Azaz: Budát a Szent Szűz segítségével fogják visszavenni. Ez fogva élt a közhit, hogy Budát Nagybaldogasszony — augusztus 15. — és Kisasszony — szeptember 8. — napjai között fogják visszafoglalni. És népláti teljesedett!

piacz is igénybe legyen vehető, minthogy különben csak az angol és német piacra volnánk utalva, amelyek közül az előbbi a gyarmatoknál való lekötöttsége révén alig jöhetne számításba. Lukács miniszter a felmerült híreszteléseknek nem tulajdonít komolyabb jelentőséget és azokat a zsurnalisztika egy részének köréből eredő manővernek tekinti, amelytől a komolyan szóba jöhető francia pénzügyi körök távol állanak. Előkező helyekről szerzett információja alapján nem hiszi, hogy a francia tőke a hírlapok lármája miatt elzárkózna egy ránézve éppen nagy, pénzébőségénél fogva kedvező alkalom felhasználásától. — A javaslatokat változatlanul elfogadták.

Az egyesült közgazdasági és pénzügyi bizottságok báró Harkányi elnöksége alatt tárgyalták s elfogadták a román szerződésről szóló törvényjavaslatot és a statisztikai hivatal működésére vonatkozó jelentést, amelyeket szintén Hertelendy előadó ismertetett.

Végül a közgazdasági bizottság külön báró Podmaniczky Géza helyettes elnöksége alatt a népszámlálásról és a legeltetési forgalom megtiltásáról szóló törvényjavaslatokat, amelyeknek előadója Matlekovics Sándor volt. A bizottságok változtatás nélkül elfogadták és hitelesítették az előadók által felolvasott jelentéseket, kivéve a konzuli bíraskodás hatályának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatra vonatkozót, melynek — minthogy ez a törvényjavaslat a képviselőházban még végeleg nem szavaztatott meg — utólag leendő hitelesítésével a bizottsági elnökök és jegyzők bízták meg.

A főrendiház plénuma esütörtökön délelőtt 11 órakor tartja ülését, amelyen a feliratán kívül a képviselőház részéről elfogadott összes törvényjavaslatokat tárgyalni fogják.

A horvát válság.

Mint Zágrábról jelentik, Tomasić horvát bán tegnap több képviselővel tanácskozott a politikai helyzetről, köztük dr. Magdić Peróval, a horvát országgyűlés első alelnökével is. Dr. Magdić ez értekezlet folytán a horvát jogpártot keddre értekezletre hívta egybe. Ezen az értekezleten megbeszéltek a politikai helyzetet és tárgyalni fognak olyan módozat felől, amely hivatva van a horvát országgyűlés feloszlására nélkül szanálni a politikai helyzetet és pedig a bánal való egyetértésben.

Más zágrábi forrásból a következőket jelenük: Itteni politikai körökben elterjedt hírek szerint Tomasić bán már a tegnapi nap folyamán magántermészetű jellegű megbeszélést folytatott a horvát-szerb koalíció mérsékelt irányzatához tartozó egynehány politikusával, hogy megnyerje őket amaz eszméjének, hogy a koalíció kebeléből egy új pártot alakítson. Hogy ez a kísérlet eredményes fog-e járn, azt ma még nem lehet tudni. Koalíciós körökben hangsúlyozzák, hogy a koalíció szétszűllésére gondolni sem lehet, még arra az esetre sem, ha a koalíciónak egyik, vagy másik tagja csatlakoznék is a bánhoz. Beszélnek arról is, hogy a bán az új pártalakítás kombinációjából a következő képviselőket zárta ki: dr. Lovković, dr. Šurmin, dr. Polják és Krzjelka képviselőket, akik a haladó-párt tagjai, továbbá gróf Kulmer, dr. Nikolics, dr. Mazuranics, Lukinics és dr. Pribiscevićet. Miután ezek voltak a horvát-szerb koalíciónak a főszóvivői és különösen a haladó-párt volt eddig a koalíciónak nyugtalan eleme, nem hiszik, hogy a koalíció a bán e kívánságait teljesíteni fogja.

A bánhoz közel álló forrásból azt közlik, hogy Nikolics Vladimir volt bánhelyettes, a retorziós politika legerősebb hirdetője, aki Pribiscević-kelet együtt Arancichy osztályfőnök, Jankovics főispán s három alispán elmozdítását követelte, visszavonul, sőt mandátumát is leköszöl tenni, miután a koalíció többsége szeretné az ellentéteket elsimítani. Amint hírlik, a koalíció tagjai ez okból csakugyan, ha nem is hivatalosan, egyre sürün tanácskoznak egymás közt, sőt a jogpárt legközelebbi értekezletén hivatalosan is foglalkozni kíván a konfliktus békés megoldását. Mindezek ellenére bizonyosnak látszik, hogy a krízis mostanában nem jut elintézésre, a válság elhúzódik az őszig, újabb tárgyalások a bán és a koalíció között nem lesznek, akkor azonban már csak azért is, mert a magyar országgyűlés tárgyalásai szükségessé teszik a kibonyolítást, meg fog történni a végleges döntés a bán és a koalíció részéről is.

Eszékről táviratozzák: Pinterovics és Mucserics képviselők ma a Narodne Obrana jelentése

ezert Zágrábba utaztak, hogy a bánnal a helyzetről tanácskozzanak. A lap dr. Pinterovics cikket közli, amelyben ez sajnálja, hogy szakításra került a sor és a képviselőket felszólítja, keressenek valami módot, amelyvel az összhangot újra helyreállíthatják. A bán a nevezett lap egy munkatársa előtt azt mondta, hogy a koalíció üzenetéből bizalmatlanságot olvas ki személye iránt és ezért nem kockáztathatja, hogy a tartománygyűlés őszi ülészakát megkezdje. Az üzenet negatív hangját a koalíció három tagjának terrorizmusával magyarázza. Vannak különben is olyan elemek a koalícióban, amelyekkel nem lehet kormányozni. Sem a koalícióval, sem annak végrehajtóbizottságával nem fogja keresni az összeköttetést, ellenben egyes képviselőkkel, valamint egyes csoportokkal igyekszik majd meg egyezni és arra törekszik, hogy homogén többséget képezzen. Ha ez sikerül, akkor felosztatja a tartománygyűlést és új választásokat rendel el. Ellenkező esetben végképp eltávozik és utódjára bizza az új választások keresztülvitelét.

Zágrábban a politikai helyzet tisztázására irányuló tárgyalásokat ma is folytatták avégből, hogy megállapítsanak valamelyes módot, amelyen a koalíció politikailag józanebb elemeivel megegyezésre lehet jutni. A bán különben várakozó magatartást foglal el. A horvát jogpártnak esütőkre egybehívott konferenciája iránt politikai körök nagy érdeklődéssel tekintenek. Pinterovics és Muacevics képviselők ideérkeztek, hogy a bánnal tárgyaljanak, miképpen lehetne felesleges tenni a tartománygyűlés felosztatását.

Román főpap a nemzetiségi békkéért.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délután Metianu János nagyszabású román metropolita látogatását fogadta. A metropolita egyháza egynemű ügyben folytatott megbeszélést a miniszterelnökkel. Az értekezlet során szóba került a románokkal való teljes béke megteremtésének kívánatos volta is. Metianu metropolita holnap gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert keresi föl. Amint beavatott forrásból értesülünk, az agg főpásztor, aki évtizedek óta teljesen távol tartotta magát az aktív politikától, most gróf Tisza István béke-mozgalmát a legnagyobb szeretettel üdvözölte. A metropolita értesülésünk szerint a következőket jelentette ki:

— Szíves örömmel támogatom minden főrekvét, amely a románok és a magyarok közötti őszinte kibékülést szolgálja. Már régebben dhajítottam, hogy a kormány a nemzetiségi kérdés megoldása céljából *ankétoi* hívon össze. Ha ugyanis gróf Tisza a béke helyreállítására a nemzetiségi párti képviselőkkel való tárgyalást perhorreszkálja, akkor tegye meg a kormány a kellő lépéseket, hívja össze a román egyházfőket és a román nép nevezetesebb vezérférfiit is, akik bizonyára a legjobb igyekezzel azon lesznek, hogy a minden oldalról kívánt békes egyetértés valóra váljék.

Tudvalevően a kormány ama megbeszélés alapján, amelyet dr. Mihó János ügyvéddel, a románok egyik vezetőjével gróf Héderváry és gróf Tisza a múlt hétfőn folytatott, egy ilyen tanácskozást már inaurálta is s ezt Metianu ma kézséggel honorálta. A konferenciát esütőtkön fogják megtartani, amikor a főrendiház ülése alkalmából a román görögkeleti és görögkatholikus papok Budapestre érkeznek. Ez alkalommal a pártok kivül álló román vezérférfiak közül többen szintén Budapestre jönnek. E tanácskozáson meg fogják beszélni a gróf Tisza István által felvetett és a miniszterelnök által támogatott eszűt a nemzetiségi ellentétek kiegyenlítésére vonatkozólag. Informálás céljából meghívást kapott Kocma Partén, az Albina igazgatója, Tisza Kálmánnak egykori híve, továbbá Ungureanu Emánuel, temesvári ügyvéd is, akik azonban akadályozva lévén a személyes megjelenésben, nézetüket írásban terjesztették a miniszterelnök elé. Az értekezleten részt fognak venni a nemzeti munkapárt román nemzetiségű képviselői: Mangra Vezui, Burdia Szilárd, Siegescu József, Rednik Gábor is s még néhányan.

A munkapárt szüneti bizottsága.

Az országgyűlési nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága a parlamenti szünetidő tartamára albizottságot küldött ki, amelynek tagjai báró Dániel Ernő, Erdélyi Sándor és Darvai Fülöp. Az

albizottság a párt elnökségével együttesen fogja a szünet alatt a pártügyeket intézni.

Vámkonferencia.

A kereskedelemügyi minisztériumban ma délután négy órakor Lers Vilmos miniszteri tanácsos elnöklésével vám- és kereskedelmi értekezlet volt, amelyen osztrák részről Riedl kereskedelemügyi osztályfőnök, Mühlwieser pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsos és báró Gnobloch földművelésügyi minisztériumi osztálytanácsos vettek részt. Az értekezlet főként a kérdéssel foglalkozott, hogy a román kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatnak a magyar képviselőházban most történt letárgyalása alkalmából a szerződés életbe léptetése miként, amely időpontban és minő részletes határozmányok mellett történjék. Az értekezleten teljes megegyezés jött létre. Riedl osztályfőnököt Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a tárgyalások folyamán külön is fogadta. A tanácskozás este háromnegyed nyolcz órakor ért véget. Riedl osztályfőnök még ma este visszautazott Bécsbe.

A marostordai viharfészek.

Marosvásárhelyről jelentik: Napok óta készült Maros-Torda vármegye ellenzéke arra, hogy a mai napon összehívott közgyűlésen Erdős Sándor főispán ellen bizalmatlanságának méltóképen kifejezést adhasson. Az ellenzék már 10 óra előtt szervezeten, egy csoportban vonult föl a közgyűlésre, hangosan tüntetve Köllő Ignác alispán, gróf Bethlen István, Désy Zoltán, Gál Sándor és Urmánczy Nándor képviselők, a vármegyei ellenzék vezetői mellett. Erdős főispán megjelent a közgyűlésen. Az ellenzéki tagok úgy öt, mint Teleki Samu gróftól percekig tartó abczugolással fogadták.

Gróf Bethlen István interpellációt intézett az alispánhoz a tavaszi közgyűlés meg nem tartása miatt. Köllő alispán válaszában kijelentette, hogy április óta többször tett előterjesztést a főispánhoz a közgyűlés összehívása céljából, de a főispán azzal az indoklással, hogy a képviselőválasztások miatt a kedélyek izgatottak, — a közgyűlés összehívását megakadályozta. Gróf Bethlen a választ nem vette tudomásul, hanem indítványozta, hogy az ügyet tüzzék ki napirendre. Erre névszerinti szavazást kért az ellenzék, amelynek eredményeként az indítványt száz szavazattal kilencvenkilenc ellenében elvetették. Oriási botrány tört ki a szavazás eredményének kihirdetésére, s csak hosszú idő múlva, nagynehezen sikerült a főispánnak a rendet helyreállítani.

Ezután Désy Zoltán interpellálta meg az alispánt Erdős Sándor és Nagy József volt alispán fejelemi ügyében, amelyet a belügyminiszter a vármegye közigazgatási bizottságának határozata ellenére törölt. Köllő alispán válaszában kijelentette, hogy a belügyminiszterhez a kérdésben felírt, de a főispán az ügy befejezését megakadályozta. Désy a választ nem veszi tudomásul és napirendre tűzést indítványozza. A főispán pártja ekkor olyan zajt ütött, hogy a közgyűlést délután 1 óráig a főispán felfüggesztette.

Egy órakor a folytatólagos közgyűlésen megtörtént Désy indítványa fölött a szavazás. Désy indítványát kilencvennégy szóval nyolcvannolcz ellenében elfogadták. Rettenetes láрма keletkezett, mikor Balla Aladár főjegyző a szavazás eredményét kihirdette. Erdős főispán a főjegyző kezéből a jegyzőkönyvet, amelyről a szavazás eredményét olvasta, kitépte, s kijelentette, hogy az eredményt holnap fogja kihirdetni. Az ellenzék tagjai, látva a főispán nyílt erőszakosságát, tintalattokat és könyveket dobáltak feléje. A főispán revolvert vett elő és azzal fenyegetőzött. Rendkívül izgatott hangulatban, amely már-már tetlegességre került, a főispán a közgyűlés folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztott.

Felhívatatosan a következőképen közlik a vihar lefolyását:

Gróf Bethlen István interpellációs indítványának elvetése után Désy Zoltán interpellált az Erdős Sándor fejelemi ügyére vonatkozó belügyminiszteri megsemmisítő határozat tárgyában és kért az ügynek napirendre tűzését. Szenner aljegyző erősen támogatja a belügyminisztert, ugyszintén Gál Sándor és még többen. A főispán ezután elrendelte az indítvány felett a névszerinti szavazást. A szavazásnál a szavazatok összeszámlálásakor nagy botrány keletkezett, mert a szavazatok eredménye kétféleképp konstataltatott. Az ellenzékiek hamis statisztikája szerint az ellenzéknek két szótöbbsége volt, míg ténylegesen a főispán pártjának volt öt szótöbbsége. A vita hevőben nagy kavargás támadt, igen sokan az elnöki asztal köré csoportosultak s több inzultus történt. Közben az ellenzéki kisebbség a szavazólistákat összetépte és különböző tárgyakat dobált az elnöki emelvény felé; egy hamutartó a főispánt a vállán találta. A főispán erre a közgyűlést berekesztette. A gyűlést holnap folytatják.

Délután a főispán ebédet adott, amelyen báró Kemény Kálmán főrendiházi alelnök üdvözölte a főispánt, aki a törvény alapján áll és aki mellett szilárdan kitart pártjával.

Augusztus 8-ikán soroznak.

A honvédelmi miniszter az ujonczozásról szóló törvényjavaslat megszavazása után a törvényhatóságokhoz újabb rendeletet intézett, melyben a fősorozások megkezdését augusztus hó 8-ik napjában állapítja meg. A rendelet ismétli azokat az utasításokat, melyeket a honvédelmi miniszter előzőleg már kiadott s eltérés csak a fősorozás kezdőtere és befejezésére vonatkozólag van, s befejezését szeptember hó 30-ik napjában állapítja meg.

Az időközi választások.

Karátson Lajos honvédelmi államtitkár, a verseczi nemzeti munkapárt képviselője, vasárnap délelőtt mondotta el a programbeszédét a verseczi Hungaria-szálló tágas kerthelyiségében. Az államtitkár vasárnap reggel érkezett Verseczre; kíséretében voltak: báró Gromon Deszö, Pescha Miklós, gróf Bethlen Pál, Tellesky Kristóf, báró Solymossy Ödön, báró Podmaniczky Endre, Niamesny Mihály, Scitovszky Béla, gróf Pálffy Sándor, Huszár Károly, Dániel Pál, báró Sztójánovits Iván, Popocics V. István és Hámos Antal országgyűlési képviselők. Az érkező államtitkár és kíséretét a földszintet pályaudvaron szákakra menő közönség várta. Rezuha István polgármester meleg szavakkal üdvözölte Karátson, aki igen szívesen viszonzta az üdvözlést. Az államtitkár ezután hosszú kocsisortól kísérve a városba hajtatott. A verseczi nemzeti munkapárt nagygyűlése délelőtt tíz órakor kezdődött a Hungaria-szálló kertjében, ahol közel másfélezer választó foglalt helyet. A gyűlést Rottler Károly pártelnök nyitotta meg s indítványára küldöttség ment Karátson államtitkárért és kíséretéért. Az államtitkár percekig tartó éljenzés és taps fogadta; Rottler pártelnök üdvözölte őt és a vendégeket német nyelven, ezután az államtitkár mondotta el a programbeszédét, amelyet zajos tetszéssel fogadtak. Délben a Hungaria-szálló kertjében lakoma volt, amelyen az államtitkár és a kormány tagjait többször felköszöntötték. Karátson államtitkár hétfőn és kedden is a kerületben marad s bejárja annak községeit; az államtitkár valószínűleg szerdán tér vissza a fővárosba. Székely Ferenc igazságügyminiszter holnap reggel Verseczre érkezik Karátson Lajos honvédelmi államtitkár jelességének támogatására s szintén szerdán jön haza.

Az iglói választókerületben, hol báró Mártyassy Tibor visszalépése folytán Münnich Kálmán udvari tanácsos volt az egyedüli jelölt, most a Kosuth-párt Ritók János dr. szepesolaszi orvost jelölte. Münnich vasárnap, sok választója kíséretében Merénybe utazott, hol programbeszédét mondott.

Kubik Béla, a miskolci egyesült függetlenségi és 48-as párt jelöltje vasárnap délután 3 órakor mondott programbeszédét mintegy három ezer főnyi hallgatóság előtt. — Görgey László, a miskolci nemzeti munkapárt jelöltje szintén tegnap akarta programbeszédét elmondani, de a gyűlést megelőzőleg rosszul lett és így programbeszédét Nagy Péter, a párt jegyzője felolvasta. Ezután Mészner László orsz. képviselő beszélt Görgey érdekében.

Dr. Werner Gyula, a nemzeti munkapárt képviselője vasárnap délelőtt tizenegy órakor mondotta el Körömözbányán programbeszédét nagyszámu választóközönség előtt. A kerülethez tartozó községek választói zászlók alatt nagy számban jöttek be a gyűlésre, amelyen megjelentek Kürthy Lajos főispán, Keltz Gyula, Badinyi Lajos, Haydin Imre, Hegedüs Kálmán, Csuzy Pál és Szász Pál országgyűlési képviselők. Hérics Gyula és Sacher Lipót. A programbeszéd után Werner a szomszédos községeket látogatta meg. Ellenjelölt ez ideig nincs.

Az országgyűlési nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága ma este tartott ülésében döntött Zsilinszky Mihály kettős mandátuma dolgában. Határozata szerint Zsilinszky a szarvasi mandátumot tartja meg s a liptószentmiklósiról mond le.

Budapest, augusztus 1.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt tíz órakor lesz. Napirendje a konzuli bíraskodás meghosszabbításáról szóló javaslat harmadszori olvasása és a gazdasági bizottság jelentése a szükségessé vált újításokról.

A kultuszminisztérium köréből. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, a hó 3-án kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát.

Ugyanezeken megy szabadságra *Náray-Szabó* Sándor államtitkár is. — *Molnár* Viktor államtitkár ma tért vissza szabadságáról s átvette hivatala vezetését.

Az utolsó „munka“.

— Elfogadták a konzuli bíraskodást. —

Budapest, augusztus 1.

A mai nappal befejeződtek a képviselőház érdemleges tanácskozásai. Ma váratlanul a konzuli bíraskodás körül elég érdekes esete-pató keletkezett, amelyben *Bakonyi* Samu, *Székely* Ferencz, *Ugron* Gábor és *Polónyi* Géza vettek részt, végül azonban a javaslatot változatlanul elfogadták. Holnap lesz a harmadik olvasása. Pénteken, amikor a főrendiház üzenetét veszi át, tartja a képviselőház utolsó, formális ülését a nyolczhetes szünet előtt.

Részletes tudósításunk a következő:

Kabos Ferencz alelnök az ülést egynegyed tizenegy órakor megnyitja; a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja Marostorda vármegye feliratát az általános választójog ellen.

Almay Olivér a gazdasági bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését a Házban szükséges átalakításokról. Kéri a jelentésre nézve a sürgősség kimondását, a jelentésnek a holnapi ülésre napirendre tűzését.

A Ház az előadó előterjesztése értelmében határoz.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták az 1910. évi népszámlálásról; a legeltetési forgalom megtiltásáról és az 560 millió kölesőről szóló törvényjavaslatokat.

Elnök: A javaslatok tárgyalás és alkotmányos hozzájárulás céljából át fognak küldeni a főrendiházhoz.

Következik a konzuli bíraskodás szabályozásáról szóló 1891. évi XXXI. t.-cz. hatályának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Blanár Béla előadó ismerteti a javaslat történelmi előzményeit. Az osztrák-magyar monarchia. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Felkiáltások balról: A magyar állam.

Ugron Gábor: Osztrák-magyar monarchia nincsen, csak monarchia.

Blanár Béla előadó: Az osztrák-magyar monarchia és a magyar királyság. (Zaj és ellentmondások balfelől.)

Felkiáltások balról: A magyar birodalom! És nem osztrák-magyar monarchia.

Blanár Béla előadó: Tehát Ausztria és a magyar birodalom azon alattvalói érdekeinek megvédésére, kik Törökországban tartózkodnak, vonatkozik a konzuli bíraskodásról szóló törvény. Ezek az állampolgárok kivételnek a mohamedán törvények hatálya alól. Ennek az esztendőnek az elején ex-lex állott be a konzuli bíraskodás terén s ennek megszüntetésére vonatkozik a törvényjavaslat. Kéri annak elfogadását.

Bakonyi Samu nem fogadja el a javaslatot, mert nem foglalja magában a magyar állam szuverenitását, mert a 9. szakaszban foglalt kivételes jogot a magyar király, mint osztrák császár is gyakorolja. A 10. szakasz is sérelmes, mert külföldön élő honfitársaink részére fentartja idegen állam törvényét. Azt helyesnek tartja, hogy az új török alkotmány ezt a helyzetet meg fogja szüntetni és saját jogát fogja érvényesíteni a területen lakók fölött. Ezért reméli, hogy ez a meghosszabbítás az utolsó. Mindemellett pártja nevében kijelenti, hogy a javaslatot általánosságban sem fogadja el.

Székely Ferencz igazságügyminiszter: Elismeri, hogy a javaslatban van kifogásolható is. De a törvénynek alapja az 1867. évi XII. t.-cz., amely közös konzuli képviseletet állapít meg. Azonban a konzuloknak nem minden működése közös. Van állandó közös funkciójuk is, de teljesítenek teljesen önálló és magyar törvényeken alapuló működést is, mint például az anyakönyvvezetés. A magyar állam a konzuli bíróság tekintetében teljes befolyással bír, megállapítja a bíraskodás alakját és alapi kereteit. Különböző az egész konzuli bíraskodás, legfőképpen Törökországban hamarosan megszűnik. Különböző is a törvény tekintetében mulasztás terhelő a koalíciós kormányt is, mert semmit sem tett a törvény újabb előkészítésére. Utalva a javaslat nagy sürgősségére, kéri annak elfogadását.

Ugron Gábor: A törvényjavaslat, mint kényszerűség előállhat. De miután újabb közügyvet csinál, nem fogadja el. A közös konzulok nem vihetnek ilyen igazságügyet. Magyarország az igaz-

ságügy tekintetében független és szuverén. E törvény szerint pedig közös a felelősségi hatóság s nem a magyar törvényeket alkalmazzák magyar alattvalókra. Kifogásolja, hogy a Levantében az olasz nyelvet használják még mindig hivatalosan, osztrák maradiságból. Amikor először megszavazták a törvényt, azt mondták, hogy csak rövid időre lesz és most is azt mondják, hogy nemsokára meg fog szünni. Elvi szempontból, még annak dacára sem fogadja el, hogy most már nincs idő más javaslat készítésére.

Polónyi Géza: Kijelenti, hogy az előző kormányt, legalább szólt, mulasztás nem terhelheti, mert ő annak idején elrendelte a minisztériumban az előmunkálatokat, hogy a kérdés még sem tisztázott, ennek az akkori sajtósági viszonyok az okai.

Székely Ferencz igazságügyminiszter **Ugron**nak azt válaszolja, hogy legnagyobb részben a magyar jogot alkalmazzák. A szuverenitás sehol sem adatott fel, a legfontosabb részekben a magyar jogot használják, csupán néhol kell speciális törvényeket alkalmazni. A javaslatban előállított helyzet kényszerhelyzet!

Ugron Gábor: Szégyen!
Székely Ferencz igazságügyminiszter: Szégyen, hogy nem tudtuk megváltoztatni, de nem tehetünk róla. A nyelv kérdésében szívesebben látja az olaszt, mint esetleg más nyelvet használni. **Polónyi** felszólalására megjegyzi, hogy igaza van, mert **Polónyi** csakugyan elrendelte az előmunkálatokat, de nem lett a munkából semmi.

Több szónok nem lévén, az általános vitát befejezték s a javaslatot általánosságban elfogadták. Az első szakaszról!

Csermák Ernő szükségesnek tartja, hogy a bíraskodás magyar nyelven s ne olaszul történjék. Nem szabad a költségeket sajnálni, ha a magyar állam szuverenitásáról van szó.

Székely Ferencz igazságügyminiszter kijelenti, hogy a nyelvi kérdést csak kényszerűségből fogadjuk el, de maga az, hogy elfogadjuk, a mi szuverenitásunkat bizonyítja, mert jogunk volna el nem fogadni.

Több felszólalás nem volt s ezzel a javaslatot részleteiben is elfogadták.

A könyvtári bizottság jelentése következett.

Herezeg Ferencz előadó ajánlotta elfogadásra a jelentést. Jelentette, hogy a könyvtár állaga 65122 kötet, az utolsó év szaporodása 3557 kötet. Egyben jelentette, hogy a könyvtár rendezés alatt van. Kérte a jövő évre 25 ezer koronának a kiutalását a könyvtár céljaira.

A jelentést elfogadták.
Gróf Elned-Héderváry Károly miniszterelnök választását **Urmány** Nándornak a marostordai főispán ügyében előterjesztett interpellációjára, tekintettel arra, hogy az interpelláló sürgőnyileg kérte, hogy halaszsa el a választ, elhalasztotta.

Más tárgya nem lévén a mai ülésnek, a holnapi napirend megállapítása után az ülés feltüntetettkor véget ért.

EGYHÁZAK.

— (Egyházmegyei közgyűlés.) A tiszavidéki ág. hitv. evangélikus egyházmegye — mint Nyíregyházáról táviratozzák — Nyíregyházán tartotta meg az évi rendes közgyűlését **Materny** Lajos főesperes és **Meslő** László volt államtitkár, egyházmegyei felügyelő elnöklése mellett. **Meslő** László felügyelő megnyitóbeszédében részletesen foglalkozott egyebek között a **Borromeus**-féle encziklika kérdésével és a többek hozzászólása után indítványára egyhangulag kimondotta a közgyűlés, hogy megütközéssel és felháborodással veszi tudomásul az encziklikában foglaltakat; sajnálkozással értesül arról, hogy egy magyar főpap a jus place-tum regii mellőzésével az encziklikát egyházmegyéje papjai között szétküldötte és jóleső érzéssel látja, hogy ez csak egy egyházmegyében történt meg; a képviselőházban egy interpellációra adott kormányelnöki válasz után bizalommal várja a közgyűlés a kormány intézkedéseit a felekezetek közti béke megővése érdekében. Elhatározta a közgyűlés, hogy felir egyidejűleg a kerülethez, hasson oda az egyetemes gyűlésen, hogy a protestánsoknak az encziklika elleni tiltakozásban a magyar evangélikus egyház is méltó részt vegyen. — A két napig tartó közgyűlésen elintézték ügyek közül egyik legnevezetesebb az ingyenes népoktatásról szóló törvény életbeléptetése folytán szükséges intézkedések megtétele; felhívják az összes iskolákat, hogy a beiratási díjakból az iskolai könyvtárakat, ahol ilyenek még nincsenek, mielőbb szervezzék. Örömdetesen vette tudomásul a közgyűlés, hogy az egyházmegye területén lakó evangélikus tankötelesek közül, beleértve az ismétlő-iskolákot telessel is, egy százalékot sem tesz ki az iskolába nem járók száma.

À Berlin!

— A francia-német háború évfordulóján. —

Páris, július 29.

Az 1870-iki eseményeket ez évben sokkal bővebben és kiterjedtebb körökben tárgyalja a francia közvélemény, mint az előző években. Nemcsak azért, mert ez évben van negyvenedik évfordulója a francia-német háborúnak, hanem főként azért, mert a sajtóban újra igen sok érdekes történelmi közléssel és visszaemlékezéssel elevenítik meg a nagy háború előjátékát.

Igy például a „Liberté” mindennap rövid kivonatokat közöl negyven év előtt megjelent lap-számaiból. Ezek a kivonatok főként érdekesekek. Ma, amikor a háború diplomáciai titkai és előzményei már közismertek, egész más szemmel bírálhatjuk meg a francia sajtó egykori jólétesült-ségét és hírszolgálatát biztosságát, mint tehetjük azt az eseményekkel egyidejűleg apáink. A „Liberté” közléseiből például azt látjuk, hogy csak azok a hírei voltak biztosak és a tényeknek megfelelőek, amelyek a császár nyilatkozataira, kiáltványaira és a császárné beszélgetéseire vonatkoztak. Az apró csatározásokról, a csapatoknak első összetűzéséről érkezett tudósításai olyanok, mintha a holdból jöttek volna.

A „Gaulois” mai számában **Duquesnel** Félix, a híres publicista egy sétatájról számol be, amelyet 1870. július 15-én, a háború kitörésének napján, tett a Boulevardokon.

A Boulevardokon — írja — nagy tömeg nyüzsgött és nemcsak a járdákat lepte el, hanem a kocsitakat is. Czéltalanul futkosott mind neki, felhevülve és kiabálva. Az emberek egytől-egyig friss híreket akartak hallani, de ilyen vajmi kevés került a Boulevardokra.

Ebben a nyüzsgő, izgatott tömegben egymásra éles, lelkesült kiáltások hangzottak fel.

— A Berlin! A bas les Prussiens! . . .

Itt-ott a Marseillaisét énekelték. Egy csomó fiatal diák pedig kórust alakított és a „Chant des Girondins”-t dalolta szüntelenül és fáradhatatlanul:

„Mourir pour la patrie,
C'est le sort le plus beau, le plus digne d'envie.

Helyenkint viszont népekenekesek verődtek össze és gunyversoket, aktuális strófiákat régtőlőztek **Bismarck**ről, a poroszokról és a német hadseregéről. Az emberek lökdösték, taszigálták egymást, hogy az énekesek közelébe juthassanak, a közelükben állók pedig tapsoltak, helyeselték és éljenektek, valahányszor egy-egy strófa pointje sikerült.

Aki ebben a tömegben sétált, arra éppen nem azt az impressziót tette az eset, mintha ez a háború nemzeti szerencsétlenség volna. Ez a háború egyértelmű a győzelemmel. Mondogatta mindenki. Egy katonai séta Berlinbe. Akinek ellenkező véleménye és balsejtelve volt, az tanácsosabbnak tartotta mélyen hallgatni, különben szétlőtte volna a lelkesült tömeg.

A Boulevardokra néző házak ablakaiban az esti kivilágításra tettek előkészületeket. Asszonyok japán lampionokat és nemzeti színű szalagokat tettek a ablakokba, amit az utcán sétálók viharos helyesléssel vettek tudomásul. A Boulevard Montmartre-n a közlekedés teljesen megakadt. A kocsik egymásra torlódva vesztegelték. Egyik kétfogatu kocsiból egyszerre felemelkedett egy erős, gyönyörű szép hölgy és énekelni kezdett. **Sasse** Marie volt, a párisi nagy opera tagja. Gyönyörű, csengő szopránja bejárta az egész utcát és frenetikus hatást keltett. **Musset**nek a „Rhin allemand” című versét énekelte, amelyet a költő 1841-ben a német **Becker** hasonló című versére írt válaszul:

Nous l'avons eu, votre Rhin allemand,
Il a tenu dans notre verre!
Un couplet, qu'on s'en va chantant,
Efface-t-il la trace altière
Du pied de nos chevaux marqués dans votre sang!
Nous l'avon eu, votre Rhin allemand!

A hallgatóságból valaki megragadta a kezemet. **Belot** Adolf volt, akinek egyik darabját nagy

sikerrel adták akkor az Odéonban. A következőket mondotta:

— Mily szép is a tömegnek ez a lelkesültsége! . . . Azt hiszem, a háboru nem fog soká tartani. Ez a hazafias felbuzdulás ellenállhatatlan erőt ad nekünk. Én fogadok, hogy csapataink egy hónap leforgása alatt Berlin előtt táboroznak . . .

A további beszélgetésben megzavart a tömeg, mely messzire elsodort minket egymástól.

Hazafelé menet a Boulevard Bonne-Nouvelle-n egy másik ismerős arccal találkoztam. Jules Verne-vel, aki épp házából lépett ki.

— Hogyan? — szólt hozzám — Ön is az utcán van? Ön is tanuja akar lenni egy nép örüllésének . . .

— Miért örüllés? — kérdeztem tőle meglepetve.

— Azért — felelte — mert ezek az emberek vak elbizakodottságukban azt hiszik, hogy Berlinbe jutni annyi, mintha Versaillesbe mennének. Ezek az emberek nem tudják azt, hogy a poroszok azért üzenték meg a háborút, mert tiszter jobban elő vannak készülve ná, mint mi! . . .

— Hát mit fog Ön tenni? — szóltam hozzá hosszabb szünet után — Párisban marad?

— Dehogyan is! — hangzott az ingerült válasz. — Mi rossz uton járunk. Én már holnap Nantesbe utazom a családomhoz és ott fogom bevárni az eseményeket.

Verne szavai mély hatást tettek reám, bár valóságukat magam sem hittem el akkor. Tőle elválva egy könyvesbolt előtt mentem el, amelynek kirakatában a következő felírás díszlett:

— Itt francia-német szótárak kaphatók a Berlinbe készülő francziák használatára!

Vettem én is egy ilyen szótárt és hazamentem . . .

KÜLFÖLD.

A bolgár király bemutatkozása. Szófiából jelentik nekünk, hogy *Ferdinánd* király októberben teszi első hivatalos bemutatkozó látogatást Bécsben és Berlinben.

A görög nemzetgyűlés. Theotokisz és Rhallysz közti megbeszélés szerint a görög nemzetgyűlés részére nem fognak krétai jelöltséget felállítani. — Venizelosz már megkezdte szabadságújságját Triestbe. Valószínű, hogy a jelöltségre nem fog reflektálni.

A török hadsereg újjászervezése. A szultán jóváhagyta azt a törvényt, amely a hadsereg új rendezését mondja ki. A török hadsereg új beosztásánál 14 hadtestet és öt önálló hadosztályt akarnak szervezni. A hadtestparancsnokságok székhelyei a következők lesznek: Konstantinápoly, Adrinánápoly, Szaloniki, Kerkilisza, Takfurdagh, Monasztir, Üszkü, Erzerum, Scham, Wan-Exsirdjar, Moezul, Bagdad, Kosana, Janina, Sökhodra, Tropolisz és Mekka.

Montenegróban vihar készül. A bécsi Kroatische Correspondenz-nak jelentik Cattarórból: Hír szerint a montenegrói rendőrség idegen államtól értesítést kapott, hogy montenegrói emigránsok, akik közül sokan Belgrádban tartózkodnak, Montenegróba akarnak belépni, hogy a királlyal való proklamálás ünnepét zavargásokkal akadályozzák meg. Az emigránsok állítólag érintkezésbe léptek nemzetközi anarchistákkal s azokat akarják megnyerni, hogy minden lehető módon akadályozzák meg augusztus 26-án Montenegró királlyá leendő proklamálását. Albánia, Novibazar és Hercegovina mentén lényegesen megerősítették a határőrséget és Antivari kikötőjében szigorúan szemeltartják az érkező utasokat.

Cettinjéből jelentik, hogy hivatalosan megjött az értesítés, hogy *Nikita* fejedelem jubileumára egy orosz flotta fog érkezni Antivarba.

Görög-török konfliktus. Salonichiből táviratozzák: Innen és Monasztirból sűrűn indulnak a vonatok a görög határra fegyverrel és lőszerral megrakodva.

A francia pótválasztások. A tegnapi pótválasztásoknál megválasztottak 16 konzervatívot és progresszistát, 106 baloldali republikánust és szocialista radikálit és 14 egyesült szocialistát. Két eredmény még ismeretlen. A konzervatívok veszítettek öt ülést, a progresszisták egyet és a bal-

oldali republikánusok is egyet. Az egyesült szocialisták hét mandátumot nyertek.

Kézi gránátok a román hadseregben. Crainiceanu román hadügyminiszter több fontos újítást hozott be a román hadseregbe. Tekintettel arra, hogy a kézi gránátok az orosz-japán háborúban olyan nagy eredményt értek el, tervebe vette a hadügyminiszter, hogy a román hadsereget is felszereli ilyen kézi bombákkal. Ezek az emberpusztító lövegök: az az újítás van, hogy egy román őrnagy által feltalált új robbanó anyaggal, a galacitával töltik meg azokat. Most folynak a kísérletek az új bombákkal egy nagyragu katonatisztekkel álló bizottság előtt. A másik újítás az, hogy a hadügyminiszter valamennyi fontosabb katonai őrhelyet összekötötte egymással és Bukaresttel, mint központtal Mareoni-féle drótnélküli távíróval.

A békekongresszus. Stockholmban ma nyitották meg ünnepélyesen a 18. nemzetközi békekongresszust. A megnyitó ünnepélyen 24 ország mintegy 600 delegátusa, ugyszintén a diplomáciai kar vett részt. A különböző nemzetek 100-góival és Nobel arczképével díszített terem elnöki emelvényén Carlsen Bonde báró orsz. képviselő, a szervező bizottság elnöke foglalt helyet, aki üdvözölte a megjelenteket. A külügyminiszter hosszabb beszédben a svéd kormány örömeinek adott kifejezést, hogy a békekongresszust Stockholmban üdvözölheti, amely, mint reméli, az emberiség javára szolgáló munkát fog végezni. Lafontaine belga szenátor a kongresszus nevében köszönetet mondott az üdvözlésért. De Gubernatis tanár (Róma) Stockholm városát üdvözölte s felolvasta az olasz miniszterelnök és külügyminiszter üdvözlő táviratait. Ezután Taube grófot és Bonde bárót díszelnökké választották. Végül üdvözlő táviratokat intéztek a svéd királyhoz, Frédéric Passyhoz, Suttner Bertához és Tolstoj grófhoz. Délután a különböző bizottságok ülészeket, este ünnepi banket volt.

A Vatikán és Spanyolország harca.

Budapest, augusztus 1.

A spanyol kormány már megküldte a Szentszéknek a válaszjegyzéket, mely hangsúlyozza, hogy a mostani helyzetet a Vatikán idézte elő és a történelmekért is ő a felelős. De Ojeda nagykövet már elhagyta állomáshelyét és most utban van San-Sebastian felé, hogy a királynak jelentést tegyen a helyzetről. A nagykövet távozása nem jelenti ugyan a teljes szakítást, mert a követség személyzete még Rómában maradt, de valószínű, hogy legközelebb a teljes szakítást is beáll. Az ellentétek ma már annyira kiéleződtek, hogy a békés megegyezés majdnem a lehetetlenséggel határos. Mindkét fél a legmerevabb álláspontra helyezkedik, különösen a spanyol kormány, mely érzi, hogy ha most csak egy pillanatra is gyengeséget árul el, akkor ellenségei felülkerekednek.

Ma a következő tudósítást kaptuk:

De Ojeda spanyol követ ma reggel 8 órakor San-Sebastianba elutazott. A spanyol kormány jegyzékét *Gonzales* marquis ügyvivő fogja a szentszéknek átadni. *Canalejas* lapja azt írja, hogy a Vatikánhoz intézett jegyzék világos és tiszta. Nem fogadja el a Vatikán által szabott feltételeket, annál is inkább, mert nem ezek a feltételek idézték fel a harcot, mert hiszen a katolikusok már régebben és nyíltan állást foglaltak a kormány ellen. A válaszjegyzék a végén kijelenti, hogy a kormány, mely a Vatikánnak nem adott paraszra okot, a diplomáciai viszony megszakításából származó következményekért semminő felelősséget nem vállal.

Vatikáni körökben azt mondják, hogy a spanyol kormánynak a lapokban közölt jegyzéke hiába törekszik arra, hogy a szerepeket felelőre lje. A *Canalejas*-kormány kezdettől fogva egyebet sem tett, mint szakadatlanul sértette a konkordátum szellemét és betűjét. Ez a rendszeres eljárás az egész világon azt a benyomást kelti, hogy a spanyol kormány nem akar tárgyalni, nem akar megegyezésre lépni, hanem csakis minél több zavart kíván keltetni, hogy ezután bonyodalmak keletkezzenek. Teljesen indokolatlan ezek után, ha a spanyol kormány jegyzékében azt állítja, hogy a szentszék a

tárgyalások folytatását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a spanyol kormány az egyházi ügyekre vonatkozó legutóbbi intézkedéseit felfüggeszti. A szentszék feltételei csakis azokra az intézkedésekre szólnak, amelyeket a spanyol kormány avégből tett, hogy ezek ügyében, amelyek tárgyában különben éppen most tárgyalások vannak folyamatban, törvényeket hozhasson és a kongregációkat nemcsak a konkordátum, hanem az általános egyesülési jog rendelkezéseivel ellentétben, egészen külön elbírálás alá vesse. A spanyol kormány különben is igen tapintatlan, amennyiben a lapokkal közli válszait, melótt azokat még a szentszéknek elküldendő és ez is már eléggé bizonyítja, hogy milyen szellemben kívánja a spanyol kormány a Vatikánhoz való viszonyát irányítani.

A spanyol belügyminiszter tegnap úgy nyilatkozott a Vatikán magatartását illetőleg, hogy ott tévednek, ha azt hiszik, hogy a spanyolok fanatikusok és ha majd megértik, hogy már nem élünk a múlt század szellemében, akkor talán velünk sem bánnak másképpen, mint a többi nagy nemzetekkel.

A bilbaói klerikálisok azért, mert tervezett tüntető felvonulásukat eltiltották, táviratot intéztek a miniszterelnökhöz, melyben azzal fenyegetik a kormányt, hogy *felkelés fog kitörni*, ha az állam az egyház követeléseit nem teljesíti.

A Frenton Centrale helyiségeiben ma reggel Madrid munkásai gyűlést tartottak, amelyen sok ezren voltak együtt. A bilbaói bányamunkások vezetője fulmináns beszédet tartott a bányászok nyomoráról és azt fejtegette, hogy a sztrájk nem politikai okokból tört ki, hanem gazdasági haroz volt. A bányászok jól tudták, hogy hol vannak felhalmozva a dinamitkészletek, husz napon át urai voltak a rengeteg mennyiségű dinamitnak, de nem raboltak. Egyedül a főkonzu képes a bánya-tulajdonosokat engedékenységre bírni, akinek családja Ibarre durgazdag bányatulajdonosnál lakik. Ha a bányászok követeléseit nem teljesítik, akkor egész Spanyolország munkásnépe leteszi a szerezámot. Nem lehet az, hogy a bányászok éhbérekben szenvedjenek, mikor *Barcelona*ban 482 kolostor és 180 szerzetesrend renyht tagjai jólében élnek. A beszédnek nagy hatása volt.

A bilbaói lapok jelentése szerint tegnap számos katolikus a pápához hódoló táviratot küldött. A katolikusok augusztus 7-iki manifesztációját rendező bizottság címére egész Spanyolországból helyeslő és szerencsekívánó táviratokat küldenek. Igen sok helység templomaiban, különösen San Sebastian és Bilbao környékén prédikációkat tartanak, amelyekben a kormány eljárását éles kritika tárgyává teszik.

TÁVIRATOK.

A hondurasi forradalom.

Newyork, augusztus 1. Idékezett jelentések szerint a múlt hét hétfőjén Hondurasban, La Ceiba helység mellett forradalmárok és a kormány csapatai között összeütközésre került a sor és ennek folyamán száz ember elesett, háromszáz megsebesült.

A kancellár a császárnál.

Swinemünde, augusztus 1. Vilmos császár a *Hohenzollern* yachten kihallgatáson fogadta *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellárt és *Kiderlen-Waechter* államtitkár.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork		aug. 1.	jul. 30.	jul. 29.
Buza	helyben	108¼	109¼	108¼
	májusra	—	110¼	—
	júliusra	—	—	107½
	szeptemberre	107¾	108¾	108¾
	decemberre	110¼	110½	110¼
Tengeri	szeptemberre	72¼	72¼	72
	decemberre	—	72¼	—
Chicago.				
Buza	szeptemberre	102½	105	102¾
	decemberre	104½	103¼	—
Tengeri	szeptemberre	63¾	62	—

Newyork augusztus 1. Gyapot Newyorkban, helyben 15.20 (15.25). Gyapot szeptemberre 14.10 (16.18). Gyapot novemberre 13.59 (14.60). Gyapot New-Orleansban helyben 14% (14%). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.10 (12.25). Zsir Rohe és Brothers 12.45 (12.45).

Chicago, augusztus 1. (Zárlat.) Zsir szeptemberre 11.50—11.62, októberre 11.37—11.52, szalonna short clear 11.87—11.87, sertéshus októberre 20.83—20.57.

Sorsjegyek húzása.

Bécs, augusztus 1. A török sorsjegyek mai konstantinápolyi húzásánál a 400.000 frankos főnyereményt a 790.065, a 30.000 frankos nyereményt a 337.697 és 10—10.000 frankos nyereményt a 780.745 és az 1.939.130. számú sorsjegyek nyertek. — A szász-meiningeni sorsjegyek 10.000 forintos főnyereményét az 5157/24. számú sorsjegy nyerte.

Pesti lakóforradalom.

— Háziurak titkos irodája. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 1.

A napok óta hirdetett körmenet, a háziurak által ezírtrom módjára kifacsart lakóknak körsétában megnyilatkozott tüntetése, száználmasan méltóságjelző tülakozássá vált. A vasárnap délutáni forráság a várható hatvan ezer főnyi tömeget ugyan csekélyebb hányadára olvasztotta le, de a sápadt, még a hőségben is vértelen ábrázatok tizezei egy mélyeséges, közös elkekeredésben fogant elhatározásról tettek tanúságot. Munkában szenvedt férfiak, nélkülözésekből táplálkozó asszonyok — anyák serege kigyózott végig a városban a báméskodók, de lelkileg velük érzők sorfalai között. A menetközben szétszórva gyermekek. Kivörösöltek korán bimbózó szocialista érzelmeikkel, mint réten a pipacsok. Ezek a teknőbölcsőkben, a Marseillaisnek mint dajkadalmak hangjai mellett nevelt kicsinyek is össze-összesattogtatták fogait, mikor szidni kellett a telhetetlen budapesti háziurakat.

Ennek a körmenetbeli tiltakozásnak nem sok haszna lesz. Ezért egy háziur sem fogja leengedni a házbért. De ha a körmenet valóban introdukciója a készülő vad lakósztrájk ordító szimfóniájának, akkor talán elérkezünk a bérkaszármayauszorásokat figyelmeztető határköhöz: ne tovább. Mig azonban a tönkreszabályrendeletet, kisajtott pesti háziurak riasztó áradatát egyesülve nem törlik át a telhetetlenség gátját, elárasztva az elbizakodottságukban határtalan háztulajdonosokat, addig a helyzet csak fokról-fokra rosszabbodik.

Most el is érkeztek a háztulajdonosok a perfidia esimborasszójára. Nyilvántartási irodát alapítottak. Számozzák és számontartják a fővárosnak lakásbérlő családait, mint a számadó juhász a kezén lévő jószágokat. Információkat adnak le róla, bővebbet, mint amilyet a hatványozott rubrikás novemberi adóív követel. Mert ez megkérdi ugyan bürokratikus bambasággal: van-e lova, s ha van, mért nincs az összeírás félnek. Ellenben a háztulajdonosok az ember szabaddéltőzködési jogának arculessapásával azt is megkérdézik egymástól: milyen a lakó természetete.

Hát t. pesti lakók, nagyon jámbor a természetete. Mert próbálnák ezt megcsinálni a párisi benlakóval: szétszedni téglákra a házakat. A berlini legalább is megfenyítendő háziurakat, akik már pszichológiai momentumok segítségével akarják benépesíteni drága házbéres kötetrezeiket. Az angol feltétlenül törvényt hoz a lakhatási jog megfosztásával szemben. De utat az amerikai mutatna: addig kinevelgetné a malterkirályokat, míg elmenne

a kedvük a nyilvántartogatástól. Ilyesmi azonban csak nálunk a teljes részvétlenség hónapban történhetik.

(A tüntető körmenet.)

A minden ízében impozáns körmenetet a kerületi szocialdemokrata pártszervezetek rendezték, amelyek napokkal előbb éleshangú kiáltványban hívták fel részvételre a főváros munkásnépét. A Hunyady-téren gyülekeztek össze vasárnap délután három órakor a kerületi pártszervezetek, miután már előbb összegyűjtötték tagjaikat az egyes kerületi gyülekező helyeken. Délután félnégyig, amikor a vezetők az indulásra jelt adtak, hatalmas, mintegy nyolcz-tizezer főnyi tömeg feketéllett a nagy térségen. A menet a Hunyady-térről a Csengeri-utcán, Andrásy-uton, a Nagyköruton és a Rákóczi-uton át vonult a Garay-térre, a tüntető népgyűlés színhelyére. Elkekeredett hangulatban rótt a tömeg a főváros a legszebb utvonalaait, amelynek járókelői több helyütt hangos éljenzéssel fordultak a tüntetők felé.

A menetet lovasrendőr-csapat nyitotta meg. Utánuk a pártvezetőség tagjai haladtak, köztük Huszár Károly néppárti képviselő. Mögöttük a hetedik kerületi pártszervezethez tartozó munkások és családtagjaik mentek. Elöl a gyermekek egy csoportban, nyomukban az asszonyok és végül a férfiak, akik hol munkásdalokat énekeltek, hol megzajosan abczugolták a házbéruzsorásokat, a „brutális házmestereket“ s a „panamista“ bizottsági tagokat. A táblákon, amelyeket mindegyik csoport élén vittek, ilyen fölírások voltak:

„Le a nyomor vámszedőivel! a házbéruzsorásokkal!“ — „Ha a főváros hatósága nem segít, megcsináljuk a lakósztrájkot!“ — A munkáslakásokban minden nap temetnek!“ — „Budapesten legdrágább a lakás! Az egyszobás lakások ára: Boroszlóban 211 K, Hamburgban 252 K, Nürnbergben 210 K, Budapesten 457 K. — Rombolják le a bacillusok tanúit. A lepsikből terjed a járvány és a hatóság ezt türi!“

A fölvonulás közben kijutott a jókívánásokból a háziuraknak és a főváros urainak is:

— Pusztuljanak a házbéruzsorások! Éljenek a háziurak — patkányfreggel! ... Akasztófára a nyomor vámszedőivel!

Incidens egyáltalán nem történt. A rendőrség Naszády Iván kapitány vezetése alatt nagy számmal vonult ugyan ki, de beavatkozására egész délután nem volt szükség. A menet nyugodtan haladt az utvonalon s mindössze olyankor támadt egy kis zavar, avagy éppen riadalom, amikor a nagy hőségben egy-egy gyerek vagy asszony elájult. Azokat, akik rosszul lettek, a menet két kocsiával kísérő mentők vették ápolás alá. A kimerültek számára pedig a pártvezetőség egyfogatú bérkocsikat bérelt, amelyek hosszú sorban haladtak a menet után.

Félhatra járt az idő, amikor a Garay-téren elhelyezkedett a tömeg. A népgyűlés, amelyen a rendőrhatalóságot Tabakovich Géza kerületi kapitány képviselte, a gyermekekre és asszonyokra való tekintettel egészen rövid volt: mintegy husz perczig tartott. Szabados Zádor volt a népgyűlés egyetlen szónoka, aki rövid beszédet mondott.

— Önök — ugymond — ma ebben az irtóztató hőségben délután két óra óta talpon vannak. Meg kell állapítani, hogyha ily időben egyetlen felhívásra ezer és ezer ember teszi ki magát a napszúrásnak, ennek a szörnyűségnek, akkor e város népsége szörnyű és rettenetes helyzetben lehet. Nemesak mi vagyunk kiuzsorázva, akik ma ide eljöttünk. Sok tiz és százezer munkás van, akik lelkükkel itt vannak, de nem jöttek ide, mert féltették családjukat és gyermekeiket a napszúrástól. A helyzet olyan, amin szabályokkal és kuruzslásokkal segíteni nem lehet. Ha innen haza megyünk, váljék agitátorrá mindenki, indítsák meg a mozgalmat a házakban és ha a város urai rajtunk nem segítenek, felvesszük az odavetett keztyűt és nem állunk meg, míg meg nem döntjük a háziurak hatalmát. Fel a harcra!

Szabados nagy tetszéssel fogadott beszéde után még Tarczai Lajos mondott néhány buzdító szót, aztán a népgyűlés egyhanguan elfogadta az eléje terjesztett memorandumot. A tömeg a leg-

nagyobb rendben Vázsonyi Vilmos és Pető Sándor képviselők éltetésével oszlott széjjel.

A kivonult mentők kilenc esetben nyújtottak segítséget azoknak, akik a nagy hőség következtében elájultak. Orvosi segítyben részesültek: Doktin Leopoldina, Krizsán Józsefné, Szabó Lajos, Goldfan Anna, Váradi Emma, Ribitska Péterné, Kovald Irén, Nagy József és Tóth Jolán.

(Hogy segítsünk a bajokon?)

Dr. Bárczy István polgármesterhez memorandumot intéztek a munkások. A terjedelmes panaszlevél mindenekelőtt megállapítja, hogy a lakásnyomorúság enyhítésére eddig tett intézkedések a helyzet javítására nem elegendők. Ennélfogva részint ezeknek az intézkedéseknek nagyobb arányú alkalmazása, részint új intézkedések foganatosítása vált elkerülhetetlenné, ha csak a hatóság nem akarja az olyan állapotok elkövetkezését, amelyek katasztrófászerűen hatnának a főváros egész gazdasági és kulturális életére. A lakásnyomorúság enyhítésére az emlékirat a következő intézkedéseket ajánlja:

1. A főváros folytassa a kislakások — egy- és kétszobás lakások és munkásszállók — építését a mostaninál nagyobb arányban és gyorsabb menetben mindaddig, míg a lakáspiacra a kínálat és kereslet arányában be nem áll a normális viszony, vagyis az az állapot, midőn az ilyen lakásoknak legalább három százaléka üresen áll; valahányszor ez az arány csökken, a főváros folytatolagos építkezésekkel lépjen közbe a normális arány helyreállításáig.

2. A magánépítkezés előmozdítása széljából:

a) kieszközölendő a harmincz éves adómentesség ama magánépítetők számára, akik egy meghatározandó rövid határidőn belül a főváros meghatározandó területein kislakásos bérházakat építenek.

b) a fővárosnak belső területén lévő üres vagy kellően be nem épített telkeire bizonyos megállapítandó, de legfeljebb mostantól három évre terjedő határidőn túl külön magas adó vetendő ki érték alapján. További három év múlva a fővárosnak joga legyen az telkeket a tulajdonos által adóalapul bevallott értéken magához váltani. Az ezen az alapon egyes telkek után szedett adó összege az esetleg bevezetendő és az illető telkekre eső telértékemelkedési adóból levonandó lenne.

3. Az építés drágaságának csökkentése széljából:

a) sürgősen keresztülviendő az építési szabályzat észszerű megváltoztatása;

b) fölállítandó a községi téglagyár. Ha mód és alkalom kínálkozik, más építőanyagok is városi üzemben állítandók elő. Tudvalevő, hogy a tégl- és egyéb építőanyagok megokolatlan drágasága erősen megdrágítja és akadályozza az építkezést. Állami és községi kötelesség ezt a bajt lehetőség szerint enyhíteni.

4. Hogy a főváros környékén kertés munkásház-telepek keletkezessenek és a meglévők fejlődessenek, szükséges a helyi és környékbeli közlekedés gyorsítása és olcsóbbá tétele. E célból:

a) a főváros minden rendelkezésre álló eszközzel kényszerítse a főváros területén levő három közúti vasúti vállalatot arra, hogy nagyon olcsó havi, heti és napi munkásjegyeket adjanak ki és a munkáslakta városrészekből a munkahelyek irányában a megfelelő reggeli és esti órákban elegendő különjáratot tartsanak fenn. Az ilyen engedmények kieszközölésére megengedő módja és hatalma van;

b) a főváros szerződésben biztosított joga alapján váltsa meg azonnal a fővárosi társaskoosi vállalatot és rendezzen be motoros társaskoosi-járatokat, részint azért, hogy a közlekedési eszközökkel nem bíró munkásvidékeket a fővárosba bekapcsolja, részint azért, hogy a közúti vasúti vállalatokat utvaló járatokkal engedményekre kényszerítse;

c) a főváros már most tegyen előkészületeket arra, hogy a Városi Villamos Vasútnak 1917. elején bekövetkezendő megváltása után e vállalat vonalaiba kapcsolódó új vonalakat azonnal megépíthesse. Ezzel egyrészt a közúti vasút is kényszeríthető lesz üzemének átadására, másrészt már most kijelölhetnek azok a vidékek, melyek a forgalomba ma id bekapcsolódnak és azokon már most megindulhat a munkásházak létesítése.

5. Mínt hogy ezek az intézkedések csak aránylag hosszabb idő multán valósíthatók meg és csökkenthetik a lakásnyomorúságot, a lakászsora pedig napról-napra nő: a főváros törvényhatósága mondja ki, hogy a mostani lakásbérek három éven belül egyáltalán nem emelhetők.

6. A fővárosi lakásbérlési jog terén a következő intézkedéseket kéri a memorandum:

a) a lakásbérlési jogviszonyok olyan szabályozását, hogy a lakásbérlési szabályrendelettelől el-

térő szerződéseknek csak a szabályrendeletben meghatározott esetekben legyen helye;

b) el kell törölni a lakásbérleti szabályrendelet 26-ik szakaszának azt a korlátozását, amely szerint az ott meghatározott béremelési és felmondási tilalom nem terjed ki a negyedévnél rövidebb felmondású lakásokra;

c) módosítását a lakásbérleti szabályrendelet 26. szakasza, s a negyedik pontjának, amely szerint az ingatlan eladása esetén a fölmondási tilalom megszűnik;

d) a főbérleti rendszer eltörlését.

7. A lakásnyomoruságnak az a része, amely abban áll, hogy a nyilvánvalóan egészségtelen helyiségek emberi lakások céljaira használatnak föl, rövid határidőn belül megszüntetendő azzal, hogy a főváros az ilyen lakásokat használaton kívül helyezze s helyettük pedig elegendő szükséglakást építtessen.

8. A főváros lakáspolitikájának irányítására és lakásügyi akciójának vezetésére községi lakáshivatal állítandó fel.

A memorandumot, amelyet Budapest székesfőváros munkásainak megbízásából a budapesti kerületi szociáldemokrata pártszervezetek irtak alá, a pártvezetőség élén nagy munkásküldöttség fogja átnyújtani *Bárczy István* polgármesternek, mielőtt a polgármester szabadságáról visszaérkezik a fővárosba.

(A főváros bérházai.)

Amint lapunk vasárnapi számában megírtuk, a főváros bérházai csakugyan nem készültek el augusztus elsejére. Még annyira sem, hogy a ugyan nem készültek el. Még annyira sem, hogy a legegyszerűbb igényeket kielégíthetnék. Az a négy fal, ahol a városi bérházakba menekült kiuzsorázott lakók meghúzódhatnak, kész, de az egész rémségesen szánalmas állapotban van. Seholy rendes ablak vagy ajtó, sok szoba padlózatlan, a konyhák kövezetlenek. Az udvarokon meszesgödörök táftonganak, homokhegyek emelkednek, gerendák, létrák és szanaszét heverő szerszámok hirdetik, hogy itt fővárosi munkáról van szó. Mindenütt egyenlő a kép. Az Alföldi-utczában, a Köztemető-uton épp úgy, mint a Berzenczey-utczában és a Hungária-köruton. Minden udvarban két-két rendőr vigyáz a közbiztonságra. A lakók pedig költözködnék a félig elkészült házakba. Muszáj, mert lakni csak kell valahol. Még mindig jobb itt, mint seholy.

A házak gondnokai ma délután 3 órára voltak berendelve *Bárczy* polgármesterhez, hogy az átadásról s a panaszokról jelentést tegyenek. A fővárosi házak nem mind munkáslakások. Az üllői-uti bérkaszárnya például úgynevezett kis lakás-ház, egy-, két- és három szobával. Ezeket csupa városi tisztviselő, mérnök, fogalmazó, rendőrtisztviselő lakja. Fizetnek évente 350 koronától 600 koronáig terjedő bért.

(Háziurak merénylete a lakók ellen.)

Mialatt a kiuzsorázott munkások teleordítják az utozákat lakbérbajakkal, míg a szegény kis emberek a házbérjárom alatt nyögve izzadják le keservesen megkeresett jüvedelmük tekintélyes részét a háziurak kezéhez, addig ők, a bérkaszárnya generálisai összéroffentek és egyesülésük új módját eszelték ki. Természetesen csak azért, hogy együttes erővel folytathassák a küzdelmet a lakók ellen. Nem is kell elmedkednünk ennek az újabb merényletnek a minősége felett. Pelelesleges jelzőket keresni újabb ténykedésük számára, beszéljen e helyütt körlevelük. Kisdéd körlevellel keresték föl egymást, megalapítván a *Budapesti Háztulajdonosok Központi Nyilvántartási Irodáját* az V., Nádor-utca 16. szám alatt.

A háziurak nyilvántartása természetesen a lakók bérére megy. Amint lentebb kiderül, proscríbálási jogot akarnak vindikálni maguknak. Gyönyörű alapszabályokat is állítottak össze, csak hogy elszámították magukat egy kissé. Mert amint évekkel ezelőtt a kereskedelmi miniszter megsemmisítette a szabók készülő fekete könyvét, akként fog most beleavatkozni a belügyminiszter és a nyilvántartási csodát alapszabályostól együtt eltörli a főváros színéről, mielőtt kártékony hatása érezhető volna. A halva született csecsemőt a háziurak a következő levéllel ajánlgatják egymásnak dajkaságba:

„Igen tisztelt Kartárs ur!”

A végrehajtási novella törvényes zálogjogunk gyakorlását alnyannira korlátozta, hogy reánk vonatkozó hátrányos rendelkezései folytán

évenként teljes félévi házbérjüvedelmünk vesztélyben forog.

A novella értelmében mi is épp oly hitelezők vagyunk, mint a fűszeres, szabó stb. stb. és törvényes zálog- és visszatartási jogunk, mely a régi végrehajtási törvény értelmében a bérlemény területén található összes butorzat és ingóságokra kiterjedt, a novella értelmében csupán a fölösleges butorzatra és ingóságokra terjed ki.

A novella ezen rendelkezése folytán a kisebb vagy középnagyságu lakásokban semmi fedezetet sem találunk.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint a novella életbelépése óta több mint 500 lakó költözött ki anélkül, hogy az utolsó negyedre eső házbért kiegyenlített volna és sajnos, de így van, hogy negyedről-negyedre megkéttszereződik azoknak száma, kik látva tehetetlenségünket, a nemfizetők gárdájába lépnek.

Az itt elmondottak indítottak bennünket arra, hogy anyagi érdekeink védelmére, saját felügyeletünk alatt, egy oly intézményt létesítsünk, mely házbérvesztésünk ellen biztosítson, amennyiben azt kifizeti és mely az általunk beszolgáltatott adatok alapján minden kiköltöző, illetve felmondás alatt levő lakóról teljesen díjtalan, pontos információit adjon és érdekeink megvédéséről gondoskodjon.

Ezen intézmény: a „Budapesti Háztulajdonosok Központi Nyilvántartási Irodája” a mai nappal, teljes titoktartás mellett megkezdte működését.

Nyilvántartási irodánk által lehetetlenné tesszük, hogy a lakó, miután lakása felmondván, a felmondott bérnegyedre járó összeg kiegyenlítése előtt bárhol is lakást vehessen föl, mert a háztulajdonos mielőtt a lakást kiadná, a nyilvántartási irodához fordul, hol a legmegbízhatóbb felvilágosítást kapja a jelentkező lakóról.

Bérhátralékosoknak lakást kartársaink egyike sem fog adni addig, míg előző lakásának bérét ki nem fizette. Így elejét vesszük a végrehajtási novella káros rendelkezéseinek és így kényserithetjük lakóinkat a végrehajtási és egyéb bírói lépések igénybevételére nélkül is kötelezettségük teljesítésére. Ebből kifolyólag a bérlek béreiket sietve fogják kiegyenlíteni, hiszen amíg bérüket le nem fizették lakást seholy sem kaphatnak.

Amennyiben tisztelt Kartárs Urat sikerült volna meggyőznünk eszménk közérdekü voltáról és arról is, hogy saját érdekét szolgálja azért, ha a nyilvántartási iroda működését elősegíti és díjtalan információkat igénybe veszi, kegyeskedjék a mellékelt alapszabályok t figyelmesen átolvasni és a csatolt belépési nyilatkozatot aláírva hozzánk mielőbb beküldeni.

Kartási üdvözléssel

A Budapesti Háztulajdonosok Központi Nyilvántartási Irodája.

Már az első lépésük a családások mezejére, vagy hogy stilszerűek legyünk — a családások bérházába vezetett. Az iroda, mely teljes titoktartás mellett akarta megkezdni működését, immáron ismertté lett. Veszedelemoen forgó jüvedelmüket azzal akarják megvédelmezni, hogy nem adnak lakást, vagy pedig a bérlek — a háztulajdonosok saját szavaikat idézve — sietve fognak fizetni. Két év előtt egy ur meghallotta, hogy róla a tudakozó-intézet rossz információkat ad. Két tanuval felment az iroda tulajdonosához és úgy összeverte a főtudakozódót, hogy napokon át borogatták. Megérdemelte, információival félig tönkre tette azt a bizonyos urat. Mit fog hozzá szólni a háztulajdonosok nyilvántartási irodája, ha majd néhány elkeseredett, lakásnélkül maradt pesti bennszülött szétül köztüjük. Ha ugyan ezt az alapjában véve erkölcsellen egyesülést a kormány megtűri.

Alapszabályaikban az iroda annyira erősen éri magát, hogy szavatosságot vállal a házbérvesztésekért és azokat megtéríti. Azonban minden tag köteles mielőtt házában lakást kiadna, az irodától a kibérlni szándékozóról felvilágosítást kérni. A jelentkező új bérlek a lefizetett előlegéről az intézet által rendelkezésre boesajtott ideiglenes előlegnyugtát kap, amelyen világosan, ki van tüntetve, hogy a háztulajdonos részéről csak 48 órán belül kapja meg a választ arra, hogy a lakást megkaphatja-e vagy sem. Ezen idő alatt a tag az irodától megkapja a szükséges felvilágosítást.

A legbájosabb a 6-ik paragrafus. Ez így szól: Az iroda tagjainak teljesen díjtalanul ad megbízható értesítést a fővárosi lakosokról és pedig azok fizetési készségéről, a bérházatás módjáról (pontos vagy pontatlan fizető-e? Felmondás alatt levő lakásának bérét megfizette-e, vagy adós maradt-e kiköltözésekor? Egyszerre vagy részletekben fizetett-e? Mennyi bért fizet?) továbbá személyi viszonyairól (nős, nőtlen? Hány gyermeke van? Mi a foglalkozása?) és egyéni tulajdonságairól (csendes-e vagy zivahodó stb.)

Hogy azonban az iroda mennyire csalfinta és hogy alapjában véve mennyire erkölestelen, ki világlik a 15-ik paragrafusból:

„Az iroda az általa adott felvilágosításokat és tudakozványokat kizárólag magánhasználatra engedti át és csupán tagjainak adja s azokért egy esetleg megindítandó büntető eljárás során felelősséget nem vállal. Viszont kötelezi magát arra, hogy a tagok általt beadott felvilágosításokat és értesítéseket a legnagyobb titoktartás mellett kezelje s az írásban beküldött tudósításokat az adatok bejegyzése után nyomban megsemmisíti.

Tehát esetleg a legtudatosabb rágalmozások mehetnek végbe. Családok maradhatnak lakás nélkül, de az ezt előidéző információkért felelősséget senki sem vállal. Nehéz eldönteni, mi nyilvánul meg ebben nagyobb mérvben: a felháborító szemtelenség-e vagy a vakmerő gyávaság?

Kétségtelen, hogy a lakoszátrák előtt álló Budapest el fogja törölni ezt a beestelen intézményt, mielőtt kártékony működését megkezdhetné.

(Asszonyok verekesznek.)

A Váci-uton levő 112. számú házban a lakók bojkott-mozgalmat indítottak. *Majlovics* Raymund máv. tiszt felesége azonban távoltartotta magát a lakók mozgalmától és hiába volt minden felszólítás, azokban részt nem vett, pedig ő is csak ugy szenvedett a házbérzúsora alatt, mint a többiek. Mióta *Majlovicsné* kivonta magát a közös akcióból, az egyenetlenkedések napirenden voltak. A többi lakónők állítólag pletykáltak is volna rá. Ma aztán elemi erővel tört ki a belháború. *Kivás* Jánosné, *Jelenák* Istvánné, *Módor* Károlyné és *Fülöp* Mihályné eleinte szóval veszekedtek *Majlovicsnéval*, végezetül pedig a véghez harcias asszony ugy összeverte *Majlovicsné*t, hogy a mentőknek kellett ápolás alá venniök. Segélynyújtás után életveszélyes sérülésével a lakásúr hagyta. A rendörök a négy harcias amazont az V. kerületi kapitánysághoz vezették, hol megindították ellenük az eljárást.

Crippent és kedvesét letartóztatták.

— A londoni bünügyi regény vége. —

Budapest, augusztus 1.

A legmodernebb és egyszersmind mégis legromantikusabb színezetű regény, melynek hőse és főszereplője dr. *Crippen* volt, legizgatóbb fejezetéhez érkezett. Letartóztatták őt is, bünársát is a „Montrose” hajón, amelyen menekülni akart. Bujdosása tehát csakugyan véget ért. Hasztalan gondolta ki a legravasabb menekülési terveket. Hiába volt az is, hogy álrühába bujtatta *La Neue* Etelt. Mialatt azt hitte, hogy biztonságban van és nyugodtan járt-kelt a „Montrose” fedélzetén abban a nidelemben, hogy üldözöt kijátszhatta, az alatt a modern eszközökkel dolgozó rendőrségek már teles pontossággal megállapították, hogy merre, hol van, melyvi zéken hajózik. Sem ő maga, sem utitársai nem tudtak arról, mily házban voltak az emberek, tudván, hogy hol van, de attól rélvén, hogy kisiklik megint a bünető igazságszolgáltatás kezei alól.

Csak most, hogy kézrekerült s a börtön ajtaja meg fog nyilni előtte s onnan valószínűleg meg majd utolsó utjára: a vesztőhely felé, — ismételjük — csak most derül ki, mily sok romantizizmus foglaltatik a rendőrség eszközeiben. A távolságok mintha teljesen megszűntek volna. Töle hihetetlen messzeségben. London utczáin a tömeg izgatottsága nőttön-nőtt; mindenki kárhoztatta a rendőrséget, hogy a gonosztevőt kisiklani engedte kezei közül. Ezalatt drótalan táviratok röpködtek a szélrősa minden irányába. Minden gőzös, minden modernül fűlszerelt hajó fölfogta a *Mareoni*-táviratokat. A szikra gyorsabb járatu minden hajónál s keresztül-kasul járván a tengereket, végre a rendőrség pontosan megállapítja, mikor hová kell a bünösnek megérkeznie. Megállapítja annak a hajónak menetssebességét, melyen *Crippen* menekül a kedvesével. Gyorsabb járatu hajót küldenek utána, hogy utját szelje a menekülőknék s a rendőrség lecsap rá abban a pillanatban, mikor sejtelmé sem volt arról, hogy tudják, merre jár. A legizgatóbb bünügyi regényt sem lehet ehhez hasonlítani, de egyszersmind az is bizonyos, hogy a rendőri nyomozás valósággal tudó-

mánynya lett, amely annál tökéletesebb, minél nagyobbak a technika vívmányai.

Az első hír a letartóztatásról.

Londonból érkezett az első tudósítás a gonosztevőnek és kedvesének letartóztatásáról. A távirat, mely azt hírül adja, így szól:

„A gyilkos Crippent kedvesével együtt letartóztatták a „Montrose“ gőzösön, amikor a Fatherpointba érkezett.“

A „Montrose“ fedélzetén.

Montrealból Londonon át érkezett távirat ezeket a részleteket jelenti: A „Montrose“ hajó tegnap reggel nyolcz óraker a menetrend szerint megállapított időben érkezett Fatherpointba. Több kanadai detektív és a Crippen üldözésére kiküldött Dew londoni detektívfelügyelő a hajó fedélzetére tettek. Dew azért ment velük, mert személyesen ismeri Crippent és kísérlőjét. Crippen és kísérlője a hajó fedélzetének rácsához támaszkodva, izgatottan nézték, amint a hajókalauz csónakon a hajóhoz érkezett. Egyszerre Dew hátulról Crippen dr. vállára tette a kezét és így szólott a mellette lévő Mac Carthy kanadai rendőrfelügyelőhöz:

— Itt van az ön embere.

Crippen annyira meg volt lepve, hogy elakadt a lélekzete és csaknem elesett. Le Neve Etel szintén egészen meg volt dermedve az ijedségtől. Egyikük sem kísérelte meg az ellentállást. Mac Carthy azután közölte Crippennel, hogy feleségének meggyilkolásával és a holttest megsejtelésével vádolják. Crippen hír szerint vallomást tett. Azt mondotta, hogy letartóztatását megváltásnak tekint, mert igen nagy gondjai voltak.

A meglopott menekülők.

Vasárnap reggel hét óraker reggel meglehetősen nagy ködben váltak először láthatóvá Fatherpointnál a „Montrose“ lámpái. Pár perczel később egy kisebb gőzös ment a Montrose felé. Fedélzetén öt férfi volt köpenyekbe burkolva. Négynek közülük vámhivatalnokai sapka volt a fején, az ötödik egy látszólag tapasztalt tengerész a hajókalauz. Valójában ez nem más, mint Dew detektívfelügyelő, a négy vámhivatalnoknak öltözött férfi pedig detektív. Kilencz óra volt, mikor a vélt hajókalauz felment a Montrose fedélzetére. Robinson-Crippen abban a perczben matrózoknak a csoportja között állt, kik folyton körülötte foglalatostkodtak. Dew egészen közel lép Robinsonhoz, ez felé és a hajókalauzt látja maga előtt, aki így szól:

— Egy pár szavam volna önöz mr. Crippen.

Robinson-Crippen elsápadt, de még mielőtt ideje vola rá hogy valami ellátározásra jusson, megragadják és letartóztatják a kapitány kabinjába. Az egész jelenet azonban minden feltűnés nélkül folyt le. Dew odafordul az állítólagos vámhivatalnokok egyikéhez, aki nem más, mint Mac Carthy kanadai detektívfelügyelő és így szól hozzá:

— Mr. Carthy, ez az ön embere!

Majd Robinsonhoz fordulva mondja:

— Ön Crippen, és ön azzalva vádolva, hogy mejt nejt oroszva meggyilkolta s holttestét feldarabolta.

Crippen e szavakat szinte önkívületben hallgatta. Merveva bámult maga elő és még nem tért magához, amikor a detektívek megragadták kezét és székre és bilincsekbe verték. Azután átkutatták Crippent, hogy nincs-e zsebében mérge, lehúzták ujjairól a gyűrűket és elvették a revolverét.

Le Neve Etel elájul.

Mialatt e történet, a detektívfelügyelő a fiatal Robinson kabinjához ment, hol egy matrót állított fel felőnek. A detektívek, amikor beléptek, egy összekuporodott fiút láttak maguk előtt, aki felkiáltott:

— Ez Dew detektívfelügyelő, mit akartok.

Alig ejtette ki ezeket a szavakat, hangjával alárulta női mivoltát, azután elájult és amikor magához térítették, könyek közt mondta:

— Ártatlan vagyok!

Attól fogva nyugodtan viselte magát. Crippen is magához tért. Elmondta, hogy a napokban

már sejtette, hogy felfedezték, és el fogják fogni. Ugy Crippen, mint miss Le Neve tagadják, hogy öngyilkosok akartak lenni.

Később miss Le Nevet hiszterikus göresök fogták el, Crippen pedig, mihelyt bevitték a kabinjába, az ágyra rogyott, kimerültségében lezárta a szemét és elaludt.

Miss Le Neve ártatlanságáról meg vannak győződve. Anyjától táviratot kapott, melyben arra kéri, hogy valljon meg mindent, amit tud, és ne kimélje Crippent, hanem csak gondoljon magára és családjára.

Részletek.

Montrealba Fatherpointból a következő részleteket jelentik a letartóztatásról:

A kanadai detektívek attól féltek, hogy Crippen főbelövi magát, mihelyt meglátja Dew londoni rendőrbiztos, aki öt először kihallgatta, mikor felmerült a gyilkosság gyanuja. De nagyon hamar megnyugodtak a kanadai detektívek. Mikor a „Montrose“ feltűnt a St.-Lawrence-öbölben, és a quebeci rendőrfőnök a detektívekkel a hajóhidhoz állott, hozzálépett egy magasszaru eszimas, torzonborz szakállas matróz, és megszólította a kanadai rendőrfőnököt. Dew londoni rendőrbiztos volt. Olyan jól maszkirozta magát, hogy a londoni detektívek sem ismertek rá.

Előállott egy pilótanaszád, és egy révkalauz beleült Dew rendőrbiztos, meg egy kanadai detektívvel, aki szintén pilóta-áruhában volt. Crippen a „Montrose“ orvosával a hajóhidhoz sietett nézni a kikötést. Látszólag nyugodtan beszélgetett az orvossal, amint a pilóta és a két rendőrfelügyelő lépett. Dew elment mellette, visszanezét, egy szempillantás alatt megfordult és a következő perczben Crippen mindkét keze békába volt szorítva. A gyilkos orvos halálságpadt lett, térdei megrogytak és rémülten bámult Dewre, aki így szólott:

— Ön Crippen! A törvény nevében letartóztatom!

A leányt nem bántották, nem verék vasra. Miután Crippent levitték egy kajütbe és a kanadai detektív őrizetére bízták, Dew bemont a kabinba és letartóztatta miss Le Nevet is, azonban kiméletesen bánt vele. A szerencsétlen teremés csak annyit mondott:

— Én ártatlan vagyok.

Carthy kanadai rendőrfőnök rárivallt:

— Ön is segített meggyilkolni Crippennét!

Miss Le Neve akadozva ismételte:

— Én semmiről sem tudok!

Az alatt Dew hozzálátott Crippen kihallgatásához.

Vallatják Crippent.

Az első kihallgatás előtt Dew rendőrbiztos megmotozta Crippent. Nem igaz, hogy töltött revolver volt zsebében. Nem találta nála más, mint egy tízdolláros bankjegyet. Több pénz nem volt nála. Inge alatt a mellén kendőbe kötve drága ékszereket rejtett: brilliános fülbevalókat, karkötőket, néhány smaragdos esztót. Dew megismerte az ékszereket. Belle Elmoré, Crippen felesége volt a sok drágaság, mikor az asszony még a színpadon szerepelt.

Időközben Crippen felcsudott meglepetésből és ismét tagadott. A régi mesével állott elő, hogy felesége Kaliforniába utazott egy barátjához, hirtelen meghalt, holttestét a kaliforniai halott-hamvasztók egyikében elégették és a hamvakat visszavitték Londonba.

A kihallgatáson Kendall kapitány is jelenvolt. Azt bevallotta Crippen, hogy a leány kedvese s mikor Dew azt kérdezte, miért öltöztette fiuruhába, a gyilkos orvos azt felelte:

— A hajón sok kellemetlenségem lett volna miatt, mert hiszen nem feleségem, hanem kedvesem. Fiuruhában bizonyosan nem zaklatnak — gondoltam — és igazam is volt.

Közben Dew odavezettette miss Le Nevet is és a leány végighallgatta a vallatás további részét. Gyakran szólott közbe:

— Én ártatlan vagyok. Semmiről sem tudtam.

A hatás Londonban.

A Crippennek és kedvesének elfogatásáról szóló híreket rendkívül izgatottan lesték egész London. A szenzációs letartóztatást a lapok előbb fényes újságok útján tudatták az utcákon hemzsegő ezrenyi néppel; a lapok kiadásaikat is néhány pillanat alatt széjjelkapkodták.

Crippen házassága.

D. Crippen és feleségének házasságáról most újabb részletek kerültek nyilvánosságra, amelyek alkalmasak arra, hogy a titokzatos gyilkosságot Crippenne nézve enyhébb színben tüntessék föl. A rendőrség megállapította, hogy Belle Elmore rendkívül költőkező és a fényűzést szerető asszony volt. Amerikában igen vidám életet élt. Még Londonban is egész vagyont költött ruháira s dr. Crippen megjegyzés nélkül fizette mindig szabószámláit. Londoni házuk tele volt szebbnél-szebb drága toalettékkal. Az asztalokon, székeken, sőt még a konyhaasztalon az edények között nagy összegbe kerülő toalették heverték. Az utóbbi időben Crippen már nem keresett anynyit, mint régebben és lehetséges, hogy anyagi zavarában arra kérte a feleséget, hogy ékszerének egy részét zálogosítsa el, vagy adja el, amit azonban az asszony nyilván vonakodott megtenni. A rendőrség megállapította azt is, hogy dr. Crippen már több mint egy év óta folytatott viszonyt Le Neve Etellel, aki azért lakott családjától elválva külön lakásban. Valószínű, hogy Belle Elmore is tudott férjének e viszonyáról. Az azonban kétségtelen, hogy Crippen semmi esetre sem azért gyilkolta meg a feleséget, hogy Le Neve Etel az övé lehessen. Ilyen körülmények között mind valószínűbbnek látszik, hogy dr. Crippen nem előre megfontolt szándékkal követte el a gyilkosságot, hanem inkább féltékenységi drámáról van szó.

Le Neve Etel familiája.

Le Neve Etel hozzátartozói szintül meg vannak győződve a szegény leány ártatlanságáról. Atyja a kihallgatáskor azt mondta, hogy leánya semmiről sem tudott, lehetséges azonban, hogy menekülés közben Crippen bevallotta neki a gyilkosságot. Az orvos elhitette a leánynyal, hogy Belle Elmore — mert csak így hívták Crippennét — Californiában meghalt.

Az anya a letartóztatás után kábeltáviratot küldött leányának Father Pointba:

„Drága leányom! Kérlek az ég szerelmére, vallj meg mindent a rendőrségnek és csak magadra gondold, bármennyire szeretted is férjedet, első a te szabadulásod. Szüleid és testvéreid szintül hiszik ártatlanságodat.

Lotti Le Neve.“

A rendőrbizóság előtt.

Crippen és miss Le Neve ma állottak — mint nekünk táviratozzák — Quebecben a rendőrbizóság előtt. Dew londoni rendőrbiztos bejelentette letartóztatásukat és még egyszer igazolta személyazonosságukat, azután a tárgyalást elhalasztották. Kedden indul Londonból egy detektív a formális kiadási kérvénnyel és a bizonyítékokkal Quebecbe. Crippen visszanyerte önuralmát és teljesen nyugodt. Az uton Father-Pointtól Quebecig regényt olvasott. Hasztalan próbálta Dew rendőrbiztos vallomásra bírni, egy szót sem stól. Csak egy ízben kérdőzködött, hogy mi van miss Le Nevevel. A leány hol ajultan és öntudatlanul fekszik, hol hisztériás rohamok gyötrik, de az nem igaz, hogy meg akarta magát mérgezni. Anyja távirata meg rázó hatást tett rá. A detektívek abban bizakodnak, hogy anyjának távirata vallomásra fogja készíteni. Miss Le Neve még nem válaszolt anyjának.

Miss Le Neve majdnem teljesen eszméletlen volt, mikor kabinjából kihozták. Quebecben úgy kellett lecipelni a kórházra. Crippennél egy üvegesét találtak, amelyben valószínűleg mérge van és egy kis csomag sárga port. Quebecben nagy tömeg várta az érkezőket és a rendőrség csak nagy ügygyel-bajjal tudta a kíváncsi közönséget visszazorítani, mikor a foglyokat hozták.

Az „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A B. H. Ny. I. körlevele.

Szeretett kartárs és háztulajdonos ur!

Miután az új bérnegyed alkalmával kiderült, hogy a lakásbérlők nem elégsznek meg azzal, hogy nekünk lakbért fizetnek, hanem lakni is akarnak, érdekeink megvédelmezése céljából megoszlaltuk a budapesti háztulajdonosok nyilvántartási iródját.

Az iroda első sorban bérszárítót lesz. Sikertől megállapodunk egy bérnyerővel, mely a lakókról lehúzott bért olesón kieserzi. Igen szép tárcákat, ridikülöket lehet belőle készíteni. Éppen e miatt ezentul nem bérszerződést kötünk a lakókkal, hanem bérszerződést. Figyelmeztetjük a háztulajdonosokat, éppen erre való tekintettel, nehogy megkérdezze bármelyi lakójától is: nem sül le a bér a pofájáról?

Mert amilyen szemtelen egyik-másik, képes rá és lesületi a bért a képéről. Már pedig hibás bérrel nem sokat érünk.

Lakáskeresés alkalmával, a lakás csak belépő díj ellenében tekinthető meg. Ha nem veszik ki a lakást, akkor kilépődíj számítandó. Kibérlés, de be nem költözés esetén pedig: visszalépő-díjat fizet a lak-rabszolga. Mielőtt lakást egyáltalában mutatunk, a lakó-jelölt felesketendő; revolver, bot stb. a házmesternél letétbe helyezendő. A lakó tartozik kitölteni a következő kérdésekkel ellátott kérdőívet:

Nős-e, vagy sőt ellenkezőleg? Ha igen, mennyi hozományt kapott és mibe fektette? Gyermekeinek száma? Kötelezi-e magát arra, hogy gyermekeit a lelencházban helyezze el, feleségét hazaküldi szüleihöz és ő maga szádkórába megy lakni? Épek-e fogai? Ha hiányzik, mennyit ütött ki a háziúr? Milyen a természete általában és részletekben? Melanchólikus-e vagy szangvinikus? Hajlandó-e lemondani a vízvezetékéről, villany-, gázvilágításról, ajtókilincsről? Ragaszkodik-e az életéhez s milyen formában hajlandó azt a háziúr rendelkezésére bocsátani? Kötelezi-e magát arra, hogy ékszerait megőrzés végett örök őrizetre a háziurnak adja át, akit a lakó jövedelme teljes összegben való felvételére feljogosít? Be van-e oltva himlő ellen, Ehrlich-Hava GDS és lakbértuberkulózis ellen?

Amint látja t. kartárs ur, ilyen előrelátás mellett aztlan megengedi a lakó, hogy kényeszerubbonyt öltünk rá, ha havonta tudatjuk a lakbér felemeléséről. Alapszabályaink értelmében a házurak jus primae noctis joggal ruháztatnak fel. A lakó köteles a házbér tisztereséért kauciót szolgáltatni. Ezentul bérbeadható a lift is s ha a bérlő nem fizet, az ember felhuzatja a harmadik és negyedik emelet közé és addig lógatja a levegőben, míg rohanvást fizet. Házaunk udvara templomná lesz átalakítva, hol tábori mise mintájára udvari miséket tartatunk. Itt köteles a lakó hálát adni nekünk, hogy elfogadjuk tőlük a lakbérüket. Persze a templomba csak cipő nélkül lehet befejni. A lépcsőházban le kell vetniök a lakóknak a cipőt s mise alatt a házmester egybegyűjtve a cipőket, azokat a Teleki-téren értékesíti a háztulajdonosok elmebetegségélyző, temetkezési és önképző köre javára.

A háziurnak joga van ugyanegy lakást több családfőnek kiadni és egyiknek sem engedni meg a bennlakást. A bérház nem azért van, hogy lakjanak benne, hanem hogy lakatlanul kamatozzék. Amelyik lakó be is akar költözni, azt be kell vitetni a rendőrségre.

Tchát egyesüljünk! Tisztelettel s

B. H. Ny. I.

Utóirat: A közlő házbérnegyedre ajánljuk 120 lóerős emelőgépeinket, mely az ön erejével, t. kartárs ur, 121 lóerőt tesz ki.

Másolta:

Fakir.

A százados ur mulat.

— Elevenen megnyuzott ember. —

Budapest, augusztus 1.

A katona-brutalitásokról sok szó esett már idők során e lapok hasábjain. Nem egyszer volt alkalmunk föllebbenteni a fátyolt a kaszárnyák sötét titkairól. De az alább elmondandó történet elhomályosítja talán valamennyit. Czudarabb, aljasabb és rettenetesebb brutalitást még nem követtek el katonák, mint azt, amit a komáromi garnizonban véghez vittetett egy báró Buol Artur nevű százados. Ez az ember berközi állapotban kivetkőzve emberi mivoltából, engedve bestiális hozzájárulásainak egy pincézért, aki kiszolgált, oda kötöttet egy fához és lenyuzatta az arczáról a bört.

Akármiilyen szörnyűség is ez, bármilyen felháborodást vált is ki minden emberben, még sincs artikulált szó, amelylyel az ilyen tettet elítélni lehet. Ez nemesak annak a garnizonnak a gyalázata, melyben ilyen századparancsnok szolgál, de gyalázata egyszersmind az egész hadseregnek is mindaddig, amíg a bestiális kapitány meg nem kapja jól megérdemelt büntetését. De kötelessége volna egyszersmind a hadseregnek, az is, hogy a kiszabott büntetésről és annak mérvéről a nagy közönséget tájékoztassa. Mert csak akkor teheti jóvá az emberen és az egyenruhán, a tisztai bojtton és tisztai becsületen esett gyalázatot, ha megnyugtatja a közvéleményt és egyszersmind példát statuál, mert vad indiánusok, vagy kannibál-hordák lözt is undort kelt az ilyen bestialitás. A hadseregben ilyen eseteknek annál kevésbbé szabadna előfordulnia, mert a hadsereg mindig külön álláspontot vindikál magának, ugy az erkölcsök, mint pedig a becsület megítélésében. Éppen ezért várjuk el, hogy ez esetben nyilvánosan tárgyalják ezt brutalitást, mely páratlan a maga nemében és leírhatatlan vadságot s elvetemültséget tételze föl.

A komáromi tisztek.

A szörnyű eset a komáromi tisztai kaszinóban történt. Korhon Tamás a kaszinó bérlője. Azon az éjjelen dolga okodt a városban és nem volt otthon. A kaptinos felesége így adta elő az esetet:

— Én Budapesten voltam leányomnál, — mondja, — s csak akkor értesültem a történetekről, amikor hazajöttem. Bizony, borzalmas dolgot művelnek itt a tiszt urak. Az embernek nincs biztonságban az élete sem. Azzal a szegény emberrel ugyancsak elbántak, de hát mégis csak inkább a saját bajunkat panaszolom el előbb... Tudja, hogy mi történt július huszonegyedikén éjjel? Mert nem nyitottuk föl a koresmát, a tiszt urak fejszékkel össze-vissza hasogatták az ajtót! Mint a harminciák... Tessék elhinni, nem vagyunk biztonságban... Az uramat agyonveréssel fenyegették. Neki akartak menni a lakásajtónak is. Szegény uram, szinte röstelem megmondani, mivel fegyverkezett föl... Elszánta magát, hogy rájuk önti a tiszt urakra, ha feltörlik az ajtót. Ez már csak botrányos dolog, ugy-e? És biába panaszkodunk az őrnagy urnak, itt nagyon összetartanak a tisztek. Csak a magunk helyzetét súlyosbítjuk, ha panaszra nyitjuk a szánkat... Meg sem lepődtem, amikor a szegény Gyula pincézert csettét halottam.

Mit mond a szakácsné?

Fiatal, intelligens, német leány a kaptin szakácsnéje. Minden ízében remeg, amikor a tisztekről beszél.

— Sok bajunk van, különösen nekünk, lányoknak, a tiszt urakkal. Otrombák, gorombák, erőszakosak. Azt hiszik, mi az utolsó teremtesek vagyunk, akiknek végigázolhatnak. Julius huszonegyedikén, amikor a szörnyű, hajmeresztő dolog történt, mi sem aludtunk. Pedig korán kelünk, egész nap talpon vagyunk és fárasztó, nehéz munkát végezzük. Este jól esnek a pihenés. De föltartak minket a tisztek. Ránk akarták törni az ajtót s amikor ez nem sikerült nekik, kövekkel dobálták az ablakainkat. Öklömmel kódarabok hullottak be szobánkba. Egy remegésben voltunk, kibújtunk ágyunkból és a sarokban húzódtunk meg... Onnan láttuk, hogy mi történik kinn az udvaron a szegény Gyulával... A fához kötötték és lenyuzták késsel az arczát... Azután feje lehanyaltott és elájult. A ruháját is letépték róla és pön-

zét is elrabolták... Szörnyű éjszaka volt. Ha ezer évig élnek, akkor sem felejtendő el... Ez így megy szünet nélkül. Előtte való éjszaka is borzalmas perczeket éltünk át... Báró Buol kapitány, Wirth és Liger hadnagyok, Rodr tiszthelyettes favágó fejszékkel akarták feltörni a kaptint, hogy mulathassanak. Az ajtókat össze is hasogatták.

Rémes éj a kaptinban.

A kaptin itezése, Szij István, az egyetlen szemtanu, aki közvetlen közelből látta, miként nyuzatta meg tüzeivel báró Buol Arthur kapitány Pum Gyula pincézert. Az egyszerű parasztfiu, saját szávaival így mondja el a felháborító, vérlátító eset megdöbbentő részleteit:

— Pénteken éjszaka Buol kapitány és több tiszt ur mulatott kinn az udvaron levő lugasban. Pum Gyula pincézert szolgálta ki a tiszteket, akik reggel háromig söröztek. Alaposan lerugtak, de még mindig inni akartak. Gyula, amikor kivitte a sört nekik, így szólt a kapitányhoz:

— No, kapitány ur, ezt még kiiszzák, azután aludni megyünk. Tovább nem szabad fennmaradni, mert tiltják a szabályok.

— Mit mondtál, te kutyafüllű?! Csak nem akarsz parancsolni nekem? Tüstént állj oda a fához, te gazember!

Pum el akart menekülni, de a kapitány két ordonánca lefogta, mert rájuk parancsolt, hogy fogják meg. Azután kiadta a rendeletet:

— Kössétek fához a gazembert!

— A tüzerek teljesítették a parancsot. Lonzsírozó szárral odakötötték a fához Pum Gyulát. A szerezésélen ember ellenkezett, rugkapált, de hasztalanul erőlködött. Utóbb harmadik tüzérekatoná is érkezett, aki szintén felesapott pribékeknek. A pincézert törzsét odaszíjazták a fához, ugy, hogy mozdulni sem tudott. Ekkor az egyik hadnagy odalépett a fához és így szólt:

— Kihirdetem Buol kapitány ítéletét. Este háromszor is mondtotta a rittmiszter ur, hogy borotválkozzék meg. A parancsot nem teljesítette, tehát itt megborotváljuk!

— Jól van, kapitány ur — mondotta Gyula, tehetetlen vagyok, mozdulni sem tudok, tehet velem, amit akar. Csak annyit mondok, hogy ennek a dolognak keserű leve lesz!

— Mit mondtál? Leve lesz? ... Hát majd megiszod, te csirkefogó! Rossz italokat adtok, hát szenvedj meg érte. János — szólt tótul a kutyamosójához — borotválj meg ezt a gazembert! János kivette zsebéből a borotvát, odalépett az asztalhoz és a kést élével nekivágta néhány-szor az asztalnak, hogy eltompítsa. Azután megkezdődött a munka. A fához kötött pincézertnek nekiesett János tüzér, balkezével odanyomta Pum fejét a fának és ugy nyuzta a boldogtalan embert, tövestől jött a szőr a szegény ember arczáról és patakként ömlött ki a vér a borotva nyomán Pum arczából. Nagyon izzadt, a verejték kiütött homlokán és sziszegett. A napi bevétel ott volt a bórsebében, azt a pénzt is elszedték tőle a borbélyok, János egyre borotvál, hátulról pedig feszesen húzták a lonzsírozó szárazakat, ugy, hogy mozdulni sem tudott. Utóbb már erősen hörgött, azután leesett, lehanyaltott a feje és elájult. Félóra hosszat tartott a borotválás, amire így szólt a kapitány:

— Jól van, János, ügyes fiu vagy! Gyula, neked is jól esett, ugy-e?

— De Gyula nem tudott válaszolni. Ott feküdt a fa tövében élettelenül és amikor eszméletre tért, sirt, mint a gyermek. A tisztek ráparancsoltak, hogy hozzon öt üveg szódavizet. De Gyula bevászorgott Korhon Tamás kaptinoshoz, felköltötte és elpanaszolta neki, hogy mi történt vele. Sirva mondtotta gazdájának, hogy pillanatig sem marad tovább. El is ment, még az éjszaka elhagyta a Sandberget, másnap pedig feljelentette a kapitányt a rendőrségnél. Ott kiegyeztek. Pénzt kapott és a tönkretett ruha helyett újat kapott a bárótól.

— De a tisztek nem nyugodtak. Amikor látták, hogy Gyula nem viszi a szódavizet, tölem kértek. Én adtam is nekik. Azután sört kértek. Én nem adtam, hanem elrejtöttem. A tisztek baltákat ragadtak és azzal rohantak be abba

a szobába, amelyben aludni szoktam. Az ajtót össze is vagdalták. Utóbb engem is meg akartak borotválni, mert nem adhattam szivart nekik.

— Be van zárva a kábitin — mondottam — mire nekiestek az ajtónak és beakarták törni. Amikor ez nem sikerült, álmából fölverték az egyik lakatoskatonát, aki ráparancsoltak, hogy nyissa fel a kábitint. A katoná egy tett, mintha ki akarná nyitni, de azután azt mondotta, hogy belülről el van reteszelve az ajtó, nem lehet kinyitni. Bizony, kérem, így történt ez pénteken éjszaka.

A komáromi rendőrség titkolódzása.

Egy újságíró Komáromban kérdést intézett Sárkány Ferenc főkapitányhoz. A párbeszédet így adja elő az újságíró:

— Egy szó sem igaz a dologból — mondotta a főkapitány — én husz éve állok a rendőrség élén, ismerem a helyőrség összes tisztjeit, természetesen báró Buol Arthur tüzérkapitányt is. Egyike a legderekabb embereknek, józan életű és arról nevezetes, hogy igen emberségesen bánik a legénységgel.

— Én az ellenkezőjét hallottam.

— Akkor rosszul informáltak. Mondhatom, alig mulik el hét anélkül, hogy katonatisztek ellen panasz ne érkezne a rendőrségre, de Buol kapitány ellen, aki tíz éve van a garnizonban, még soha panaszt nem emeltek.

— Biztos tudomásom van róla, hogy a kapitány megnyuztatott egy pinczért és ez ügyben szerephez jutott a rendőrség is. Főkapitány ur nem jól teszi, ha ilyen ügyet védelmébe vesz a nyilvánossággal szemben. Annak a tisztnek bűnhődnie kell. És hiába titkolják, ki fogom nyomozni minden sötét, botrányos részletét a dolognak. Ide csak azért jöttem, hogy a rendőrség megkönnyítse nekem a látszó feladatomat. És ezt, a köz érdekében, joggal el is várom Komárom főkapitányától.

— Én tegnap jöttem haza. Szabadságon voltam és semmit sem tudok a dologról.

— Érdeklődjék helyettesénél.

A főkapitány kelletlenül csöngette be egyik tisztviselőjét, akit Reviczky kapitányhoz küldött, hogy referáljon neki. A tisztviselő azzal tért vissza, hogy írásbeli feljelentést nem tettek a rendőrségen.

— Tehát nem történt semmi — mondotta Sárkány főkapitány — mese az egész história.

— Pardon, főkapitány ur, talán szóbeli panaszt még is tettek?

— Nem hiszem . . .

— Tessék csak érdeklődni . . .

A tisztviselő visszament Reviczky kapitányhoz. Amikor perczek múlva visszatért a főkapitányhoz, kis papírszeletet hozott magával. Sárkány elolvassa, elpirul és zsebébe csuszattja.

— Nos?

— Hát igen . . . De jelentéktelen dolog az egész . . . Egy részeges pinczér . . . A kapitány megborotváltatta . . . Azután hatvan korona fájdalomdíjat adott neki és kibékültek. Itt kötöttek békét a rendőrségen . . . A pinczér pedig megpacskolta a bankókat és boldogan mondotta:

— Most már legalább ihatom . . . Van pénzem!

— Ezzel be is fejeződött a dolog . . . Látja, egészen kis ügy ez, szinte kár volt az ut fáradtságát. Szót sem érdemel az egész.

— Hogy hívják a pinczért?

— Nem tudom. Nincs is neve. Mi nem iktattuk be a dolgot. Simán elintéztük.

ÚJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: kedd, augusztus 2. — Róm. kath.: Lig. Alfonz et. — Prot.: Gusztáv. — Görög-ország: július 20. Illés prófeta. — Zsidó: Thamusz 26. — A nap két reggel 4 óra 37 perczkor, nyugszik este 7 óra 33 perczkor. — A hold két éjjel 12 óra 59 perczkor, nyugszik délután 5 óra 55 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad a Házban délután 5 órakor.

A kereskedelmiügyi államtitkár fogad délután 12—2 óráig.

A képviselőház ülése délelőtt 12 órakor.

Országos papíros, tanszer- és iskolaszertkiállítás a városi Igazgatóságban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (eréklyemúzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Házipari Szövettség kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvatartó múzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-

ségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 9-től fél 2-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquileumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvatartó könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig.

Lebedew, a liberális.

* * *

Kievben új katonai intendánst kaptak, aki mint *Lebedew* generális van bevezetve az orosz katonai sematizmusban. A régi katonai gazdasági főnökök, másokat intendánsok, kikoptak, elűntek és nyomukat nem jelzi semmi más, mint azok a katonai bűnyögek, amelyek sikkasztás, lopás, hivatalos hatalommal való visszaélés, magánok elleni erőszak, felkezezhaborítás stb. miatt maradtak utánuk vissza Kiewben.

Ezek a kikoptak és elűnt gazdasági kormányzók az orosz katonai állam ortodox-konzervatívizmusának megszemélyesítői voltak, akik a hadi titok szentségének örve alatt szívesen nyújtottak segédkezett a pogromokban és fosztogatásokban a kiewi csöcseléknek, csak hogy mihamarabb meggazdagodhassanak és vagyont gyűjthessenek. Az a korrupt, anarkisztikus katonai szellem élt bennük, amely a japán-orosz háború hadi szállítási alatt egész katonai vonatok szállítmányát, a vasúti kocsikat, sőt a Bajkál-taván át a vasúti síneket is ellopta és potom áron elköttyavetyélte. — Az a korrupt szellem, amely csak a zavarozban szeret halászni, de hideg borzoogatás fut végig a hátán, valahányszor előtte a nyilvánosságot emlegetik.

Ezek a katonai intendánsok féltek is a nyilvánosságtól, mint az ördög a tönjénfűstől. De rettegésük legfelső foka volt a sajtó, amely bizony ellenőrző hivatalában nem igen szokott titkot csinálni az olyan üzelmekből, amelyek az egyéni érdekek javára megkárosítják a közérdeket.

Lebedew generális, az új kiewi katonai intendáns azonban szakítani kíván ezzel az orosz katonai felfogással, mely pedig az orosz hadseregnek ugyszólván hagyományá lett. Egy kiáltványt tett közzé, amely a következőképen hangzik:

A romokon és a végső pusztulás helyén, mely a katonai intendaturákat elsöpörte, új épületet kell emelni, világosat, szellőset és egészségeset. A közönségnek teljes joga, hogy ezekről az ügyekről, amelyek az államháztartás egy harmadrészét teszik, tiszta képet nyerjen. Hivatali működésében természetesen első sorban feljebbvalóim parancsai és a törvények után kell igazodnom, de szent kötelességemnek tartom, hogy a nyilvánosság előtt kitarjak ajtót és ablakot a tudomására hoztam a lapok szerkesztősejnének, hogy minden adat, amely joggal érdekelheti a közvéleményt, rendelkezésükre áll. Az aktuális kérdések megvitatására szakbizottságokat szándékozom összeállítani s meghívom a sajtót, hogy nevezze meg képviselőit e bizottságok számára. Számítok a sajtó rekonszervére.

Ezután a valóban férfias nyilatkozat után, mely az emberi jogokról alkotott felfogásában teljesen a nyugateurópai liberális világnézet alapján áll, csak kétféle egyenes következtetést vonhatunk le. Vagy igaz az orosz katonai kormányzat az a törekvés, amely a korrupt, ortodox katonai szellemmel szakítani kíván s ez esetben Lebedew tábornokból legközelebb már pétervári katonai intendáns lesz, vagy nem igaz s ez esetben szegény Lebedewet lehetőleg mihamarabb nyugdíjazni fogják.

— Személyi hír. Dr. Irsai Artur egyetemi tanár megérkezett külföldi utjáról s orvosi gyakorlatát megint megkezdte.

— A király adománya. A király az Árva-, Marmaros- és Szolnok-Doboka-vörmegekben pusztított felhőszakadások által károsultak részére magánpénztárából tízezer korona segélyt adományozott.

— **Kossuth Ferencz Wiesbadenben.** Kossuth Ferencz, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt elnöke, aki gróf *Benyowszky* Sándor országgyűlési képviselő társaságában időzik Wiesbadenben, szorgalmasan használja a kurát. Erős bronchitiséből már kigyógyult és eszes bántalmi szünőféltben vannak. *Kossuth* Ferencz augusztus végéig marad Wiesbadenben, ahonnan Brüsszelbe utazik, hogy megtekintse a világhiállítását és részt vegyen az interparlamentáris konferencia ülésén.

— **Vendégjárás a királynál.** Sűrű mostanában Ischlben a vendégjárás a királynál. Vasárnap délelőtt Don *Alfonzo* bourbon herceg érkezett nejével Ischlbe, ahol együtt ebédelt a királynál és délután elutaztak Ebenzweierbe. — *Mária Terézia* württembergi hercegnő, valamint *Róbert* württembergi herceg nejével ma este Gmundenből Ischlbe érkeztek s résztvettek az udvari ebéden, este pedig visszautaztak Gmundenbe.

— **Báró Kaas Ivor betegsége.** Báró Kaas Ivor nagy betegen fekszik az Aréna-uti Batizfalvy-szanatóriumban, de orvosai biznak abban, hogyha semmi komplikáció be nem áll, rövidesen fölgögyul és elhagyhatja a sanatóriumot. Báró Kaas Ivort, ki másfél év óta beteg, két hónap óta ápolják a sanatóriumban. A beteg naponként több kocsiban sétálni viszik a sanatórium kertjében.

— **Kinevezések a honvédelmi minisztériumban.** A király Hazai Samu honvédelmi miniszter előterjesztésére hernádszurdoki *Melichar* Kálmán dr. miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, szeredi *Vajkay* Rezső miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárát osztálytanácsossá, a miniszter pedig *Szuper* Zoltán dr. miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárát valóságos miniszteri titkárrá, *Végh* Kálmán dr. miniszteri segédtitkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót valóságos miniszteri segédtitkárrá, *Parkas* Imre dr. miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá, *Fertsák* Ödön fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazót valóságos miniszteri segédfogalmazóvá, továbbá *Raity* Szeptiszláv és *Altörjay* Sándor dr. díjtalan fogalmazó gyakornokokat fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazókká nevezte ki.

— **Zeppelin az északi sarkon.** Berlinből táviratozzák nekünk: *Zeppelin* északsarki expedíciójáról a múlt hónap 21-én kelt jelentés érkezett, hogy az arktikus expedíció még nem fordult vissza, hanem tovább halad észak felé és csak augusztus végén szándékozik visszatérni.

— **Változások a Ferencz József lovagrendnél.** A király a Ferencz József-rend megüresedett kincstárnoki állására dr. báró *Slatin* Henriket, ezen rend titkárát és levéltárnokát, udvari tanácsost és főlovászmesteri hivatali irodáigazgatót és a rendnek igy megüresedett titkári és levéltárnoki állására *Lumba* Ferenczet, a rend másodirodatisztjét és főkamrási hivatali kormánytanácsost, továbbá dr. *Schnürer* Ferenczet, a rend létszámfelüli irodatisztjét, az uralkodóház hitóizományi könyvtárának főnökét a rend rendszeresített másodirodatiszti állására kinevezte.

— **A törökországi földrengés.** Akhissarban és a szmirnai vilájet egyéb helységeiben földlökések következtében több ház beomlott. Többen meghaltak.

— **Egy volt török kormányzó halála.** Párisban meghalt *Vogorides* Sándor herceg, aki *Aleko* busa néven a török-orosz háború idején bécsi nagykövét volt és később öt éven keresztül Keletrümélie kormányzója. 55 éves élt, egy román bojár családból származott és nagy birodalmi voltak Bukarest vidékén. Miután Sándor fejedelmet a bolgár trónról elmozdították, *Vogorides* herceg komoly lépéseket tett a trón elnyerése végett, de a hatalmak ellene döntöttek. Nagy vagyont hagyott hátra, amelyet atyjától, a szamoszi fejedelemtől örökölt.

— **Hazaáruló ezredes.** Az olasz tengerészetiügyi minisztériumban nagy a megrökönyödés. Rájöttek, hogy Antomo *Calabracca* tengerészezredes, a Castella Mare királyi hajógyár igazgatója összeköttetésben áll egy idegen hajógyárral, amelynek *tervezőket adott el.* Az ezredest letartóztatták.

— **Nem ájtatoskodnak a jofestadi csehek.** A csehországi Josefstadt község előljárósága feltűnést keltő határozatot hozott szombati ülésén. Kimondotta, hogy templomi ájtatoságokban többé nem vesz részt és templomi ezélokra megtagad minden olyan költséget, amelynek törvényes létalapja nincs.

— Petőfi olasz fordítója meghalt. Noto szicíliai községben meghalt egy ember. Távol élt fölünk mindig. Nem látta soha hazánkat. Sokáig talán azt sem tudta, hol van Magyarország. Egyszerre egy költemény került kezébe. Német nyelvű költemény volt; aláírása ez: „Aus dem Ungarischen von Alexander Petőfi.“ Elolvasta és elámul. A költszet, mely a verssorokban lángolt, elárasztotta a lelkét. Ki az az Alexander Petőfi? kérdezte magában. S utána járván a dolognak, megtudta, hogy egy mellőzött kis nemzet költője. Megszerezte Petőfinak németre fordított többi költeményeit is. És minél jobban elmerült az olvasásukba, annál nagyobb volt a bálulata. S kísérletet tett a költemények lefordítására. Közé is tette olasz lapokban. S az olasz olvasó közönség éppen oly lelkesedéssel fogadta azokat, mint ő maga. Most már csak egy vágy hevitette: megtanulni a magyar nyelvet, hogy eredetiből olvashassa a nagy magyar költő műveit. S meg is tanulta nyelvünket s megajándékozta Olaszországot Petőfi összes költeményeivel. Ez a távoli barátunk és lelkes hívünk Cassone József volt. Most, hogy életének nagy művét elvégezt, meghalt. S tragikus véletlen, hogy annak a napnak évfordulóján hunyta le szemeit, amikor Petőfi Sándor lehelt ki hős lelkét a fejtér egyházi síkon.

Cassone József, a kiváló olasz író, Petőfi legkitünőbb fordítója és a Petőfi-kultusz lelkes külföldi apostola július 31-én hajnalban a szicíliai Notóban meghalt. Haláláról a Petőfi-Társasághoz tegnap olasz nyelven a következő távirati jelentés érkezett: Noto, július 31. Délután kilenc óra. Mély fájdalommal tudatom, hogy Cassone József ma hajnalban meghalt. Dott Adamo, a Dante Alighieri társaság elnöke. A Petőfi-Társaság, melynek Cassone tiszteleti tagja volt, a gyászvirág vétele után kitűzette a Petőfi-házra a gyászlobogót és olasz nyelven az alábbi részvételtáviratot küldte Notoba: Mély fájdalommal vettünk gyászvirágot. A megboldogultban mi a legkiválóbb Petőfi-fordítót siratjuk. Fogadják legbensőbb részvételt. Cassone József a legkiválóbb olasz fordítók közé tartozott. Ifjú korában mint katona Afrikában szolgált. Egy baleset következtében megsiketült, hágerinczsbajt kapott s attól kezdve husz éven át ágyban fekvő beteg volt. Teljes visszavonultságban élt a szicíliai Notóban, ahol kizárólag irodalommal és főképp fordításokkal foglalkozott. Olasz nyelvre ültette át a világirodalom gyöngyeit és ezzel ajándékozta meg nemzetét. Petőfit először német fordításban ismerték meg. Annnyira megkapta lelkét a nagy költő, hogy éveket fordított a magyar nyelv tanulására, melyet tökéletesen elsajátított. Egymásután fordította le a gyönyörű nyelvvel Petőfi költeményeit. Sorban jelentek meg olasz nyelven a Felhők, a Cipruslombok. Az apostol. Legutóbb a János vitéz jelent meg külön kis kötetben. Sűrű levelezést folytatott dr. Erdődi Béla udvari tanácsossal, királyi tankerületi főigazgatóval, akinek hibátlan és tiszta magyarsággal írta leveleit, melyekkel tudatta, hogy elkészült Petőfi összes költeményeinek olasz fordításával és szivesen kiadná egy nagy kötetben, de anyagi helyzete ezt nem engedte. Petőfi révén rajongott a magyar nyelvért, melyet a világ legédesebben csengő nyelvének nevezett. Külföldi lapokban olasz, francia és német nyelven terjesztette a Petőfi-kultust, melynek valóságos apostola volt.

— Huszonhatézer kivándorló. Fiuméből jelentik: A révhivatal jelentése szerint, beleszámitva a szombaton elindult Karpathiát, a folyó éven tizenöt Kunard-hajó 26.098 kivándorlót szállított Fiuméből Amerikába.

— Az Ehrlich-preparátum. A nagybecskereki kórházban az Ehrlich-féle szérummal történt beoltásokról dr. Iványi Mór orvos jelentést küldött Ehrlich tanárnak. Ehrlich tanár ma Iványinak a következő választ küldte: Nagyon köszönöm önnek folyó hó 26-án küldött szives értesítését. Örülök, hogy önnek a kísérletek olyan jól sikerülnek. Kívánságára tegnap egy nagyobb mennyiséget küldöttem a szerből és arra kérem, hogyha még több szérum kellene, hozza azt tudomásomra. Az illető gyermek esetében (itt Iványi a gyermekkezelésről kérdezősködött) amely iránt ön kérdést intézett, nyugodtan merném a kísérletet megtenni és pedig tanácsolnám, hogy egy kilogramm testsúlyként 0.008 grammot fecskendezzen be a szerből. Minden egyes tudósítását nagy érdeklődéssel várom. A nagybecskereki kórházban eddig hat beteget kezeltek, három teljesen felgyógyult, sem lázuk, sem fájdalmuk nincsen és mellék tünet nem lépett fel; teljesen egészségeseknek mutatkoznak. A másik három beteg szintén gyógyulófélben van. Ehrlich ma még 30 tubus szérumot küldött Nagybecskerekre.

— A hamburgi sakkverseny. Hamburgból táviratozzák lapunknak: A mesterverseny tizenkettedik fordulóján Schlechter négyeshuszájátékban győzött Leonhardt ellen, dr. Tarrasch nyert Alechin ellen, Spielmann legyőzte Salvét, Köhnlein nyert Speyer ellen és győzött Yates ellen. A Forgács—Teichmann, valamint a dr. Tartakower—Niemzowits játszma remis-vel végződött, míg a Marshall—Duras játszma utóbbinak jobb állásba függőben maradt. Niemzowits megnyerte a függő játszmáját és ugyancsak a tizenegyedik fordulón dr. Tarrasch nyert Speyer ellen.

A verseny jelenlegi állása: Niemzowits 8½, Schlechter 8, Duras 7½, Marshall, Spielmann 6½ (1), Teichmann 5½ (1), Alechin 5½, dr. Tarrasch, Tartakower 5 (1), Forgács 5, Salvo 4 (1), John, Köhnlein, Speyer 3½, Yates ½.

A tizenharmadik forduló párosítása: Duschotimirski—Speyer, Spielmann—Schlechter, Duras—Salvo, Niemzowits—Marshall, Teichmann—dr. Tartakower, John—Forgács, Alechin—Yates, Köhnlein—dr. Tarrasch, Leonhardt szabadnapos.

— Nagy sztrájk. Párisban létrejött határozat értelmében ma reggel a tetőfedő, valamint az ólom- és ónozó munkások általános sztrájkba léptek. A sztrájk több mint 12.000 munkásra terjed ki. A sztrájkolók naponként 2 franknyi béremelést és 50 százalékos túlóra pótlékot követelnek.

— Kudarcok a repülőversenyeken. Tegnap ért véget a bécsújhegyi repülő-meting igen szerény eredménnyel. Az időtartamversenyben (1000 koronás tiszteletdíj első Petróczy kapitány Wright-Knoller biplánon 46 p. 20 mp., második Warchalovsky Károly Vindobona-gépen 26 p. 49 mp., harmadik Illner Taube monoplánja 8 p. 9 mp. Magassági verseny nyertese Warchalovsky Károly 112.71 méter. Gyorsasági verseny Warchalovsky Vindobona gépen öt kilométert 4 p. 44 mp. alatt. — Még nagyobb kudarczal végződött a Brassóban vasárnapra hirdetett és kitűzött aviatikai verseny. A bejelentett aviatikusok közül egyedül gróf Montigny jelent meg. Montigny gróf ugyan felszállt, de tíz méternyi magasságból lezuhant. A gép erősen megrongálódott, de a grófnak semmi baja nem történt.

— A debreczeni esata évfordulója. Holnap, kedden, augusztus 2-án lesz 61 éve annak, hogy 8500 honvéd állott szemben Debreczen városa alatt a 60.000 főnyi ellenséggel szemben és halálmevető elszántsággal küzdött a tulnyomó erő ellen, amíg hősi vérével pirosra festette a csatamezőt. Debreczen város tanácsa és népe e nagy nap emlékéit minden évben kegyeletesen meg szokta ünnepelni és ez idén nagyszabású ünnepélyt rendez a következő programmal: 1. A főiskolában levő Petőfi-szobornál a Petőfi-dalkör énekel és beszéd kíséretében a szobrot megkoszorúzza. 2. A Petőfi-szobortól ünnepélyes kivonulás a honvéd-temetőbe az „Egyetértés“ dal- és zenegyűjtés vezetésével, a Kossuth-dalkör énekel, emlékbeszédet mond dr. Matolcsy László tanár, Debreczen sz. kir. város közönsége nevében a honvéd-emléket megkoszorúzza dr. K. Tóth Mihály városi tanácsnok, utána a Kossuth-dalkör énekel, végül alkalmi költeményt szaval Borssy István bölcsészettanár-hallgató és a „Himnusz“-t énekl a közönség.

— Rendőrkapitány és lapszerkesztő párbaja. Bernárdy marosvásárhelyi polgármester és Varga Lajos között régóta személyes ellentétek vannak. Egy, a polgármesterhez közelálló marosvásárhelyi lap aminap támadást intézett a főkapitány ellen. A főkapitány a lap szerkesztőjét, Pánczél Imrét provokálta. Mint Marosvásárhelyről jelentik: Ma délelőtt volt a párbaj. A párbaj előtt Pánczél szerkesztő kijelentette, hogy sajnálja a főkapitány ellen intézett sértő támadásokat. A főkapitány segédei határozott bocsánatkérést követeltek, amit a szerkesztő segédei megtagadtak. A párbajban Pánczél jobb karján súlyosan megsebesült, a főkapitány sértetlen maradt.

— Ajándék a „Trieste“ hőseinek. A fiumei tőzsde és a kereskedelmi és iparkamara és a fiumei kereskedők nevében Nitsche kapitánynak, a „Trieste“ parancsnokának emléksorral ellátott aranyórát, a „Trieste“ tisztikarának és legénységének 500 korona adományt nyújtanak át a gőzös megmentése körül kifejtett működésükért.

— Az oroszországi kolera. Pétervárról jelentik nekünk: A kolera kitérőse óta Oroszországban összesen 37,652 ember betegedett meg és 16651 halt meg.

— Nagy szerencsétlenség a gmundeni tavon. Gmundenből jelentik: Tegnap este tizenhárom parasztleány és hat parasztleány egy lakodalomból jövet Traunkirchenből kompon akart visszatérni az átellenes partra. A tó közepén heves szélroham felborította a kompot. Kilenc leány és mind a hat leány a vízbe fult. A holttesteket eddig nem találták meg.

— A Parseval és társai. A német katonai lég-hajósok kitartóan folytatják gyakorlataikat, mint Berlinből jelentik, tegnap éjszaka, éjféltkor utrakelt Bitterfeldben Parseval őrnagy P. 6. kormányozható léghajója. Az volt a terv, hogy a léghajó a müncheni kiállításra repül. A terv azonban nem sikerült. A Parseval-gép épp olyan kudarcot vallott, mint a Zeppelin. Mindjárt az utazás elején baja esett a motornak és az egyik csavarnak és felháromkor éjszaka Altenbury mellett le kellett szállani. A léghajón montörök is utaztak; ezek rögtön munkához fogtak, de öt óra hosszat tartott, míg a hibát kireparálták. Reggel nyolc óra tájban folytatták az utazást. Plauen felett táviratokat dobott ki Parseval az ottani léghajós-klubhoz, amelyben értesítette őket, hogy le fog szállani. Később azonban megdölgte a dolgot és leszállás nélkül tovább folytatta az utját. Ekkor azonban a szél szemközt fordult és most kellett volna a léghajónak bezonyítania kormányozhatóságát. Haladt is, de csak igen lassan, alig huszonöt-harmincz kilométer óránkénti sebességgel. Goldkronachnál aztán viharba került a hajó és le kellett szállania. Mostanig is ott vesztegel. Az emberek utközben a mezőkön és háztetőkön várták a léghajót. Münchenben délfelé terjedt el a hír, hogy a Parseval délután megjön. A terek és háztetők megteltek emberekkel és úgy várták a légbeli német csodát. — Német katonai léghajók gyakorlatozásairól még a következő jelentések érkeztek hozzánk: — az M. III. katonai léghajó, amely tegnap este szállott fel Gothában, hajnali 3 óra tájban megérkezett Berlin fölé. Különböző gyakorlatozások után a léghajó Spandau felé folytatta utját. — A Parseval VI. katonai léghajó éjféltkor Bitterfeldből Münchenbe indult. — Lipszéből táviratozzák: A P. 1. léghajó vasárnap reggel propellerhiba miatt Lobstaedtnél leszállt és 6 órakor München felé ismét felszállt. — Bayreuthból táviratozzák: Délután 3 óra felé a P. 6. léghajó Strullendorfban, Goldkronach mellett simán leszállt. A léghajót a zivatar eredeti utjától Kulmbach felé és onnan kelet felé eltérítette. Mint az Oberfränkische Zeitung jelenti, a léghajó csak kedden fogja utját München felé folytatni. — Bayreuthból jelenti egy újabb távirat: Vasárnap délután 4 óra után a P. 6. léghajó Strullendorfban felszállt és utját Bayreuth felé folytatta. A léghajó 5 óra felé érkezett a bayreuthi gyakorlótérre és simán leszállt. Miután a léghajót gázzal kell utántölteni, a léghajó csak holnap reggel folytatja utját.

— Petőfi-ünnep a fejéregyházi csatamezőn. Segesvárról jelentik, hogy Petőfi halálának hatvanegyedik évfordulója alkalmából a segesvári magyar polgári kör vasárnap emlékünnepet rendezett. Délelőtt kivonultak a fehéregyházi emlékműhöz, amelyet szép ünnepi beszédek után megkoszorúztak. A koszorúk között volt a Petőfi Társaság hatalmas babérgoszorúja, szalagján ezzel a felirattal: A halhatatlan költőnek és névtelen társainak: a Petőfi Társaság. Délután a segesvári Petőfi-szobornál gyűlt össze a közönség, ahol kegyelettel áldoztak a nagy költő emlékének. Az ünnepségen résztvettek a székelyudvarhelyiek is és több száz székely, akik festői viseletükben jelentek meg. — Budapestén tegnapelőtt több egyesület vonult föl a Petőfi-szobor elé. A Petőfi-társaság széles szalag babérgoszorúját Kéry Gyula helyezte a szobor talapzatára. Nagyszámú közönség zarándokolt ki a Bajza-utcai Petőfi-házba, amelynek tegnapelőtt ezerkétszáz négy látogatója volt. Eljött az egyetemi hallgatóknak egy csoportja is, és körülállva a Landerer és Heckenast-féle régi sajtógépet, lelkesen dalolták a Talpra magyar-t.

— Egy kiránduló-vonat balesete. Lembergől jelentik nekünk, hogy a múlt éjjel Lejova vasútállomás mellett egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A személyvonat zsúfolva volt kirándulókkal. Négy utas súlyosan, tízenyolc pedig könnyebben sebesült meg.

— **Bucsa a Vizivárosban.** A csöndes budai rész megélénkült vasárnap egy napra. A felső Viziváros bucuját vasárnap tartották meg. A bucus egyházi része reggel 6 órakor kezdődött. A 9 órai mise után vette kezdetét a körmenet, amelyet *Talos Gyula* plébános vezetett, utána *Sagmüller József* czelebrált. Mise után ünnepi szent beszéd következett, amelyet *Vodicska Imre* miniszteri titkár mondott. Az egyházi ünnepségek után egész napon át tartott a Batthyány-téren a bucus napi vásár. Ilyen sokadalom régen volt már Budán. A budai kedélyes kis vendéglátókban késő éjszakáig hallatszott a zene, a dal.

— **A beocsini szerencsétlenség.** Megemlékeztünk már arról a robbanásról, amely a beocsini cementgyárban történt és amelynek több emberélet esett áldozatul. Alább a katasztrófáról Titelből érkezett részletesebb jelentést közlünk, amely szerint *kilenc a halottak száma.* A Távirati Iroda útján érkezett jelentés így szól: — A beocsini katasztrófa vonatkozólag megállapítható, hogy a szerencsétlenség előtt két munkás a kazán tisztításával foglalkozott. A kazán a *Danubius* gépgyár készítménye és mindössze három év óta áll üzemben megenedett feszültsége 9 és fél légkönyomás volt. Megállapították azt is, hogy a robbanás idején 0.3 fok légkönyomással kevesebb feszültséggel dolgoztak, mint a maximum. Ezt *Steiner* lakatos állítja, aki a feszmerőt a katasztrófa előtt néhány pillanattal megnézte. A tulhevitővel már régebben dolgozik a gyár, vasból készült. *Hausschiff Albert*, a technikai osztály igazgatója a katasztrófa okát úgy magyarázza, hogy a tulhevitő öntött vas anyagában az idők folyamán beállott változás következtében — amint fűtés következtében hideg levegő érte — defektus történt, széttört, a kazán megrepesztette, s a szerencsétlenség közvetlenül a *kazán repedésekor kiment a gőz okozta.* A kazán, amely körülbelül 8—10 méter mélysége sulyu, a gépház egyik tetőzetén keresztül a két méter távolságban álló párhuzamos szákraktár épületének tetőzetét átszakította és a raktárhelyiségbe esett. A kazán másik része a harmadik, szomszédos, párhuzamos átmenő raktárház tetőjére esett, hol a tetőzetben fennakadt. A harmadik, a legsúlyosabb része a *czementrakodó helyiségbe* szakadt és három dolgozó munkás közvetlen közelében esett le. A robbanás pillanatában 9 óra 32 perckor a kazánházban a fűtő és a kazántisztító tartózkodtak. *Steiner* javító-lakatos szintén benn tartózkodott és súlyos zúzódásokkal megmenekült. A gépjavító-műhelyben ugyanakkor hat munkás végezte munkáját. A gyár vezetősége ma tette közzé a katasztrófa áldozatainak névjegyzékét, amely szerint meghaltak: *Vég János* gépvezető, 52 éves, *Cser Lajos* gépész 34, *Ráb József* esztergályos 43, *Remete Károly* lakatos 28, *Fischer Ferenc* fűtő 35, *Hajdu István* fűtő 22, *Bara János* lakatos 23, *Dolenisek Antal* szentelő 19 éves és *Muramalem* mohamedán munkás. Ezenkívül megsebesültek súlyosan: *Bakos Mihály* fölgyújtó 25, *Ocsvai Márton* lakatos 18, *Oberth Bálint* lakatos 23 éves. Tizenhárom könnyen sebesültek meg, kik sérüléseik könnyű természetűek fogva orvosi segítséget nem vettek igénybe. A gyár vezetősége a katasztrófa megtörténtekor tüstént értesítette a hatóságokat, köztük a *kazánbiztost* is, kinek megérkezését mára várják. A gyárvezetés intézkedésére nyomban orvosi segítségre történt gondoskodás. Elsőnek érkezett dr. *Konyovits* cserevizsi orvos, aki dr. *Fischer* gyári orvossal egyetemben hozzájárult a mentéshez. A katasztrófa után egy órával érkeztek Újvidékről orvosok, újságírók és polgárok, akik egyaránt serényen hozzájárultak a mentéshez. Az orvosok esti hét órakor távoztak. A gyár főbejáratait két fekete gyászlobogó jelzi a gyászt. A katasztrófa áldozatainak hozzátartozóiról a gyár vezetősége gondoskodik, valamint az áldozatok eltemetéséről is. Ma érkezett Illokról a kerületi kapitány és megindította a legszélesebb alapon a vizsgálatot.

— **Letartóztatott bírósági végrehajtó.** Néhány hete írtuk, hogy *Mihajlovics Sándor*, a fehérgyarmati kir. járásbíró végrehajtója öngyilkossági kísérletet követett el. Mint a hivatalos vizsgálat kiderítette, az öngyilkosságot azért követte el, mert a reábizott pénzekkel nem tudott elszámolni. *Mihajlovics Sándor* sebéből most kigyógyult és tegnap erős fedezet alatt a szatmári ügycsészhez szállították.

— **Öngyilkosság a villamos előtt.** Szentirmay Béla huszonnyolc éves színész ma öngyilkossági kísérletet követett el. A Király-utca és Vörösmarty-utca sarkán a villamos elé vetette magát és golyót röpített a fejébe. Mire a mentők jöttek, eszméletét visszanyerte. A Rókus-kórházban ápolják, ahol orvosai azt mondták, hogy rövid időn belül fel fog épülni. *Szentirmay* könnyelmű életmódjának az áldozata. Két év előtt megnősült. Nehány hónapi együttlét után már rosszul éltek. *Szentirmay* egyre a lóversenyeket járta. Vidékről került Pestre, egy-egy társulatnál csak rövid ideig volt maradása. Nehány hónapig a Városligeti szinkör, majd a Fővárosi Orfeumban, azután a Royal-Orfeum tagja volt. A felesége megunt a fiatalos könnyelműségét, elhagyta és Oroszországba ment pénzt keresni. Az ura pedig folytatta a lóverseny játékokat ott, ahol elhagyta. Ma aztán harmincz korona előleget kért a Royal-Orfeumtól és revolvert vásárolt. Tudta, hogy a feleségének ma dél előtt kell Oroszországból Budapestre érkeznie. A Vörösmarty-utca 20. számú ház elött — itt lakott egyik nővérénél elválásuk óta felesége — fel és alá járkált és izgatott hangon érdeklődött a ház mesternél a felesége után. Mikor megtudta, hogy a felesége már odahaza van, *Szentirmay* félrülten rohant fel a harmadik emeletre, cseveggett, zörgött és dörömbözött az ajtón, de nem bocsátották be. Ekkor előrántotta a revolverét s lelövéllyel fenyegette meg a feleséget. Erre már a ház mester is beleavatkozott a dologba, erőszakkal lecipelte s valósággal kiutasította a házból. *Szentirmay* még néhányszor izgatottan ki- és be-szaladt a kapun, majd a ház előtt a sarokról integetett fel a feleségének, hogy néhány pillanatra jöjjön le hozzá. Amikor erre is tagadó feleletet kapott, a villamos sínek mellé ugrott, előrántotta revolverét és halántékán lötte magát. Kibuggyanó vére pirosra festette az utca kövezetét. A járókelők összeszaladtak, a ház mester a mentőért telefonált, akik bevitték előbb a Vörösmarty-utca 20. számú ház udvarára. *Szentirmay* ekkor magához tért és még egyszer látni akarta a feleségét, de az nem jött le. Aztán bevitték a Rókusba Fel fog épülni.

— **Szegény gyermekek nyaralása.** Ma érkezett meg az izr. szűnidei gyermektelep visegrádi telepéről a július elején odaküldezt 65 leány. A gyerekeket a hajóállomáson az egyesület vezetősége fogadta és őket a hitközség házába vezette, ahol átadták őket hozzátartozóiknak. Holnap délelőtt indul utnak a gyermekek második csoportja, 65 fű, akik augusztus végéig lesznek a visegrádi nyaralótelepen Holnap ruházta fel őket és még holnap délelőtt hajón Visegrádra mennek. A hajón egy bizottság fog felügyelni rájuk és reggelit is főznek kapni.

— **Laroche báróné a repülésről.** A budapesti közönség előtt még az aviatikai meetingről jól ismert a De Laroche báróné neve, aki, tudvalevőleg, a rheimsi repülőversenyeken lezuhant és súlyosan megsérült. Most már javulófélben van a merész báróné, akit egy újságíró megkérdezett, hogy lesz-e kedve még ezután felszállani? A báróné az érdekes kérdésre a következőket felelte:

— **Vajjon felszállok-e még az aeroplánon?** Az eszem szomorú lelkével szolgált ugyan, de azért nem vesztettem el minden gyönyörűségemet az aviatikában. Családtagjaim azonban kis fiám életre megeskettek, hogy sohasem fogok aviatikával foglalkozni. Eskümet meg fogom tartani és kötelességemnek eleget teszek. Most már nem fogom keresni a veszélyeket és nem pályázom azokra a nagy díjakra, amelyekre pedig alapos kilátásaim voltak... Betegségem ideje alatt számos távirat és levél érkezett hozzám. Különös örömet szereztem nekem az *olasz király* levele. Az újabb levelek között több ajánlatot is kaptam. Előtte fekszik most az *Idier* nővérek levele. Ők is az aviatikának szentelik életüket. Szegények! Vajha ne lenne részük olyan kalandban, mint nekem. Mert lássák: az aviatika nem való a nőknek!

— **Székés a javítóintézetből.** Az aszódi javítóintézetből megszökött *Rozák József* győri városi 18 éves, középmagas, erős testalkatú, kerék arezu, brana haja, alacsony homlokú, szőke szemöldökű, kékes szemű, rendes orru, ép fogazatu — kerék állu — magyar anyanyelvű növendék és *Olle Ferenc*, kisújszállási születésű, 17 éves, rk., erős testalkatú, hosszas arezu, egészséges arezsinű, brana haja, magas homlokú, brana szemöldökű, szürke szemű, ép fogazatu növendék. A rendőrség nyomozza.

— **A hegyek áldozata.** Grünbach am Schnebergből táviratozzák: *Kruss Louise* asszony bécsi magánzó a Turnsteigról, az úgynevezett Gohewandrol lezuhant és szörnyethalt.

— **Becsútták a csavargyárost.** Megemlékeztünk több ízben a Ferrum-csavargyár szélhámós igazgatóiról, akik akkoriban nyilatkozatokkal akarták a sajtót megfélemlíteni, nehogy dolgaikat a közönség elé tárja. Mint ismeretes, a Kereskedelmi Bank feljelentést tett a Ferrum-csavargyár igazgatója, *Vágó Sándor* ellen család címén. *Vágó Sándor* 1908-ban alapította a Ferrum-csavargyárat a Lehel-utca 10. számú házban. Miután vagyonnal nem rendelkezett, pénzes embereket vett maga mellé, akik nagyobb tőkét fektettek a vállalatba. De már egy év alatt látták, hogy az üzlet rosszul megy, kiléptek a cégből. Ekkor *Vágó Sándor* két testvérét, *Albertet* és *Ferencet* vette mag mellé. *Vágó Sándor* miután az üzletből nem tudott nagyobb jövedelmet kihozni, furfangos módon károsított meg több budapesti céget. Számlatartozásait leszámíttatatta, oly módon, hogy egy követelést több banknál számíttatott le. Ilyen módon három bankot károsított meg, a Kereskedelmi Bankot 32,000 korona erejéig. Május 31-én azután fizetésképtelen lett a cég s ekkor derült ki a család. *Vágó Sándor* hitelezőit is 60,000 korona erejéig károsította meg. Azonban elérte a családok végzeté. Nyugodtan nyaralt Siófokon, amikor Egry Péter Pál rendőrkapitány beidézte a főkapitányságra és kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Holnap pedig átvizsgálják az ügyészség.

— **A rémület bolondja.** Goldmann Miksa galgóczi 19 éves ruhakészítő VIII. Cserhá-utca 6. I. emelet 9. szám alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. Vele történt július 20-án, hogy a „Royal” gőzmosóda kocsiján ruhát szállított és a Rákóczi-uton a kocsit a villamos elütötte. A kocsi szörnyen halt. *Goldmann* baja nem történt, de azóta súlyos idegbeteg lett. A rendőrség keresi.

— **Letartóztatás a kávéházban.** Tegnap este négy detektív jelent meg az Erzsébet-köruton levő Király-kávéházban. Odasiettek egy öreg urhoz, aki éppen hideg felvágottat falatozott. Felszólították, hogy fizesse ki a számláját a főpincéznél és kövesse őket a rendőrségre. Az illető ur *Román Sándor* szélhámós pénzügynök, hebegve-dadogva mentegődött, de fizetés után követte a detektíveket. *Román Sándor* negyvenkét éves bécsi pénzügynököt család és közokirathamítás miatt tartóztatták le. A veszedelmes és agyafurt ember hónapokkal ezelőtt megszimatolta, hogy egy *Charles Müller* nevű bécsi nagykereskedőnek pénzre van szüksége. Tizenegyezeröt száz koronára. *Román* erre öt darab egyenként kétezeröt száz koronáról kiállított váltóra — odahamisította a nevét. A hamis váltókkal *Mocsári Bernát* bécsi pénzügyökhöz ment, hogy értékesítse a papírokat. *Mocsári* úgy látszik ösmerte *Románt*, mert közjegyzői írást kért, melyen ott legyen a Müller *Charles* aláírása is. *Román* nyomban szerzett két hamis tanut és egy ál-Müllert. A négy ember felkerekedett és elment *Lindner* Leó bécsi közjegyzőhöz, aki gyanútlanul hitelesített. Most már rendben lett volna minden, csak hogy *Mocsári* értesítette az ügyről Müllert, aki azután leleplezte az egész csalást. *Román* megszökött Bécsből Budapestre. A bécsi rendőrség megkeresésére aztán dr. *Antal Géza*, a detektív-osztályhoz beosztott rendőrfogalmazó detektívekkel elfogatta. *Román* veszedelmes szélhámós. Ausztriában család, sikasztás és lopás miatt több ízben volt már büntetve, Ausztria területéről ki is van tiltva.

— **Házasság.** *Vágó Ferenc* eljegyezte *Pártos Rózsit* Budapesten.

Neumann Jenő eljegyezte *Weisz Lajos* fővárosi nagykereskedő leányát, *Ilonát*.

Engel Gyula, *Engel József* és fia *Levai* nagykereskedő-cég beltagja, eljegyezte *Schlesinger Terit* Beljűson.

Spiegel Harry eljegyezte *Grünhut Bertát* Budapesten.

Virág Emil Szegedről eljegyezte özv. *Marton Mór* né leányát, *Ilonát* Budapesten.

Dr. *Radványi László*, az „Uzlet” szerkesztője, vasárnap kelt egybe a VI. kerületi anyakönyves előt *Vasváry Klotildal*. A házasságkötés tanúi voltak: *Gelléri Mór* kir. tanácsos és *König Lajos* malomigazgató.

Boross Soma fővárosi bizottsági tag e hó 3-án ünnepi házasságának 25 ik évfordulóját nejevel, szűl. *Boross Ágostával*. Ugyanakkor az ezüstlakodalmások leánya, *Iréne* esküszik hűséget ifj. *Klimkó Mihálynak*.

— **Uj magassági rekord a repülőversenyen.** A Brüsszel közelében tartott repülőversenyen *Olieslagers* új magassági világrekordot teremtett. *Olieslagers* Bleriot-féle monoplánon ezeröttszázhuszonöt méter magasságra emelkedett. A világrekordot eddig *Latham* tartotta ezerháromszáznolcvannégy méter magasságu repülésével.

— **Fehérek és feketék.** Amerikából, a texasbeli *Palesztinából* érkezett távirati jelentések szerint ott borzalmas faji harcok folynak, amelyeknek már eddig is husz néger és öt fehér bennlakó esett áldozatul. A villongásra egy négernek egy fehérrel szemben fennálló egészen jelentéktelen pénzbeli tartozása adott okot. A szomszédos városok néger lakossága fegyveresen siet fajrokonai védelmére, a fehér lakosság pedig katonaságot kér segítségül. *Clocumból* és *Andersonból* is faji harcok kitörését jelentik; ezeken a helyeken is már több halott és sok sebesült fekszik a harcok színhelyén. — **Newyorkból táviratozzák:** Palesztinában, az Egyeült-Államokban, nagy négerüldözés tört ki, mert a négerek állítólag egy fehér embert megöltek. A fehérek és feketék közt rendes ütközet támadt, melyben ötven néger és tizenhét fehér halt meg. Kétszáz jól fölvegyverzett néger a fehérek körülvettek. A feketék elsáncolták magukat.

— **A tífiszi rejtélyes gyilkosság.** Tiflisből táviratozzák, hogy sikerült *Agamanow* orvos gyilkosait kézrekeríteni. A tettesek *Martiresiano* és felesége, akik állítólag forradalmárok. Valószínű, hogy boszúból követték el a gyilkosságot.

— **Vérontás az örmény templomban.** A konstantinápolyi lapok szerint a szmirnai örmény templomban véres összeütközés történt a Dasnak-csutlum örmény komité hívei és ellenségei között. Az összeütközés folyamán két embert megöltek és hármat megsebesítettek.

— **Hajóösszeütközés a Volgán.** Nisninogorodból rövid távirati hír jelenti, hogy tegnap este a „Dimitri“ nevű személyszállító gőzös a Volgán Isszad falu közelében, Markanjev kerületben egy kotrógépnek nekiment. Az összeütközés oly erővel történt, hogy ennek következtében két utas meghalt és négy megsebesült. Sok utas a hullámokban lelta halálát.

— **Katonák tömeges megbetegedése.** Metzben — mint nekünk táviratozzák — a táborozó katonaság a kutak vizétől megbetegedett. A kutakban túlságosan mélyes a víz és a légénység legnagyobb része belebetegedett.

— **Öt ember tűzhalála.** Londonból jelentik: Egy nagy *aceringtoni* fehéreneműbolt kirakatában tegnap este villamos rövidzárlat folytán tűz ütött ki, amely az egész épületet elpusztította. Az üzlet-helyiségben a tűz vad pánikot okozott. Öt személy, köztük három elárúsítónő a lángok közt pusztult el.

— **Tolvaj báró.** A gyékényesi határrendőrség ma letartóztatta báró *Zornberg* Sándort, aki többrendbeli lopás miatt a kórházban volt megfigyelés alatt, azonban a kórházból megszökött. *Zornberget* Kaposvárra szállították.

— **Kirabeltak egy belgrádi bankot.** Belgrádban, a város legélénkebb részén, a Terazia-téren lévő *Medina*-féle bank- és váltóüzletbe vasárnap éjjel betörést követtek el s kifosztották a pénztárt, amelyben több mint 50.000 frank készpénz és különböző értékű papírok voltak. A betörőknek nyoma veszett.

— **Nagy vasúti szerencsétlenség.** A francia Algiréből érkezett oráni távirati jelentés szerint: a tletati pályaudvaron egy személyvonat és egy tehervonat összeütközött. Számosan részint meghaltak, részint megsebesültek. Egy újabb távirat szerint husz utas életét vesztette és negyven megsebesült.

— **A rejtélyes öngyilkosnő.** Öt nap óta fekszik a Rökusban eszméletlenül egy *Kulesár* Ilona nevű nő, akinek kilétét nem tudták megállapítani. Ma végre kiderült, hogy *Kulesár* Ilona egyszerű varrónő, aki testvérénél, *Fehérvári* Istvánnál lakott a Kerepesi-ut 38. számú házában. Onnan megszökött a hisztérikus leány. Leveleiben, amelyet a rendőrségnek írt, kéri, hogy a lévai árvaszéknél levő vagyonából csináltassanak piros szegfükből koszorút és a szalgájára ezt írják rá: Dr. *Reya* Henrik mérnök. A leányt gyógyítás alá vették.

— **Nagy tüzek.** Marosvásárhelyről jelentik: A közeli *Mezőpánit* községben tegnap nagy tüzvész pusztított, melynek ötvenkét ház, számos gazdasági épület, nagymennyiségű takarmány és számos háziállat lett áldozata. Az előljáróság sürgős segítséget kért a megyétől.

Ma délután négy órakor Pápán tűz pusztított. Elpusztult négy ház a melléképületekkel s a kazalban álló termés. A tüzoltók nagy erőfeszítésének köszönhető, hogy nagyobb veszedelem nem volt. Egy tüzoltó a mentési munkálatok közben lábát törte.

— **Az ácsok bérmozgalma.** Az ácsmunkások gyűlést tartottak vasárnap a Vig-utcai Poos-féle vendéglőben, *Balogh* Miklós elnöklésével. A gyűlés ezéjla volt megállapítani a munkások követeléseit, mert az utóbbi időben majdnem minden szakma munkásai javítottak helyzetükön. Az ácsmunkások helyzete ellenben nem javult, hanem rosszabb lett. *Sterbinszki* Lipót adott ennek kifejezést, hosszabb beszéddel ismertette az ácsok helyzetét. Felolvassa a mesterekhez intézendő memorandumot, amelyben kifejtik a tarthatatlan helyzetet s a mesterektől némi bórjavítást kérnek. A gyűlés egyhangulag magáévá tette a bérkövetelést s megbízott egy hattagu bizottságot, hogy a mestereknek a munkások memorandumát nyújtsa be s e hó 15-ére kérjenek választ. Ha az elutasít lesz, a munkások egy újabb gyűlésen kimondják a sztrájkot.

— **Raktár lopott holmiból.** A rendőrség a ma nap névtelen feljelentést kapott, amelyben a levélíró közli, hogy a Páris-szállodában alkalmazott *Zsuzsi* nevű szobaleány napról-napra kézműárukat kinal megvételre. A szobaleányt kihallgatták és ez alkalommal elmondotta, hogy a kézműárúk eladásával öt szecetője, *Sütő* Antal 30 éves gázszerező bizta meg. *Sütő* Antalnál a rendőrség Nagytétény mellett a Baross Gábor-telepen levő lakásán házkutatást tartott és ez alkalommal sok 1000 koronát érő selymet, vásznat, gyolcsot és pamutneműt találtak. *Teherkocsin* szállították be a fővárosba. *Sütő* Antal töredelmesen bevallotta, hogy a kézműárukat másfél év óta lopkodja *Vadas* és *Wilhelm* Nagymező-utca 4. számú házában levő kézműáru nagykereskedés raktárából, ahová alkulescsal hatolt be. *Sütő* Antalt a rendőrség letartóztatta.

— **Szakítás revolverrel.** *Thorn* Alajos harmincz éves kereskedő régebben jó viszonyban volt Magyar *Jolán* takarítónővel, de aztán szakított vele. A nő azonban folyton utána járkált és zavarta. Ma este elfogta a Lövölde-téren *Thorn* t, a ki revolvert rántott és rálőtt Magyar *Jolán*ra. *Thorn* egy ismeretlen ember lefogta és kiesavartja a kezéből a revolvert, hogy még egyszer ne foghassa az asszonyra. A derék életmentő aztán megugrott az elvelt revolverrel együtt. Magyar *Jolán* jelentéktelen sebet a mentők kötözték be és *Thorn*nal együtt a főkapitányságra vitték. *Thorn*t kihallgatás után szabadon bocsátották, de az eljárás folyik ellene.

— **Maeskasors.** Az ipolysági pénzügyőri szakaszon az egyik szemlélnék volt egy igen kedves maeskája, melylyel a pénzügyőri altisztek el szoktak játszani. Ez állatnak egyszerre csak valami baja lett; a szobában fájalmában fel s alá rohant és végre a szoba közepén erős göresöktől meg-ránva, lerogyott a padlózatra s ott hánykolódott. Nyilván valaki megmérgezte. Senkinek sem volt szive agyonütni a vonagló állatot, kivitték hát a mezőre s ott a maga sorsára bízták. Ebben az időben egy pénzügyőri altiszt betegesen fektült az ipolysági kórházban. A eziza esete után két napra a kórház kertjében egy beteg, éhségtől meggyötört maeskát lát kóborolni. Felismerte. A megmérgezett czirmos volt. Megsajnálta a kis teremést, megetette és a kórházból kiszabadulván, magával vitte. Az állat még magánhordta a mérég gyötrelmeinek nyomait, de napról-napra egészségesebb lett s most ismét a régi, kedves jó játszópajtás. Hogy a maeska miként került a kórházba, és, vagy ösztön, vagy véletlen vezette-e oda, az rejtély.

— **Letartóztatott szülésznő.** A rendőrség ma letartóztatta *Vörös* Lajosné, *Szabó* Mária 39 éves szülésznőt, aki Újpesten *Apponyi* Albert-utca 8. szám alatti lakásán valóságos klinikát tartott, fenn, ahol titkos műtöket eszközölt bajba jutott lányokon. Legutóbb özvegy *Steklats* Józsefné, *Kovács* Ilona 20 éves foglalkozás nélküli család fordult hozzá, hogy szegénység miatt megszabadítsa és ezért 100 koronát fizetett a szülésznőnek. A rendőrség *Steklats* Józsefnét is letartóztatta.

— **Szélhámos gyémántesalók.** Az anversi (*Belgium*) vizsgálóbíró körözö levelet bocsátott ki *Gutwirth* Jacques és *Gutwirth* Rafael nevű egyének ellen, kik 125.000 frank értékű gyémánt kicsonálásával és csalárd bukással vannak gyanúsítva. Mindkettő galicziai születésű emberek s minthogy nincs kizárva, hogy Budapest felé vették útjukat, a rendőrség nyomozza őket.

— **Hamis huszasok.** A Gát-utca 24. sz. alatti koresmában *Pulay* Ferenczné, *Janicsék* Mari nap-számosnő hamis 20 filléressel akart fizetni. Miután egy héttel ezelőtt már adott a koresmárosnak hamis pénzt, ez most rendőrt hívott, aki *Pulay* német bekísérte a főkapitányságra. Ott erszényében is találtak hamis 20 filléresket, melyekről azt állítja, hogy a pallértól kapta szombatnap-szám fejében. A rendőrség a vizsgálatot megindította és *Pulay* német őrizet alatt tartja.

— **Arató-sztrájk József főherczeg birtokán.** *Kisjenő*ről jelentik, hogy *József* főherczeg dohányosi pusztáját a cséplőgép-munkások sztrájkba léptek és a hatóság felszólítására sem hajlandók ismét munkába állani. A csendőrség a helyszínén van, hogy a sztrájk terjedését megakadályozza. A sztrájkolók jótalanul feleségizott követeléseket támasztanak.

— **Revolverrel a pártvezér ellen.** A magyarországi építőmunkások első számú kisebb csoportja három kivánsága miatt éles ellentétbe került a központi vezetőséggel. Az első követelés az volt, hogy a központ az „Építőmunkás” helyett más hivatalos lapot csináljon; a másik, hogy a legközelebbi országos nagygyűlés ne Szegeden 1912-ben, hanem 1911-ben Budapesten tartassék és a harmadik, hogy az első csoport három, szavazattal bíró tagja kerüljön a központi vezetőségbe. A párt központi vezetősége pénteki ülésén tárgyalta *Bokányi* Dezső elnöklésével ezt az ügyet. A központ teljesíthetetlennek jelentette ki a három kivánságot, mire az elégedetlen csoport vezetője, *Markó* Elek komüvessegéd odaragadtatta magát, hogy revolvert fogott *Bokányi*ra.

A merényléről *Bokányi* a következőket mondotta nekünk:

— **Mióta** *Markó* részt vesz a csoportvezetőségben, állandó az egyenetlenség és civódás. Az egyenetlenségek eredménye az lett volna, hogy a hatóság avatkozott volna bele a dologba. *Markó* izgága, rosszmájú ember, akinek a kizárása nem is olyan fontos esemény. Minthogy a csoport három követelése az alapszabályokba és a közgyűlés határozatába ütközik, nem lehetett feljesíteni. Azt, hogy revolvert fogtak rám, nem is olyan féltető, mert *Markó* roppant izgága és romlott ember.

A pártvezetőség a rendbontók közül *Markó* Elekét, Magyar *György*öt, *Haulik* Ivánt, *Balog* Bálintot, *Kenéz* Józsefet, *Gollug* Antalt, *Tóth* Istvánt, *Farkas* Jánost és *Krucsay* Józsefet kizárta a szövetség tagjai sorából.

— **Egy királyi szolgásonban.** Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy hatalmas király, aki a legkisebbik fiát kitagadta. Így lehetne ezt a párisi hírcsekket kezdeni. *Béhanzin* királyról van szó, *Dahomey* egykori hatalmas uralkodójáról, akinek országát a francia köztársaság fegyverrel hódította meg. A hódolás után a király legifjabb fia, *Kulery-Wanibalo* herczeg a francia légőba lépett, ami miatt apja eltaszította magától és kitagadta. A herczeg azonban há maradt a lobogóhoz, amelyre felcsküdött és harminczégy ütközetben harezolt a köztársaságért, amelynek szolgálatában husz sebet kapott a harezmezőn. Tizenhét évi katonáskodás után, egy esomó vitézségi kitüntetéssel a mellén, búcsut mondott a hadi életnek és Európába jött. Ez idő szerint *Kulery-Wanibalo* herczeg egy párisi gyárban kifutószolga. Mindez pedig úgy derült ki, hogy a herczeg a napokban egy apacs megtámadta és orvul megsebesítette. Most a kórházban fekszik és a *Journal* megírja az esetről, hogy tizenhét évi vitéz katonáskodást nagyon méltatlanul fizetett meg a köztársaság emek a vérbeli királyi herczegnek, akitől országát, rangját, családját is elvette. Huszszor verezett ez a sötétbőrű királyi sarj azért a köztársaságért, amely most szolgakönyvet ad neki hűségéért és vitézségéért. A *Journal* szerkesztősége lépéseket is tett az iránt a kormánynál, hogy *Kulery-Wanibalo* herczeg szüleitéséhez és katonai érdemeihez méltó évjáradékot kapjon.

— **Rejtélyes halál.** Szombaton éjjel tizenegy óra felé ment haza *Váezi*-körút 52. szám alatti lakására *Hauser* Jenő 30 éves ügyvédjelölt. Miután tegnap délután látelt nem adott s a házmaster többszöri koportatására sem válaszolt, a házmaster rendőrt hívott, betörték az ajtót és az ügyvédjelöltet ágyán halva találták. Hogy mi okozta a halálát, azt az elrendelt boncolás fogja megállapítani.

— A Duna halottjai. Walentics József köpésényi 19 éves kocsi Pozonyban lófűrészés közben a Dunába fullt, hulláját az ár elsodorta. Személyleírása: termete aacsony, erős, arca kerek, haja barna, szemei barnák, bajusza barna, pelyhedező. *Teljesen meztelen volt.* — Julius hó 2-én d. e. fél 12 órakor az Országház irányában egy fekete szalagos szalmakalapot fogta ki a Dunából, amely a főka pitányágon (V., Zrínyi-utca) 2. I. emelet 88. sz. a.) megtekinthető. Talán egy öngyilkos volt.

— Körözött postatolvaj. A rendőrség nyomozza Seiner János, ausseai, nős, különváltan élő, középmagas, erős testalkatú, kerek, téli arcú, szőke bajusza és szakálla (cotelette), kopasz fejű egyént, ki valószínűleg parókát visel. Seiner a Linzben történt postalópásban részes. A szökésben lévő Seiner János, világos nadrágot s valószínűleg fekete kalapot visel.

— Ropognak a vadászpuskák. Augusztus elsején a fogolyvadással megkezdődik a vadász szezon; már a tulajdonképpeni fogolyvadást csak a nyulidény-nyel együtt, — augusztus 15-én, — veszi kezdetét. Ekkorra már fejlett csapatokat riaszt fel a vizsla, vagy a „vasárnap vadászok” *hajógyereke*. Ezek sokszor „sárkányokkal” vadásznak; 40—50 méter hosszú zsinegen sasalaku sárkányt eresztenek föl s a fogolyesapát azt nagy ellenségének, a levegő királyának névén, nem mer fölrepülni, hanem mindegyik egy-egy sűrűbb fil, vagy burgonyabokor alá rejtőzködik. Ekként a vadász egyenként rebenti föl a szegény foglyot s ilyen csalafintasággal kiírthat egész csapatokat. Vadászéletet szempontjából a nyári fogolyvadást nem ér föl avval a nagy passzióval, amit a téli nagy körvadászokon egy-egy magasan és nyílsebesen repülő fogolynek bravurosozása okoz. A nyári fogolyvadást: pecsenyevadászat s ez sokat levon a vérbeli vadász élvezetéből; bár tagadhatatlan, hogy az *egyéni vadászatnak* egyik legkellemesebb, legélvezetesebb formája a nyári foglyászás. Jó puskával, jó kutyával, egyedül járni a szalagos tengeriföldeket: ez a nyári idény clouja.

— Tolvajok, betörők. Stefan János szabász, VII. ker., Rákóczi-ut 72. sz. alatt lévő lakását álkuics-csal kinyitották s elloptak onnan ruhaneműket. A Császár-fürdő 48. sz. kabinjából álkuics segítségével Komán Ferenc mészerezés kárára elloptak: egy barna bőrpénztárcát és egy ezüstórát. Az Aggteleki-utca 2. sz. alatt Weiss Janka taláka helyén Horváth Karolin kárára elloptak egy aranyórát. Polgár János mosodatulajdonosnak VII. Aréna-ut 42. sz. alatt lévő munkahelyéről elloptak egy ezüstórát és egy aranyláncot. A Margithid pesti oldalának jegypénztáránál Frievaldszky Sándor ügyvéd zsebéből kiloptak egy dupla-fedelű arany remonitórát és aranyóráláncot függővel. Földes Samu né zsebéből a Rottenbiller-utczában kiloptak egy aranyórát és egy hosszú láncot. Winkelhoff Jakab asztalos zsebéből az Országház-téren kiloptak egy pénztárcát 220 korona készpénzzel, egy órát és egy óraláncot. A városligeti Fényes-féle mozgófénykép helyiségben Krámer Ferenc m. hivatalnok zsebéből kiloptak egy zseborát és egy láncot. A Rákóczi-uton Sátori Ferenc, butorkereskedő zsebéből kiloptak egy aranyórát és egy arany óraláncot.

— Halálozás. Kohlman Károlyné, szül. Graber Rozália életének 56-ik évében Budapest, Svábhegy-Ledertelepen meghalt.

Gróf Esterházy Sándorné, született Aldobrandini Ágnes hercegnő, szombat, július 30-án délután fél-nyolc órakor Bécsben, a Loen-sanatóriumban élete harminczharmadik évében meghalt.

Dr. Gábor Gyula orvos e hó 30-án Szerencsen meghalt.

Özv. Janssen Alfronsné, szül. Kerstens Zsuzsanna július 30-án, hosszas szenvedés után, életének 69-ik évében meghalt Budapest.

Fáy László, a rimaszombati kerület volt országgyűlési képviselője Budapesten elhunyt. Tegnap temették el Nyustyan.

Markovics Tibor, a budapesti I. kerületi állami főgimnázium volt negyedik osztályu tanulója, életének 14-ik évében, esztendőnk elhunyt, mely gyászt okozva szüleinek, Markovics Ferenc déli vasuti főellenőrnek és nejeének, született Erdői Karolinának. A korán elhunyt gyermek temetése augusztus hó 2-án, kedden délután 4 órakor megy végbe a farkasréti temető halottasházából.

— Beketow-özirkusz. A közönség általános óhajátását sikerült kielégíteni azáltal, hogy Beketow igazgató Prince Charles, a csodamajom szerződését még tízenöt napra meghosszabbította és így Charles az augusztusi műsor első felében még minden előadásban fellép. Prince Charles ebben a félhónapban teljesen új mutatványokkal szórakoztatja a közönséget. A remek augusztusi műsorban megmaradt Jack Bartzen is, idomított oroszánaiat és szenzációs ujdonságaival a Brothers Miranos mutatványai, akik egymással akrobaták, a szabadon álló pózban.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér

x Fodor-féle vívótorna a Koronaherzeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívótornája. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

x Tisztelt olvasóinknak figyelmét felhívjuk László Sándor régi jóhírnevű férfi-szabónálhelyére (Budapest, Erzsébet-körút 1. I. em.), aki 30 koronáért készít mérték után remek szabásban finom gyapjuszövetekből divatos férfi-öltönyt, vagy felöltőt a legfinomabb kivitelem. Vidékre mintákat kívánatra bérmentve küld.

Egy főhadnagy bünei.

Degradálták és negyedfélévi börtönt kapott.

A lapokban évek óta többször felbukkant Risztics György zágrábi honvédfőhadnagy neve. Botránnyok és súlyos vádak fűződtek nevéhez. Egyszer ugyan már fölmentéssel végződött ez a kínos ügy; de most szenzációs fordulat következett be. A vádlók által fentartott panaszok alapján egy másik, a delegált pozsonyi hadbíróóság most már végleg megpecsételte Risztics főhadnagy sorsát. Lefokozásra és negyedfélévi súlyos börtönrre ítélték Riszticsot.

Három éve, 1907. augusztus elsején, tette meg az első feljelentést Szirmák Imre a sógora, Risztics György ellen, aki ötezer koronát csalt ki tőle, illetve a feleségétől, Risztics Anasztáziától. A főhadnagy a váltó megóvatolását lekönnyörögte, a kötelezettség alól úgy bujt ki, hogy a váltót egy szerienn meghamisította és a kezességét apósára. Kadie Hermann lipiki fürdőigazgatóra ruházta át, aki vállalta is az adósság rendezését. Közbe még ilyen módon több mint tízezer koronát csalt ki a testvérétől. Ezek után a fizetését huszezer korona erejéig lefoglaltatta. Az apósa pedig minden vagyonát fiára, Kadie Hermann zágrábi honvédfőhadnagyrá írta át. A vagyonából kiforgatott Szirmák nem nyugodott. Utóbb még sok kisebb-nagyobb csalásra, hamisításra jött rá, amelyvel a főhadnagy a testvérei vagyonát lassan magához kaparította. A zágrábi hadbíróóság a kitűnő összeköttetésekkel rendelkező Risztics Györgyöt felmentette, míg most a delegált pozsonyi IV. kerületi honvédbíróóság három és félszáz évnyi börtönrre ítélt, mert a testvérei ellen elkövetett több mint tíz csalásban és hamisításban bűnösnek találta. Risztics főhadnagy több mint ötven ezer korona erejéig károsította meg szerencsétlen koldusbotra jutott nővéreit.

Az ítélet szószertint így hangzik:

A MAGYAR KIRÁLYI POZSONYI IV. HONVEDKERÜLETI BÍRÓSÁG.

Értesítés.

Értesitem Önöket, hogy Risztics György m. kir. zágrábi 25. honvéd-nyalozezredbeli főhadnagy a magyar királyi pozsonyi IV. honvéd-kerületi bíróság, mint kirendelt bíróságnál folyó évi július hónap 6-án 52—B. L. 1910. szám alatt hozott s ugyanazon hónap 11-én a m. kir. honvédség Főparancsnoka, mint bírói felsőbbeségi jogot gyakorló parancsnok által jogerősségi záradékkal ellátott hadtörvényesítési ítélettel az Önök kárára elkövetett csalás büntetésében bűnösnek mondatott s ezért tisztíthatóságától való megfosztás mellett három (3) évi és hat (6) havi súlyosított súlyos börtönrre, a megfelelő szigorításokkal együtt elítélte, míg Önök a támasztott kártérítési követelésekkel a katonai büntetőrendtartás 341. szakasza alapján a polgári per utjára utasítottak. Pozsony, 1910. július 26-án. M. kir. Pozsonyi IV. honvédkerületi bíróság (pecsétje). Dr. Nagy László őrnagy-hadbíró. Tekintetes Szirmák Imre kereskedő ur és neje, született Risztics Anasztázia részére. Budapest, IX. kerület, Ferencz-körút 43. szám.

Ez az ítélet még nem fejezte be a Risztics-ügyet. A pör folyik tovább. Szirmák nem nyugszik addig, amíg a törvényesek előtt nem igazolhatja vádjait Risztics büntérszai ellen is.

Egyébként Risztics György ellen még egy másik bűnügyben is folyik vizsgálat. Egészen fantasztikus ügyben. Arról van szó, hogy a nős, huszonkilencz éves Riszticsot egy hetvenkétéves uriaszsony, Józsefvárosi háztulajdonos, feljelentette erőszak és nyolcz ezer korona elrablása miatt. Risztics két évvel ezelőtt Budapesten lakott. Gavallér életet élt, szeretőket tartott, a löversenyen nagy összegekben játszott s reggelig pezsgőzött Andrassy uti mulatóhelyeken. A Józsefvárosban bérelt garzonlakást.

Megsejtette, hogy a háziasszonyának az ingatlanán kívül nyolcz ezer korona készpénze van. Erre udvarolni kezdett a hetvenkétéves, vallási örfüggésben szenvedő asszonynak. Napokig barátcsuhában ült otthon. bucsukra, templomokba kísérté az öreg, szélfűtött nőt és kicsalta a nyolcz ezer koronát. Ezzel azonban nem elégedett meg. Kinyomozta, hogy ékszerek is vannak a háznál. De ezekhez nem engedte közel az asszony. Egy éjszaka Risztics későn jött haza, betört a háztulajdonosnő földszin-

ten lévő hálószobájába és erőszakot követett el a hetvenkétéves hölgyön, aki három hónapig kórházban feküdt az eset után. Két csonttörést állapítottak meg testén a Szent István-kórház orvosai. Az erről szóló bizonyítvány a följelentéshez van mellékelve.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A „Tatárjárás” — Budán. A Vigszínház nagysikerű műsordarabja, Bakonyi Károly és Kalmán Imre operetteje, a „Tatárjárás” tegnap este került először bemutatásra a Budai Színházban Sarkadi Aladárral, a Vigszínház művészeivel Walenstein szerepében. A jól rendezett előadás, mely a színház kitűnő együttese révén eleinte kellemes benyomást gyakorló volt, a nagyszámu közönség tetszését teljes mértékben megnyerte. Igen tetszett Albert Erzi, Vajda és Földi Frida játéka, kiket a közönség többször a lámpák elé hívott. A siker oroszánrésze természetesen a vendégművészeknek jutott. Az előadást a színház ma megismételte ismét zsufolt nézőtér előtt.

(*) Krecsányi Ignác és a nyugdíjas színészek. A buda-temesvári színház érdekes igazgatója nemcsak színház működéssel foglalkozik, hanem színészetet, hanem a magyar színészetet, hanem a magyar színészek egyeteme érdekében a Színházgyegetületben kifejt. Így ő volt az, aki a belépőjegyek után szedendő százalékok eszméjét felvetette és keresztülvitte, amiért is most számos nyugdíjas nevében Fehérvári Ottó nyugdíjas színész az alábbi levélben üdvözölte:

Nagyabacsillt Igazgató Ur!

Fogadj a kisnyugdíjasok, a magam és hasonló kollégám nevében ez uton hálás köszönetünket azon jótéteményeért, melyet eddig az érdeklünkben kifejtett és eddig is pótjegyek szedése által oly jelentékenyen gyarapította a majd általunk élvezendő összeget. Ez sok könyvet fog felszárítani; e tettevel is nemes szívet mutat ki és áldjuk, áldjuk mindannyian — a Mindenható adjon hozzá erőt, egészséget. Ha a kimutatásban látják a Krecsányi nevet, ki mindenben előljárt a színészek ügyében, ebben is követni fogják a vezért s akkor Ön is velünk együtt boldog lesz, mert elmondhatja: „Mint sok másban, ebben is előbbre vittem a színészet ügyét.” Mi nyugdíjasok pedig áldani fogjuk nemes szívet és Hamlettel mondhatjuk: „Nemes egyebünk jó kedvünké.” s akkor mi is boldogok leszünk. Mély tisztelője Fehérvári Ottó, Szentendrén.

(*) Fedák Sári a Budai Színházban. A Budai nyári színházban holnap, kedden kezd meg Fedák Sári két estére terjedő vendégjátékát. Holnap a János vitéz szerepében, szerdán pedig Az elvált asszony Gonda szerepében lép föl.

FŐVÁROS.

(*) Sorozás a fővárosban. A fővárosban néhány nap mulva megkezdődnek a sorozások. Minden állításköteles személyes behívót kap, aki augusztus 22-ig a behívót nem kapná meg, jelentkeznie kell a katonai ügyosztálynál. A sorozás naponként reggel félkilencz órakor kezdődik és részletes sorrendje a következő:

I. számú sorozó-bizottság. Augusztus 9-én: Lit. A) B) és I. korosztály 1—100 sorszámgig. Augusztus 19-én I. korosztály 101—300 sorszámgig, augusztus 11-én I. korosztály 301—500-ig, 12-én 501—700-ig, 13-án 701—900-ig, 16-án 901—1100-ig, 17-én 1101—1300-ig, 19-én 1301—1500-ig, 22-én 1501—1700-ig, 23-án 1701—1900-ig, 25-én 1901—2100-ig, 26-án 2101—2300-ig, 27-én 2301—2500-ig, 29-én 2501—2700-ig, 30-án 2701—2900-ig, 31-én 2901—3100-ig. — Szeptember 3-án, 5-én, 6-án, 7-én, 9-én, 10-én, 12-én, 13-án 14-én és 15-én idegenek állítása. A sorozás helyisége a Mária Terézia-laktanya. II. számú sorozó-bizottság. Augusztus 8-án II. korosztály 1 sorsszámtól 315-ig, 9-én II. korosztály 316—635-ig, 10-én II. korosztály 636—950-ig, 11-én II. korosztály 951—1300-ig, 12-én II. korosztály 1301—1645-ig, 13-án II. korosztály 1646—2015-ig, 16-án II. korosztály 2016—2210-ig, 17-én II. korosztály 2211—2655-ig, 19-én II. korosztály 2656—3030-ig, 22-én II. korosztály 3031—3161-ig és a ½ sorsszámkor, 23-án III. korosztály 1—320-ig, 24-én III. korosztály 321—700-ig, 25-én III. korosztály 701—1030-ig, 26-án III. korosztály 1031—1470-ig, 27-én III. korosztály 1471—1875-ig, 29-én III. korosztály 1876—2320-ig, 30-án III. korosztály 2321—2725-ig, 31-én III. korosztály 2726—3100-ig. — Szeptember 1-én III. korosztály 3101—3155 sorsszámgig és a ½ sorsszámok. 2-án, 3-án, 5-én, 6-án, 7-én, 9-én, 12-én, 13-án, 14-én és 15-én idegenek állítása.

(*) Olcsóbb lett a közszégi kenyér. A közszégi kenyérgyár üzemére felügyelő bizottság ma értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a közszégi kenyér árát leszállítja. A bizottság a barna kenyér árát 24 fillérről 22 fillérré, a félbarnát 26 fillérről 24 fillérré, a fehér kenyér árát 32 fillérről

30 fillérre szállítja le. Az olcsóbb árakat már ma életbeléptetik. Elhatározta a bizottság, hogy ezután nemesek darab száma, hanem különként is árusítják a községi kenyeret.

EGYESÜLETEK.

(—) A Székely társaságok Szövetségének közgyűlése. A Székely Társaságok Szövetsége ötödik rendes közgyűlését augusztus 23-án délelőtt 9 órakor Gyergyószentmiklóson, a városház tanástermében tartja meg. A közgyűlés tárgysorozata a következő: Délelőtt 8 órakor ünnepélyes isteni tisztelet a róm. kath. templomban, 9 órakor a közgyűlés megnyitása Deák Lajos kir. tan., szövetségi elnök által. Orcl Dezső dr. polgármester a város nevében üdvözlő a szövetséget. A szövetségi közgyűlésre kiküldötték bejelentése és igaz lása. Titkári jelentés betérjesztése Máthé József főtitkár által. Az erdélyi (székelyföldi) kirendeltség 1910. évi működését ismerteti Kocs Miklós, a kirendeltség vezetője. A székelyföldi (erdélyi) vasuti tarifa kérdése. Előadó: Doboczi Sándor orsz. képviselő, a Magyar Védő Egyesület elnöke. A romániai magyarság helyzetének javítása. Előadó: Szabó István, a Bukaresti Szent István Királyi Egyesület jegyzője. Csik vármegye közgazdasága. Előadó: Köllő Ignác, Maros-Torda vármegye alispánja. Csik vármegye nepraaja. Előadó: Mészáros Gyula dr. nemzeti muzeumi segédőr. Csik vármegye erő- és erkölcsi viszonyai. Előadó: Görög Joachim gyergyószentmiklósi örm. kath. plébános. A székelyföldi ipari szakoktatás fejlesztése. Előadó: Sz. Szakács Péter, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára. Számadás, költségvetés. Előterjesztés: Hints Sándor állami polgári isk. igazgató, pénztáros. Indítványok. Előterjesztés: Máthé József főtitkár. A közgyűlés bezárása. Kik a közgyűlésen részt vesznek, augusztus 8-ig forduljanak a szövetség elnökéhez Marosvásárhelyre. Elszállásolásért, valamint a kiránduláson való részvételért augusztus 12-ig közvetlenül a gyergyószentmiklósi rendezőbizottság elnökéhez: Puskás Adolf városi főjegyzőhöz kell jelentkezni. Az elnökség kedvezményes jegyet kért és ad ki a közgyűlés alkalmából. Ez iránt az igényjogosultak augusztus 15-ig a szövetség elnökségéhez irjanak Marosvásárhelyre. A vendégek érkezése és fogadása augusztus 22-én délután 3 óra 35 perckor lesz a gyergyószentmiklósi vasuti állomáson. (Előző a vonathoz csatlakozik Kocsárdon reggel 9 óra 4 perckor a Badapestől augusztus 21-én este 9 óra 20 perckor induló gyorsvonat, Brassó felől a Brassóból 21-én este induló személyvonat.) Ismerkedés. 22-én este 8 órakor a Laurentzi-vendéglőben, esetleg a kert-helyiségben ismerkedési estély. Közébd. 23-án déli 1 órakor a város a szövetség bejelentett tagjai részére ebédet ad. A város és a vaslábi márványbánya és kiállítás megtekintése délután 3 órakor. 23-án este fél 9 órakor a gyergyói róm. kath. tanítóegylet estélyt rendez. Kiállítás. A városházával szomszédos állami gimnázium épületében a közgyűlés ideje alatt Gyergyó Ásványai, savanyuvize, varrottasai és speciális székelyi ipari tárgyaiból kiállítás lesz. Ugyanitt mutatja be Dálint Benedek kézdívsárcelyi polg. isk. rajztanár összegyűjtött székely népi ipari termékeit és székely varrottasait. Augusztus 24-én 6 órakor szekereken kirándulás a Gyilkostóhoz és Békás-szoroshoz vagy Borszékre. Mások vasuton a maroshevízi hőforrásokat tekinthetik meg. Akik Csik-szeredán át Brassó felé Tuszád, Málnás, Előbatak úrtetésével térnek haza, külön utitervet ad a rendezőbizottság. A kirándulás ügyében minden felvilágosítást közvetlenül a gyergyószentmiklósi rendezőbizottság ad meg.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Ügyvédjelöltek mozgalma. A Komáromban és a megye területén működő ügyvédjelöltek tegnap este igen népes gyűlést tartottak a gyakorlati idő meghosszabbítása ellen, valamint az országos mozgalomban való részvétel megbeszélése végett. Egyhangulag elhatározták, hogy a f. hó 21-én Budapesten tartandó nagygyűlésen teljes számban résztvesznek és addig is a mozgalom sikere érdekében társadalmi uton minden lehetőséget elkövetnek. A nyiregházai ügyvédjelöltek, szám szerint harmincegyen, a Korona-szállóban értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az igazságszolgáltatás javáért az ügyvédjelölti gyakorlati idő meghosszabbítására vonatkozó rendelkezései elleni kifogásaikat memorandumban foglalják össze és azt a debreczeni ügyvédi kamara útján az igazságügy-miniszterhez terjesztik fel. Az augusztus 21-én tartandó országos nagygyűlésen résztvesznek.

§ Toivaj zsoké. Az idei alagi versenyre a graditzi német császári ménés kiküldte *Stossvogel* nevű lovát. A lóval *Wittwer* János berlini zsoké jött, akinek hivatása volt, hogy a lovat gondozza. Budapesten megismerkedett a zsoké egy *Schröder* Károly nevű kereskedővel, akinek többször adott tippket a lóversenyre, minék fejében ez nemesek ebédre hívta magához, hanem lakást is adott neki. Junius 29-án, azután elemelte *Wittwer Schröder* Károlynak 410 korona értékű bundáját és boáját és elzalogosította ötven koronára. A károsult följelentésére megindult a nyomozás. A zsokét azonnal letartóztatták. Beismerte a bűnét, de azzal védekezett, hogy rossz anyagi viszonyai kényszerítették a lopásra. Ma tárgyalta a budapesti büntető-törvényszék szüneti tanácsa ezt az ügyet. A bíróság lopás vétsége miatt két hónapi fogságra ítélte a vádlott zsokét és ítéletileg kimondta, hogy büntetésének kitöltése után kitiltja az országból. A vizsgálati fogságból egy hónapot beszámított a törvényszék a büntetésbe.

§ Királysértő paprikaárus. Kéltis Miladin szegedi paprikaárus márcziusban Zomborba utazott. Az uton összeszólalkozott a vonaton a kalauzzal, aki azután rendszeresítette a kötekedő paprikaárust. Kéltis erre megfenyegette a kalauzt s kijelentésében felségsértő szavakat is használt. A szegedi királyi törvényszék királysértés vétsége miatt helyezte vád alá a paprikaárust, aki a ma tartott tárgyaláson azzal védekezett, hogy a kérdéses napon teljesen részeg volt. A tanak azonban ráczáfoltak erre a védekezésre, mire a bíróság *Kéltis* Miladint egy hónapi fogságra ítélte. Kéltis az ítéletben megnyugodott.

§ Sikkszász miatt elítelt orosz katonatisztek. Pétervárról jelentik, hogy az ottani katonai kerületi törvényszék a szombati elsőfoku tárgyalásnál öt vádlottat, köztük két tisztet sikkasztásért három havi fogságra, három évi és hat hónapi besorozásra a büntető századokhoz és katonai jogaiknak elvesztésére ítélte. Egy vádlottat fölmentettek.

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Kilencedik nap. —

Eleve is hangoztattuk már, hogy az idei *Helenenthal* díj ismét idegenbe fog vándorolni s ezen aggodalmunk — sajnos — be is vált, mert a graditzi *Mondstein* oly fölnyugalopozta le telítveinket, hogy győzelmi stílus alapján egy klaszissal helyezhetjük fölé a *Helenenthal* egész mezőnyének. Hogy mily nagy volt a németek bizalma csakjuket illetőleg, az abból is kitünik, hogy a startnál még rövidült az odssa s végül 1¼-hez is szivesen fogadták. Hiába, *Graditz*nak jó mértéke volt arra, hogy szinte bizonyos győzelemre küldje el lovát, mert ha *Abendluft*ot és *Angosturát* oly könnyedén hagyta maga mögött a *Halmibal*-mén, nagyon jónak kell lennie. A mieink közül *White clover* tartotta magát legjobban, ami cseppet sem biztató *youngster*-gárdánkra nézve, hogy egy kanca képes maga mögött hagyni az erősebb nem képviselőit. *Chan* harmadik helye nem valami fenomenális és a *Pardon*-ivadékna még egy kis munkára van szüksége, hogy igazi képességeit megmutassa. *Dovecot* lett negyedik, ami előrelátható volt, hogy frontban kell lennie, már a származást tekintve is. A verseny lefolyása ez volt: *Chan* kap leghamarább lábba, hozzá legközelebb *Dovecot*, *Radoteur* és *Lirnik* fekszenek, kívülől *Mondstein* és *White clover* színei láthatók, míg *Mortimer II.* és *Romulus* megkésnek. A fél uton *Dovecot* nyomul fel a vezető *Chan* mögé. A távoszlopnál kívülől hatalmas szökésekkel *Mondstein* javít helyzetén s ekkor *White clover* is felnyomul. A tribünök előtt a graditzi mén fölnyene már kétségtelen, amely végül biztosan másfél hosszal nyeri meg a szép konkurrencziát *White clover* ellen. *Chan* két hosszra fut fel harmadikként két és fél hosszal *Dovecot* előtt.

Az *Állam*-díj-ban egyáltalán nem volt *Dorigny*-nek méltó ellenfele s a *Diamond Jubilee*-mén játsza verte meg *Vampyr*-t, mely utóbbi sehogysen tudja mult évi formáját megközelítőleg sem visszanyerni. *Verőfényt* lovasa verseny közben tartotta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a *Falb*-mén inszakadást szenvedett s többet nem hozható pályára.

A *Schneebergi* díj-ban *Jungfer* újból bebizonyította, hogy a leghasznosabb hurdlerek egyike lesz majd idősebb korában, mert ma — dacára annak,

hogy minden ellenfelének súlyt czedált — imponáló stílusban verte *Avisto*-t.

A *Vöslai* akadályverseny-ben urlovasok alatt csak négy ló vette fel a harcot. *Paff* és *Magon* távol maradtak a verseny elbájától s így *Lotus*-nak nem volt nehéz helyzete elbájni a már tulságosan kihasznált *Sam Lewis*-sel. *Petronella* az egyik akadálynál elbukott, de lovasa újból ráült, azonban a kanca ezután sem engedelmesskedett, úgy hogy végül fel kellett tartania.

Részletes eredmény a következő:

I. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Hg. *Lubomirski Gy.* sk *Kamelia* 51 kg (*Hewitt*), 2. *Dávid E.* sk *Türelm* 54 kg (*Pretzner*), 3. *Landau H.* pk *Corallo* 52 és fél kg (*Cockeram*) Biztosan egy hosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. Tot.: 10:51.

II. *Schneebergi* díj. (Gátverseny-handicap.) Díj 3000 korona. Táv 2800 m. 1. *Marasesti* ménés pk *Jungfer* 67 és fél kg (*Walkington*), 2. *Nowotny L.* sm *Avisto* 64 kg (*Slinn*), 3. *Mautner V.* stpk *Hejira* 62 és fél kg (*Dillon*). Futottak még: *Columbus* (*Fries*), *Oboe* (*Fejes*). Könnyen három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:21, 20:23, 33.

III. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi L. pm *Quarlas* 49 és fél kg (*Korb*), 2. Gr. *Wenckheim I.* sm *Loredan II.* 51 kg (*Pretzner*), 3. Hg. *Lubomirski L.* pk *Limba* 58 kg (*Winkfield*), 3. *Rauch K.* pk *Calville* 48 kg (*Finán*). Futottak még: *Union Jack* (*Walkington*), *Thaya* (*Vivasil*). Könnyen négy hosszal nyerve, két és félhosszal holtversenyben harmadik. Tot.: 10:16, 20:25, 45.

IV. *Helenenthal* díj. Díj 40.000 korona. Táv 1000 méter. 1. *Graditzi* por. kir. főménés sm *Mondstein* 56 kg (*Bufoek*), 2. *Dreher A.* sk *White clover* 54 és fél kg (*Hewitt*), 3. *Wenckheim D.* pm *Chan* 56 kg (*Janek*). Futottak még: *Dovecot* (*Korb*), *Romulus* (*Miles*), *Parmenter* (*Cockeram*), *Mortimer II.* (*Huxtable*), *Lirnik* (*Winkfield*), *Mátzaki* (*Walkington*), *Radoteur* (*Carlslake*). Biztosan másfélhosszal nyerve, két hosszal harmadik, két és félhosszal negyedik. Tot.: 10:22, 20:28, 31, 33.

V. *Állam*-díj. Díj 10.000 korona. Táv 3200 méter. 1. Br. *Springer G.* 36 pm *Dorigny* 52 kg (*Fergusson*), 2. *Dreher A.* 46 sm *Vampyr* 60 és fél kg (*Hewitt*), 3. Mr. F. *Milne* 36 pm *Téte de Chien* 48 kg (*Gulyás*). Futottak még: *Fellah* (*Korb*), *Gyöngyösi* (*Huxtable*), *Verőfény* (*Miles* feltart.) Igen könnyen másfélhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:25, 33.

VI. *Vöslai* akadályverseny. Díj 5000 korona. Táv 4800 méter. 1. Gr. *Wenckheim I.* 46 pm *Lotus* 70 kg (*Zangen M.*), 2. Br. *Schwaben Durneisz Gy.* 46 sm *Sam Lewis* 67 és fél kg (*Sibirik*), 3. *Mautner V.* 56 stpm *King Ronald* 69 és fél kg (*Reimer*). Futott még: *Petronella* (*Neimans*). Igen könnyen nyolcz hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:19, 20:23, 37.

VII. *Handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi A. 54 sm *Trombitás* 53 kg (*Miles*), 2. Hg. *Lubomirski Gy.* 36 pk *Bézigue* 50 és fél kg (*Pretzner*), 3. Br. *Harkányi J.* 36 sk *Precziosa* 51 kg (*Cockeram*). Futottak még: *Ovidius* (*Winkfield*), *Livtsu* (*Huxtable*), *Piroska* (*Gulyás*), *Mikádó* (*Korb*), *Tok* (*Fergusson*), *Sophie* (*Hewitt*), *Galega* (*Fetting*). Biztosan ötnegyed hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:39, 20:55, 41, 42.

— Tizedik nap. —

A holnapi program szerényebb keretekben fog mozogni, azonban ez csak díjazás tekintetében mondható, mert két olyan futam is van a napnak, melyben nagyon jó egyedek adnak egymásnak találkozt, azonkívül a várható mezőnyök nagyságára sem lehet panaszunk.

A *Gainfahni*-díj 2000 méterén alkalma nyílik *Kottingbrunn*-nak, hogy némileg kárpótolja gazdáját a Császár-díjban szenvedett csufos vereségeért. Az igaz, hogy sulyban nem valami kedvezően áll 63 kilóval, de tekintve azt, hogy a táv teljesen megfelelő neki, nem hiszszük, hogy vereséget szenvedjen. Helyre jó dolognak látszik *Szózat* s legutóbbi futását véve alapul, a *Sorrento*-ivadék a második pénzt okvetlen megszerzi tulajdonosának, míg a harmadik helyet legnagyobb chancea *Lappalie*-nak van lefoglalni.

A *Weikersdorfi* handicap-nak lesz alkalmasint a legnagyobb mezőnye, legalább erre következtünk a még indulásra jogosultak nagy számából. Ugyan husz telivérnek van még kötelezettsége az 1400 méteres konkurrencziában. Ezekből csak egy-kettő fog kiválni az indulás pillanatában, ami pedig állva marad, az mind esélylivel megy starthoz, mert a sulykiosztás majd mindegyik telivérnek nyerési chanceot helyez kilátásba. *Dinom-Dinom* 64 kilós top weightjával úgy látszik csak sulytartónak maradt állva, mert az istálló másik lova: *Dummer Kert* elég jól áll a skálában, *Sénéchal* 57½ kilóval következik a sorban, ami elég szigorú bírálat ugyan, de a *Gouvernant*-mén legutóbbi teljesítményeit véve tekintetbe, nem lesz el minden chanceot tőle. *Maillart* még egyszer szerezhat

diadalt a Zombory-színeknek s itt annál könnyebbnek ítéljük a helyzetét, mert a táv sokkal jobban megfelel neki. *Palóczi*-t sikforma alapján nem vehetjük kombinációba, de azért nem szabad átsiklanunk fölötte, mert már a származás is nagyon ajánlja. *Eszemáda* alagi futását sehogysem tudjuk elfelejteni, ahol elég jó társaságot starttől-czélíg disztanczirozott, az igaz, hogy pehelysúly alatt. *Ovidius* tetszik a legjobban nekünk, mert a hatévest már rég láttuk ily előnyös sulyban, mint most van s ha egyáltalán még valaha nyerni akar, ennél kedvezőbb alkalom nem kínálkozik számára. *Raspberry* szintén a frontban várható, habár utóbbi formái nem igen biztatók. A legalacsonyabb régióból *Preciosa* mutathat valamirevaló futást, ha ugyan nem találja hosszúnak a távot.

Jelöltjeink:

- I. *Oh! Pardon—Miatán—Pisano*
- II. *Pajtás II.—Vivid—Sergeant*
- III. *Ovidius—Maillart—Eszemáda*
- IV. *Sepoy—Francesco—Napagedl*
- V. *Kotlingbrunn—Szózat—Lappali*
- VI. *Avisio—Virtuose—Dumb Well*
- VII. *Lady Bird—Gyere rózsám—Carmina.*

(C) A németek veresége. Teljes revancheot vettek a magyar uszók a nálunk vendégszereplő „Hellas” tagjain. A MTK versenyén legjelesebbjeink indiszpozíciója folytán nem mérközhettünk meg méltóan a németekkel, de tegnap és tegnapelőtt már Halmayn kívül a teljes uszógárda vonult fel ellenük. Sikertől is revancheot venni minden vonalon. A versenyen dönt el két egyleti vándordíj, a Margitszigeti díj és Löllbach díja; mindkettőt a hatalmas arányokban fejlődő MAC uszógárdája nyerte meg. A versenyek második napjának részletes eredménye a következő:

Száz m. hátuszás. Első Wendelin István (BAK.) 1 p. 25.4 mp., második Baranyi (MAC.), harmadik Bis (MAC.); karsapással nyerve. 100 m. uszás. Első Las-Torres (MAC.) 1 p. 7.4 mp., második Rimanóczy, harmadik Opitz (Berlin); 2. m.-rel biztosan nyerve, 3 m.-rel harmadik. 50 yardos gyorsuszás. Első Petrovits (MAFC.) 26.4 mp., második Erdős, harmadik Opitz. 500 m. uszás (bajn, kizárva.) Első Domonkos (FTC.) 7 p. 44.8 mp., második Koltai (BAK.). 100 m. hátuszás (junior.) Első Nivós Elemér (MAC.) 1 p. 37 mp., második Otrókócsi (Balaton), harmadik Kiss (BEAC.), 4×33 m., vegyes staféta. Első MAC., második Hellas, harmadik MAFC.; karsapással nyerve, karsapással harmadik. 200 m. handicap. Első Kunze János (OTE.) 66 m. handicap. Első Tar István (Balaton.) 300 m. mehuszás. Első Toldi Odón (MTK.) 4 p. 50 mp., második Stühmer (Hellas), harmadik Demján (BTC.); 10 cm.-rel óriási küzdelem után nyerve. 100 m. oldaluszás. Első Wohlfeild (Hellas) 1 p. 14.8 mp., második Apor (FTC.). Müngrás. Első Behrens (Hellas) 27.1 pont, második Rajágh (MAC.) 23.8 p. 100 m. vegyesuszás. Első Baranyi (MAC.) 1 p. 23 mp., második Wendelin (BAK.), harmadik Wenk (FTC.); biztosan nyerve. Wendelin óvasát elutasították. 4×66 m. staféta. Első MAFC., második MAC.; egy méterrel nyerve.

Murgitszigeti díj. Első MAC. 15 pont, második MTK.

Löllbach Kálmán díja. Első MAC. 4 győzelem, második Hellas—MAFC. 2—2 győzelem.

(C) Az osztrák folyambajnokság. Tegnap dönt el Wien—Klosterneuburg közt a folyambajnokság. Első lett Sheff Ottó (WAC) 41 p 01 mp., második Schuch, harmadik Rodler.

(C) Az UTE jubilaris versenye. Az UTE folyó évben ünnepli fennállásának huszonöt éves jubileumát, mely alkalommal augusztus hó 20. és 21-én kétnapos országos jubilaris atlétikai versenyt rendez. Ez alkalommal méltóan akarja megünnepelni huszonöt éves fennállását, anyagi áldozatokat nem kímélve, oly atlétikai versenyt rendez, melyben az összes atlétának alkalma nyílik, képességeiket bemutatni. Az összes szenior-számokat az UTE disztantt ezüstérmén kívül még külön tiszteletdíjjal is jutalmazza. Az egyes tiszteletdíjakat Újpest r. t. város tanácsa, UTE elnöksége, az Újpesti Torna-Egyesület, az Újpesti T. E. hölgyközönsége, valamint az UTE lelkes sportbarátai ajánlották fel. A részletes versenykiírást a t. társaságunknak már megküldtük.

Nyiltter.

Próbában közzétett a nem várt feloldozást a szorultság.

Felhívás!

A budapesti gyűjtőpénztár és hitelszövetkezet felszámolás alatt levő bpesti cég hitelezőit felhívjuk, hogy követeléseiket 6 hónap alatt érvényesítsék.

Az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG.

Mészárosok — a husrágaság ellen.

Budapest, augusztus 1.

Igen, Történnék csudák. A husrágaság immár akkora fokra hágott Budapesten, hogy a mészárosok is megsokalták és akcióba készülnek lépni ellene. A mészáros iparostestület vezetősége és a husiparosok körének elnöksége dr. Vásonyi Vilmos országgyűlési képviselő vezetésével szerdán küldöttségbe megy a pénzügyi, a kereskedelemügyi és a földmivélsügyi miniszterekhez, akiktől részletesen is kimerítendő megirt memorandumaikkal személyesen is kért fogják azoknak az okoknak a megjavítását, amelyek a husárok példátlan emelkedését okozták. Természetes, hogy ez nem történik egészen emberbaráti okokból, hanem azért, mert a mészárosok megriadtak a husfogyasztás ijesztő hanyatlásától és a vágómárhák mai árai mellett nem képesek a hus drágulását a fogyasztókra áthárítani. Ha hinni lehet az utolsó hónapok folyamán tartott különböző értekezletiken elhangzott panaszainak, existenciájukban is megfenyegve érzik magukat, mert a hus mai ára mellett képtelenek azt a forgalmat elérni, mely biztosítja megélhetésüket.

Mészárosok köréből a következőképen világitották meg a helyzetet:

Aki józan polgári felfogás és beosztás szerint tíz évvel ezelőtt családjával évenként csak 300 forintot költöthetett husra, az ma évi háromszáz forintjért 52 százalékkal kevesebb húst kap, mint tíz évvel ezelőtt. A mészárosok is jelentékenyen kevesebb húst kapnak ma, mint amennyit kaptak ugyanazért a pénzért tíz évvel ezelőtt.

A magyorközönség, minthogy természetesen nem tudja a mélyebb okokat megtalálni, azt okolja a drágasággért, akivel ő a husrágásnál legközelebb érintkezik, a mészárost. Van e nézetnek sok alapja és van természetesen sok túlzása is. Tény az, hogy a husfogyasztás nagyon csökkent. Mert míg néhány év előtt Budapesten minden személyre jutott naponként 19 és fél deka hus, most csak 13 és fél deka jut, tehát harminczhárom százalékkal kisebb a fogyasztás. A husfogyasztás ilyen ijesztő mérvű apadásának okát a mészárosok is egyetegyedül a hus rohamos megrágulásában látják; a drágulás okát viszont a piac viszonyaiiban keresik. Tudvalevő dolog, hogy különösen az élömarhának igen olcsó vasúti szállítási díjainál fogva Magyarország és Ausztria együttvéve egy egységes nagy területnek tekinthető, melyre nézve a hus-adásvétel és fogyasztás majdnem minden irányban teljesen egyenlő feltételek mellett volna látható. Ilyen körülmények között azt lehetne hinni, hogy az élö hus piacán megjelenő osztrák és magyar mészárosok egyenlő esélyek mellett vásárolják az élö marhát. A dolog valójában azonban nem így áll. Ugyanis az élömarha-piaczon, amely természetesen túlnyomó részben Magyarországon van, az osztrák husiparosok könnyebben és olcsóbban vásárolnak, mint a magyar mészárosok és pedig azért, mert Ausztriában a hatósági husvizsgálat másképp és az osztrák mészárosokra nézve kedvezőbben ejtődik meg, mint nálunk. Ez a kedvezőbb eljárás a hatósági husvizsgálatnál az érdekelt körökben már annyira ismeretes, hogy arányszámokban is meg van állapítva. Ausztriában a levágott hus 1 százaléka nálunk 5 százaléka kerül kifogásolás alá. Csak természetes tehát, hogy a bécsi és prágai mészáros könnyebben vásárol, de olcsóbban is jut az áruhoz, mert a termelőre nézve a szavatosság vétele kevesebb kockázattal jár, ha áruját osztrák husiparosnak adja el. Ebből a szempontból kell tehát elbírálni a magyar mészárosoknak azt a követelését, hogy a husvizsgálatnak nálunk érvényben levő és kötelező formája változtattassék meg. A magyar mészárosok nem akarják a husvizsgálat szigorának enyhítését, csak azt, hogy Ausztriában és Magyarországon egy és ugyanazon a módon ejtessék meg a husvizsgálat. És ha ez meglesz, akkor a bécsi mészáros nem vásárolhat Magyarországon olcsóbban húst, mint a budapesti mészáros.

Drágítja a húst továbbá az igazságtalan fogyasztási ár, mely nagy marhánál darabonként 15 korona, borjuna 2 korona 70 fillérben van megállapítva. Ez első látásra nem tűnik fel soknak, de ha jobban vizsgáljuk, igazságtalannak fogjuk tartani. A legelsőrendű marhának ugyanis tiszta kimérésre kerülő husa 54 százalékat tesz ki, 11 százaléka faggyu- és zsirtartalom, 5 százalék a bőr és 30 százalékat tesz ki a bél, paczal és vér, melynek alig van értéke. Csakhogy a nagy fogyasztás nem ebből fedezi a szükségletet, hanem

a sokkal silányabb marhából, melynek értéktelen részei 45 százalékra is rugnak, de azért ezen marha után is fizetendő a 15 korona fogyasztási adó. Az idén pedig még a kedvezőtlen konjunkturál is hozzájárultak a hus megrágulásához. A hus árának kiszámítását ma a mészáros körülbélül a következő alapon végzi: A legprimálbi marha ma 100—102 koronába kerül métermázsánként. A silányabb, de a nagy és közfogyasztásnak szánt marha magában véve elsőbb ugyan, de a hus hozadéka i sannyival kevesebb, hogy tulajdonképpen ennek a marhának is 100—102 korona az ára métermázsánként. Tehát nagyon sok függ attól, miként értékesítheti a silányabb és közfogyasztásnak szánt marha nagyobb faggyu és zsír melléktermékeit. És ebben tényleg kedvezőtlenek a conjuncturák; mert míg az év elején Rotterdamban a margarin első piacán -68 koronát jegyeztek métermázsánként, most csak 128 koronába kerül, de kapható volt júniusban 108 koronáért is; ellenben ugyanakkor mikor a margarin ára 168 korona volt, nálunk a prima marha 84 koronába került; most pedig az alacsony margarinárak mellett a pima marha ára 100—102 korona.

Jelentékenyen megnövekedett az igazi piaci ár kifejlődését a budapesti piac szervezetenlensége is. Most ugyanis itt Budapesten három helyen is lehet húst nagyban vásárolni és pedig a marhavásártéren és közvágóhídon élömarhát és a központi vásárcsarnokban a vidékről ideküldött vágott húst. Ha a nagy huspiac központositva volna inkább lehetne arra kilátás, hogy a husban tözsdcszerű piaci ár domináljon, ami viszont lehetővé tenné árjavító vagy árcsökkentő intézkedések gyorsabb és eredményesebb foganatba vételét és végrehajtását.

Változások a Magyar Gázizzófény R.-T.-nál.

Miként értesülünk, ennek a társaságnak a részvényeiben birtokcsere történt. A Wiener Bank-Verein csoportja a körülbélül négy év előtt szerzett részvényeit eladta, minek következtében a Wiener Bank-Verein képviselői az igazgatóságban elfoglalt állásukról lemondtak.

Az építőiparosok vándorgyűlése. A Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének idei vándorgyűlése szeptember 11-én Szombathelyen lesz. A vándorgyűlés szeptember 11-én és 12-én délelőtt fog tanácskozni a vármegyeháza disztantermében. A napirend igen gazdag lesz és a legkiválóbb előadók közreműködése már eddig is biztosítva van. A kiküldöttek szeptember 10-én érkeznek Szombathelyre és a város egész társadalmá részszves a vendégek fogadása körüli buzgólkodásban. Az érkezés napján, szeptember 10-én este a szövetségtag-nács tart ülést, utána ismerkedő összejövetel lesz. A 11-iki gyűlés után társasbédre gyűlnek össze a résztvevők, délután pedig a székesegyházat, a püspöki tórat, a muzeumot és az új vízvezeték műveket tekintik meg. A hétfői gyűlés után a jáki templomhoz mennek, kedden pedig érdekes tanulmányi kirándulás lesz az ikervári elektromos művekhez és a sárvári műselyemgyárhoz. A kiküldöttek kirándulásban kívánnak résztvenni, azok Tarcsa-füldőre mennek.

Új vasút Baranyában. A drávavölgyi helyterdekü vasút kisköszeg-siklósi vonalrészre megnyílt. A műtanrendőri bejárás, amely Hilvert Manó vasuti és hajózási főfelügyelő vezetése alatt ment végbe, a pályát rendben találták és Hilvert a vonalat átadta a forgalomnak. A megnyitáson résztvettek a magyar államvasut igazgatóságának, Baranya vármegyének, a szegedi üzemeltetéség ek kiküldöttei és az engedélyes Fried és Adorján vállalkozó cég képviselőiben Foris Sándor és Deutsch S. mérnökök. Az új vasut rendkívül termékeny vidéket szel át s Frigyes főherczeg és Schaumzurg-Lippe herczeg uradalmának számos ipartelepét érinti.

Szomorú számok. Hónapról-hónapra kedvezőtlenebbek és szomorubbak lesznek azok a számok, amelyekkel a statisztikai hivatal külkereskedelmünkről számol be. Így a június hónapról ma közzétett adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 796.4 millió koronával szemben ez év január—június havában 553.5 millió koronát ért el s ebből 617.8 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 721.6 millió koronával szemben a f. év első hat hónapjában csak 707.3 millió koronát tett, mely összeghez Ausztria 509.1 millió koronával járult. Az 1910. év hat első hónapjában árumérlegünk összesen 146.2 millió korona, Ausztriával szemben pedig 108.7 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke f. év hat első hónapjában 232.1 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 223.7 millió koronával része-

sedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 98.1 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 63.3 millió koronát, Konfekcionált árukoól behozatalunk értéke 47.8 millió korona volt. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 43.6 millió korona (ebből 38.1 millió Ausztriából), vas- és vasárúkból: 45.2 millió korona (ebből 38.5 millió Ausztriából), gépek- és készülékekből: 30.6 millió korona (ebből 19.2 millió korona Ausztriából). Behozatalunkban jelentékeny összeggel — 35 millió koronával — szerepel még a külföldről beszerzett buza értéke. Legfontosabb kiviteli cikkeink ezuttal is a gabonaművek és a liszt. Az utóbbiból január—június havi kivitelünk: 83.7 millió koronát tett, amiből 78.1 millió korona értékű Ausztriába szállított. Ezen árunál az előző év hat első havához képest az összes kivitelben 11.8, az Ausztriába irányuló kivitelben 9.9 millió korona esőkkenés mutatkozik. Összes kivitelünk gabona-, lisztművekből, hüvelyesekből 190.6 millió koronát tett, 95.3 millióval maradván alatta a múlt év január—június havi kivitel értékének. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év hat első havának eredményeihez képest némileg emelkedett s az előző évi 130.2 millió koronával szemben 128.9 millió korona értéket képviselt. Homok- és kristálycukorból kivitelünk az előző évhez képest 1.3 millió koronával emelkedett és 13.8 millió koronát tett, míg kivitelünk nyerscukorból az előző évi 5.9 millió koronáról 7.9 millió, egyéb finomított cukorból pedig 4 millió koronáról 5.9 millió koronára emelkedett.

Uj bankfiókok. A Magyar Általános Takarékpénztár a fővárosban több új fiókot nyit. Az új fiók egyike, mint már régebben jelentettük — az Andrássy-ut és Liszt Ferenc-tér sarkán lesz. Egy másik fiókja az intézetnek az Erzsébet-körút és a Wesselényi-utca sarkán fog megnyitni. A helyiség bérlete csak 1911. november havában jár le, de a Magyar Általános Takarékpénztár már most biztosította magának a bérletet.

Vendéglősök kongresszusa. A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége szeptember hó 14-én délelőtt 9 órakor tartja tízodik évi rendes közgyűlést Budapesten. A közgyűlést megelőző napon délután 4 órakor tartja tizenharmadik évi rendes közgyűlést a Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pinczerek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyűlése, amelynek napirendjén a hivatalos jelentéseken kívül a tisztikar megújítása is szerepel. A kongresszusra jelentkezéseket szeptember hó 20-ig fogad el a fogadó bizottság (Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 22. sz.) A kedvezményes áru vasúti jegy váltására jogosító igazolványokat a fogadó bizottságtól kell kérni.

Ujabb üzemmunkorlátozás? Megirtuk, hogy a lisztüzlet az idén sehogysém akarja beváltani a hozzáfűzött reményeket s hogy malmaink arról panaszkodnak, hogy a vámkülföldön ma is alig tudnak üzletet csinálni. Ezenkívül a csehországi buza-termés, amely hír szerint minőségileg jobb, mint a miénk, az ottani fogyasztóterületeken a magyar malmoknak erős versenytársa lett, úgy hogy a lisztüzlet élénkülésébe vetett remények aligha nyernek beigazolást. Legalább azt híresztelik a malmok és most már arról is beszélnek, hogy lehetetlen lesz fenntartani a teljes üzemet s gondoskodni kell az üzemmérséklésről. Már tárgyalnak is, mert csak az esetben lehet az üzemmérséklésre gondolni, ha az összes malmok ebben megegyeznek. A jelenlegi alacsony buzaárak és a várható 52 millió métermázsas termés malmaink vásárló kedvét úgy látszik, csökkenti. Természetesen a tőzsdéi spekulációnak is van némi része a buzaárak hanyatlásában s a 40--50 filléres árcsökkenés, amelyet az elmúlt héten tapasztalni alkalmunk volt, alaposan rázta föl arra a hiedelemre, hogy a buza ára ilyen mértékben nem fog esőkkenni. De esőkken, dacára annak, hogy a két legutóbbi termésbecslés között közel két millió métermázsas a különbség, hogy Észak-Amerikából, Kanadából, Franciaországból, Oroszországból, sőt legújabbban Argentínából és elég kedvezőtlen hírek érkeztek. Kétségtelen, hogy az üzlet irányzatára ezek a hírek némi befolyást gyakorolhatnának, ha az ellenkező áramlatoknak nem sikerülne ellensúlyozni ezeknek a híreknek hatását. A malmok üzemmunkorlátozásáról elterjedt hírek is olyanok, amelyek inkább a lanya irányzatot szolgálják, jóllehet az üzemmunkorlátozás még nem befejezett dolog. Ki tudja előre, hogy az üzlet irányzata meddig fogja alávetni magát annak az áramlatnak, amely az alacsonyabb árakat hozza felszínre? Ha a kedvezőtlen külföldi termékilátások nyomatókosabban hirdetik

majd a külföld rosszabb termését, a gabonatózsdé jelenlegi lanyhasága is a szilárdabb irányzat felé terelődik.

Az új fumei elevátor ellen. A fumei fakerekedők értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Baross-kikötőben tervezett új elevátor építése ellen felterjesztést intéznek a kereskedelmi miniszterhez, mert a kikötő fekvését kedvezőtlennek tartják.

A villamosvasutak bevételei. Budapest rohamos fejlődésével karöltve erős fejlődés tapasztalható a közutakon lebonyolódó személyforgalomban is. A két nagy fővárosi villamos vasut bevételei évről-évre erőteljesen emelkednek. Így a *Budapesti Közúti Vaspálya Társaságnak* f. évi július hóban 1.207,168 kor. bevétele volt; a múlt év július havában elért 1.070,346 koronával szemben. Az összbevétel f. évi január 1-től július 31-ig 7.976,351 kor. volt; a múlt év hasonló szakában elért 7.072,168 koronával szemben. Ugyancsak kedvezően alakult a *Budapesti Villamos Városi Vasút* bevételei is. E vasut vonalain f. év július havában összesen 542,417 korona bevétel értett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 474,908 koronát tett ki. A f. év január 1-től az összes bevétel 4.103,030 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 3.545,476 korona bevétellel szemben. — A *Ferenc József földalatti villamos vasuton* ez év július havában 275,943 utas után 42 627 koronát vettek be. Ez év január hó 1-től összesen 2.488.691 szállított személy után 387,174 korona volt a bevétel.

Az Osztrák-Magyar Bank állása július 31-én: Bankjegyforgalom 2.180.910.000 (+185.997.000) korona, érczkészlet 1.699.219.000 (—5.376.000) korona, lezámitolási tőzsa 661.634.000 (+146.742.000) korona, lombard-kölcsönök 82.759.000 (+12.650.000) korona, adóköteles bankjegytartalék 81.690.000 korona.

Éhező Bihar. Sok szó esik az idén Biharországról; hol járványok, hol az éhség pusztítja népét. Ujabbban a községek egész sora arról panaszkodik, hogy nincs egy talpalattnyi földjük és — földmivelésből élnek. Püspöki birtokok tengere veszi körül őket s azt kérik, hogy pénzért adjanak el nekik a püspöki birtokból. A magyarszéki járásban Miklózlázur, Gyepes, Dékányesd, Hosszuliget, Jancsed, P.-Bikács, Kiskaránd és Nagykaránd volt urbéres lakosai az urbíri rendezés alkalmával mostoha elbánásban részesültek, a földesuraktól igen kevés urbíri jobbágy- és zsellérteleket kaptak s jobbágyjogaik (szénégetés, fajzás, stb.) fejében pedig semmi kárpótlásban nem részesültek. Nem tudnak megélni. Földmiveléssel és állattenyésztéssel tudnának foglalkozni, de nincs földjük. A püspökségtől béreltek földeket, de csak olyan földet kaptak, mely a vetőmag négyzerezését sem adja ki. Az évi bér pedig évről-évre emelkedik. A községek lakossága most arra kéri a kormányt, hogy tegye lehetővé, hogy egy-egy hözség 200—300 holdat szerezhessen és segítse őket ebben az államban, mert nekik alig van néhány garasuk.

Jogos ok a felmondás nélküli elbocsátásra. Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a Kuria, hogy ha az alkalmazott főnökét „svindlernek” nevezte és emiatt becsületsértést el is ítéltetett, jogos ok a felmondás nélküli elbocsátásra.

Az Első Leánykiházásító Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító-intézeténél folyó év július havában 1.771.300 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.553.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 128.529 K 82 fillér fizetett ki. 1910. január 1-től július 31-éig bezárólag 13.606.700 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 11.947.700 K értékű új kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 855.996 K 40 fillér és az intézet fennállása óta 16.006.982 K 08 fillér fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Sorsolás. A Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaság 4 és fél százalékos zálogleveleiből — amelyeknek negyedévenként esedékes kamatszelvevényei az 1889. évi XXX. t. é. értelmében most és a jövőre nézve adómentesek — a mai XXIII. sorsolás alkalmával kisorsoltattak: 10.000 koronás darabok: A sorozat 206 230 1048 1301 szám. — 2000 koronás darabok: A sorozat 406 421 426 431 560 580 585 589 590 594 595 1559 1575 1609 2896 2947 4308 4528 4700 4911 4912 5091 5113 5171 5237 5397 5447 5820 5942 6169 6646 7017 7216 7465 7488 7731 7905 7921 7953 8114 8272 8315 8597 8919 9301

9202 9916 10144 10145 10183 10248 10895 11024 11821 11889 11976 13070 13158 13163 13254 13528 szám. — 1000 koronás darabok: A sorozat 43 284 291 507 721 921 1201 1509 2219 2601 3000 3014 3034 3039 3119 3302 3771 3882 4215 4567 5061 5196 6144 szám. 200 koronás darabok: A sorozat 210 260 310 446 560 726 791 1516 1913 2006 2425 2446 2470 2474 2528 2778 2790 3020 3110 3237 3585 3635 3782 3917 3959 szám.

Kombinált hajózási és vasúti forgalom. A magyar kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a kombinált hajózási és vasúti forgalomban 1908. évi augusztus 1-től érvényes 4 füzethen (svájci forgalom) a Seetalbahn (S. T. B.) állomásokra szóló díjtételek f. évi augusztus 31-én érvényen kívül helyeztetnek.

A kiváló bőr- és lithiosmos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál különösen.

Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-nél.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsdé.

Budapest, augusztus 1.

A készárupiaczon ma is lanya volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, nem fejlődött ki élénkebb forgalom. Mindössze alig 16.000 q buza kelt el a szombatiaknál 10 fillérral olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 9.90 korona volt 80 kliós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 9.50 korna 76.8 kilós fejmegyei búzáért. Egyéb gabonaművek közül a tengeri 15 fillérral drágább, a többi alig tartott. Forgalomba került: 3000 q rozs 6.80—6.95 koronás áron, 1000 q árpa 6.30—6.45 koronás áron; 900 q zab 7.10—7.25 koronás áron és 2200 q tengeri 5.82—5.87¹/₂ koronás áron. A határidőpiazcon a mai üzlet a kedvezőre fordult időjárásra kedvetlenül és a szombati zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben sürgős kínálat mutatkozott, később azonban egyre jobban fokozódott a vételkészség és mivel ennek folytán túlsúlyra jutott a kereslet, megszilárdult az irányzat, mi mellett aztán mérsékeltén feljavultak az árfolyamok is. Az októberi buza 4 fillérral a szombati zárlaton alul 9.54 koronán indult, előbb pár fillér keretén belül ingadozott, aztán lassan 9.36-ig emelkedett és zárlatkor 9.35 koronán maradt. A szombati zárlat-hoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 4 fillérral, az áprilisi buza 2 fillérral, az októberi rozs 1 fillérral, az ujtengeri 10 fillérral emelkedett, az októberi zab ellenben 2 fillérral gyöngült.

A készárupiaczon elkel:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 19.80 K, 100 q 80.3 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.60 K, 900 q 80 k 19.20 K felső, 100 q 80 k 19.40 K, 100 q 80 k 19.80 K, 1100 q 80 k 19.60 K felső, 450 q 80 k 19.75 K, 100 q 79 k 19.80 K, 500 q 79.7 k 19.80 K, 250 q 79.7 k 19.80 K, 550 q 79.5 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.50 K, 100 q 79.5 k 19.50 K, 100 q 78.3 k 19.50 K, 300 q 79.5 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.30 K felső, 400 q 79.5 k 19.30 K, 100 q 79.5 k 19.60 K, 300 q 79 k 19.90 K, 100 q 79 k 19.80 K, 200 q 79 k 19.40 K, 300 q 79 k 19.20 K felső, 100 q 79 k 19.20 K, 100 q 78.5 k 19.30 K, 100 q 78.5 k 19.30 K, 300 q 78 k 19.10 K felső.

Fejmegyei: 300 q 78.5 k 19.30 K, 100 q 76.8 k 19.— K.

Pestvidéki: 200 q 79.5 k 19.40 K, 100 q 79.5 k 19.35 K, 500 q 79.5 k 19.20 K, 400 q 79.5 k 19.20 K, 500 q 79 k 19.40 K, 150 q 79 k 19.35 K, 100 q 80 k 19.35 K, 200 q 78 k 19.20 K, 100 q 78 k 19.20 K, 200 q 10.— K, 100 q 77.2 k 19.20 K, 200 q 77 k 19.— K, 250 q 76.5 k 19.— K.

Felsőmagyarországi: 500 q 80 k 19.40 K, 1000 q 79 k 19.20 K, 200 q 78 k 19.— K.

Bánsági: 100 q 78 k 79.10 K, 100 q 78 k 19.— K, 100 q 78 k 18.60 K, 100 q 15.8 k 18.— K.

Adai: 200 q 76.5 k 19.— K.

T.-árpa: 130 q 12.90 K, 400 q 12.75 K, 100 q 12.70 K, 100 q 12.60 K, 150 q 12.60 K kpf. p.

Rezs: 1000 q 13.90 K, 200 q 13.80 K, 300 q 13.80 K, 200 q 13.80 K, 300 q 13.60 K, 500 q 13.70 K, 100 q 13.70 K kpf. p.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követ-

Table with columns for Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri. Rows list various agricultural products and their prices.

A határidőpiacon kötött:

Table with columns for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri. Rows list futures prices for various agricultural products.

Budapesti gabonaforgalom.

Table with columns for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri. Rows show import and export statistics for grain.

Értéktőzsde.

A kedvező hangulat az irányzatot napról-napra szilárdabbá teszi. A külföldi tőzsdékről érkező hírek mindannyian élénk üzletmenetről tanuskodnak.

trák Hitel és Osztrák Magyar Államvasut részvényei gyengültek egy keveset. A helyi értékek tovább is emelkedtek egy keveset.

Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 668.25-671.50, Magyar hitel 358.25-361.50, Leszámitolóbank 473.50, Jelzálogbank 489.75-490.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, augusztus 1. A konzum alig vásárolt s ennek megfelelőleg gabonáneműekben a kínálat is csekély volt.

Rozs: új felsőmagyarországi 7.45-7.70, új csepeli 7.45-7.70, új pestmegyei 7.50-7.80, déliavasuti és új középminőségű új 7.40-7.65, új ausztriai 7.65-7.85 K.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 1. Tekintet nélkül a gyengült newyorki árjegyzésekre az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg.

11 órakor: Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 858.50, Laenderbank 503.50, Union 623, Államvasut 740.50, Délivasut 110, Alpési 740.50, Adria 533, Simmeringi 370.

Écs, aug. 1. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.70, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 154.

Écs, aug. 1. (Osztrák értékek zárlata). 4 százalékos papír-járadék 9.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.95, 1860-as sorsjegy 169.

97.60. Osztr. koronajáradék 92.55, 1864-es sorsj. 322.- Osztrák hitelintézeti részvény 671.25, Union-bank 6 2.50

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 1. A mai tőzsde igen esőndes és tulnyomólag győnge irányzatot vett, mert a newyorki jelentések elkedvetlenítették a spekulációt.

Berlin, aug. 1. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék 99.10, osztrák hiteltőzsvény 210.50, Déli vasut 1.2, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölcsön 9.6, Disconto Commandit 18.

Frankfurt, aug. 1. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék 104.9, Osztr. hitelint. részv. 210.97, Osztrák-magyar államvasut 158.25, Eszacknyugati vasut 204.25, Bécsi Bankverein 137.50, Villamos-részvény 3, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.80, 4.2 százalékos ezüstj. 97.4, Osztrák-koronajáradék 93.50, Magyar koronajáradék 9.

Hamburg, aug. 1. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 9.9, 1860. sorsjegy 173.-, Déli vasut 2.20, 4 százalékos aranyj. 9.30, Osztrák hiteltőzsvény 210.70, Osztrák-magyar államvasut 158.2, Olasz járadék 10.-, 4 százalékos Magyar aranyj. 94.40

London, aug. 1. Angol consol 81.- Paris, aug. 1. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.25, Osztr. aranyj. 100.60 Magyar aranyj. 97.-, 5 százalékos boigár kötvény 1896. evről 102.50, 3% százalékos Olasz járadék 10.-, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 75.-, 5 százalékos marokkói járadék 518.-, 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.30, 4. százalékos amort. románjár. 1905. 94.5, 5 százalékos orosz járadék 105.1, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.65, 4 százalékos spanyol jár. 94.7, 4 százalékos unifikált török jár. 94.9, Török sorsjegy 22.-, Török dohányrészvény 409.-, Osztrák földhitelintézet 13.-, Osztr. Laenderbank 140.-, Magyar jelzálogbank 516.-, Banque de Paris 1795, Banque Ottomane 695.-, Osztrák-magyar államvasut 158.2, Déli vasut 1.2, Meridionalvasut 10.-, Hartman gégyár 641.-, Rio Tinto 16.-, Sucrerie d'Egypte 20.-, Tula 378, Urkányi kőszén 184, Chartered 99.-, De Beers 421.80, East Rand 132.-, Jagerfontein 212.-, Traus. Land Comp. 63.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 20.87, Váltó német piacokra (rövid) 12.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 12, Olasz arany, váltó rövid 12, Váltó Svájcra (rövid) 118, Csekk Londonra 15.05 Magánkamatláb 2.1/8

Felelős szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató ERDŐS ARMAND.

Advertisement for Igmándi keserűvíz (Igmándi bitter water) by SCHMIDTHAUER-féle. Includes text about health benefits and contact information.

sedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 98.1 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 63.3 millió koronát. Konfekcionált árukoól behozatalunk értéke 47.8 millió korona volt. Jelentősen behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 43.6 millió korona (ebből 38.1 millió Ausztriából), vas- és vasárúkból: 45.2 millió korona (ebből 38.5 millió Ausztriából), gépek- és készülékekből: 30.6 millió korona (ebből 19.2 millió korona Ausztriából). Behozatalunkban jelentékeny összeggel — 35 millió koronával — szerepel még a külföldről beszerzett buza értéke. Legfontosabb kiviteli cikkeink ezuttal is a gabonaművek és a liszt. Az utóbbiból január—június havi kivitelünk: 83.7 millió koronát tett, amiből 78.1 millió korona értékű Ausztriába szállított. Ezen árnál az előző év hat első havához képest az összes kivitelben 11.8, az Ausztriába irányuló kivitelben 9.9 millió korona eszkendés mutatkozik. Összes kivitelünk gabona-, lisztművekből, hüvelyesekből 100.6 millió koronát tett, 95.3 millióval maradván alatta a múlt év január—június havi kivitel értékének. A vágó- és igazállatok kivitele az előző év hat első havának eredményeihez képest némileg emelkedett s az előző évi 130.2 millió koronával szemben 128.9 millió korona értéket képviselt. Homok- és kristálycukorból kivitelünk az előző évhez képest 1.3 millió koronával emelkedett és 13.8 millió koronát tett, míg kivitelünk nyerscukorból az előző évi 5.9 millió koronáról 7.9 millió, egyéb finomított cukorból pedig 4 millió koronáról 5.9 millió koronára emelkedett.

Uj bankfiókok. A Magyar Általános Takarékpénztár a fővárosban több új fiókot nyit. Az új fiók egyike, mint már régebben jelentettük — az Andrássy-ut és Liszt Ferenc-tér sarkán lesz. Egy másik fiókja az intézetnek az Erzsébet-körút és a Wesselényi-utca sarkán fog megnyitni. A helyiség bérlete csak 1911. november havában jár le, de a Magyar Általános Takarékpénztár már most biztosította magának a bérletet.

Vendéglősök kongresszusa. A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége szeptember hó 14-én délelőtt 9 órakor tartja tízodik évi rendes közgyűlést Budapesten. A közgyűlést megelőző napon délután 4 órakor tartja tizenharmadik évi rendes közgyűlést a Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávéssegédek Országos Nyugdíjgyűlése, amelynek napirendjén a hivatalos jelentéseken kívül a tisztikar megújítása is szerepel. A kongresszusra jelentkezések szeptember hó 20-ig fogad el a fogadó bizottság (Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 22. sz.) A kedvezményes áru vasúti jegy váltására jogosító igazolványokat a fogadó bizottságtól kell kérni.

Ujabb üzemenkorlátozás? Megirtuk, hogy a lisztüzlet az idén sehogyan akarja beváltani a hozzáfűzött reményeket s hogy malmaink arról panaszkodnak, hogy a vámkülföldön ma is alig tudnak üzletet csinálni. Ezenkívül a eschországi buza-termés, amely hír szerint minőségileg jobb, mint a miénk, az ottani fogyasztóterületeken a magyar malmoknak erős versenytársa lett, úgy hogy a lisztüzlet élénkülésbe vetett remények aligha nyernek beigazolást. Legalább azt híresztelik a malmok és most már arról is beszélnek, hogy lehetetlen lesz fentartani a teljes üzemet s gondoskodni kell az üzemmérséklésről. Már tárgyalnak is, mert csak az esetben lehet az üzemmérséklésre gondolni, ha az összes malmok ebben megegyeznek. A jelenlegi alacsony buzaárak és a várható 52 millió métermáza termés malmaink vásárló kedvét úgy látszik, eszkölkenti. Természetesen a tőzsdei spekulációnak is van némi része a buzaárak hanyatlásában s a 40—50 filléres áreszkendés, amelyet az elmúlt héten tapasztalni alkalmunk volt, alaposan ráczáfolt arra a hiedelemre, hogy a buza ára ilyen mértékben nem fog eszkenni. De eszkent, dacára annak, hogy a két legutóbbi termésbecslés között közel két millió métermáza a különbség, hogy Észak-Amerikából, Kanadából, Franciaországból, Oroszországból, sőt legujabban Argentínából és elég kedvezőtlen hírek érkeztek. Kétségtelen, hogy az üzlet irányzatára ezek a hírek némi befolyást gyakorolhatnának, ha az ellenkező áramlatoknak nem sikerülne ellensúlyozni ezeknek a híreknek hatását. A malmok üzemenkorlátozásáról elterjedt hírek is olyanok, amelyek inkább a lanyha irányzatot szolgálják, jóllehet az üzemenkorlátozás még nem befejezett dolog. Ki tudja előre, hogy az üzlet irányzata meddig fogja alávetni magát annak az áramlatnak, amely az alacsonyabb árakat hozza felszínre? Ha a kedvezőtlen külföldi terméskilátások nyomatókosabban hirdetik

majd a külföld rosszabb termését, a gabonátözsde jelenlegi lanyhasága is a szilárdabb irányzat felé terelődik.

Az új fumei elevátor ellen. A fumei fakereskedők értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Baross-kikötőben tervezett új elevátor építése ellen felterjesztést intéznek a kereskedelmi miniszterhez, mert a kikötő fekvését kedvezőtlennek tartják.

A villamosvasutak bevételei. Budapest rohamos fejlődésével karöltve erős fejlődés tapasztalható a közutakon lebonyolódó személyforgalomban is. A két nagy fővárosi villamos vasut bevételei évről-évre erőteljesen emelkednek. Így a Budapesti Közuti Vaspálya Társaságnak f. évi július hónapban 1.207,168 kor. bevétele volt; a múlt év július havában elérte 1.070,346 koronával szemben. Az összbevétel f. évi január 1-től július 31-ig 7.976,351 kor. volt; a múlt év hasonló szakában elérte 7.072,168 koronával szemben. Ugyancsak kedvezően alakultak a Budapesti Villamos Városi Vasut bevételei is. E vasut vonalain f. év július havában összesen 542,417 korona bevétel értett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 474,908 koronát tett ki. A f. év január 1-től az összes bevétel 4.103,020 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elérte 3.545,476 korona bevétellel szemben. — A Ferencz József földalatti villamos vasuton ez év július havában 275,943 utas után 42 627 koronát vettek be. Ez év január hó 1-től összesen 2.488.691 szállított személy után 387,174 korona volt a bevétel.

Az Osztrák-Magyar Bank állása július 31-én: Bankjegyforgalom 2.180.910.000 (+185.997.000) korona, érczkészlet 1.699.219.000 (—5.376.000) korona, lezámitolási tőzsa 661.634.000 (+146.742.000) korona, lombard-kölcsönök 82.759.000 (+12.650.000) korona, adóköteles bankjegytartalék 81.690.000 korona.

Ehez Bihar. Sok szó esik az idén Biharországról; hol járványok, hol az éhség pusztítja népét. Ujabbán a községek egész sora arról panaszkodik, hogy nincs egy talpalattnyi földjük és — földmivelésből élnek. Püspöki birtokok tengere veszi körül őket s azt kérik, hogy pénzért adjanak el nekik a püspöki birtokból. A magyareszéki járásban Miklózlázur, Gyepes, Dékányesd, Hosszuliget, Jancsed, P.-Bikács, Kiskáránd és Nagykáránd volt urbéres lakosai az uróri rendezés alkalmával mostoha elbánásban részesültek, a földesuraktól igen kevés urbéri jobbágy- és szellertelket kaptak s jobbágyjogaik (szénégetés, fajzás, stb.) fejében pedig semmi kárpótlásban nem részesültek. Nem tudnak megélni. Földmiveléssel és állattenyésztéssel tudnának foglalkozni, de nincs földjük. A püspökségtől béreltek földeket, de csak olyan földet kaptak, mely a vetőmag négyzerezését sem adja ki. Az évi bér pedig évről-évre emelkedik. A községek lakossága most arra kéri a kormányt, hogy tegye lehetővé, hogy egy-egy hözség 200—300 holdat szerezhessen és segítse őket ebben az állam, mert nekik alig van néhány garasuk.

Jogos ok a felmondás nélküli elboesítésára. Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a Kuria, hogy ha az alkalmazott főnökét „svindlernek” nevezte és emiatt becsületsértést el is ítéltetett, jogos ok a felmondás nélküli elboesítésára.

Az Első Leánykiházásító Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító-intézetnél folyó év július havában 1.771.300 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.533.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 128.529 K 82 fillér fizetett ki. 1910. január 1-től július 31-éig bezárólag 13.606.700 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 11.947.700 K értékű új kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 855.996 K 40 fillér és az intézet fennállása óta 16.006.982 K 08 fillér fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Sorsolás. A Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság 4 és fél százalékos zálogleveléből — amelyeknek negyedévenként esedékes kamatszelvei az 1889. évi XXX. tcz. értelmében most és a jövőre nézve adómentesek — a mai XXIII. sorsolás alkalmával kisorsoltattak: 10.000 koronás darabok: A sorozat 206 230 1048 1301 szám. — 2000 koronás darabok: A sorozat 406 421 426 431 560 580 585 589 590 594 595 1559 1575 1609 2896 2947 4308 4528 4700 4911 4912 5091 5113 5171 5237 5397 5447 5820 5942 6169 6646 7017 7216 7465 7488 7731 7905 7921 7953 8114 8272 8315 8597 8919 9301

9302 9916 10144 10145 10183 10248 10895 11024 11821 11889 11976 13070 13158 13163 13254 13528 szám. — 1000 koronás darabok: A sorozat 43 284 291 507 721 921 1201 1509 2219 2601 3000 3014 3034 3039 3119 3302 3771 3882 4215 4567 5061 5196 6144 szám. 200 koronás darabok: A sorozat 210 260 310 446 560 726 791 1516 1913 2006 2425 2446 2470 2474 2528 2778 2790 3020 3110 3237 3585 3635 3782 3917 3959 szám.

Kombinált hajózási és vasúti forgalom. A magyar kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a kombinált hajózási és vasúti forgalomban 1908. évi augusztus 1-től érvényes 4 füzetben (svájci forgalom) a Scetabahn (S. T. B.) állomásokra szóló díjtételek f. évi augusztus 31-én érvényen kívül helyeztetnek.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségűnél és hurutos bántalmunknál kiváló hatású.

Főraktár Budapest: EDESKUTY László.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, augusztus 1.

A készáru piacra ma is lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, nem fejlődött ki élénkebb forgalom. Mindössze alig 16.000 q buza kelt el a szombatiaknál 10 fillérral olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 9.90 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 9.50 korna 76.8 kilós fejmegyei buzáért. Egyéb gabonaművek közül a tengeri 15 fillérral drágább, a többi alig tartott. Forgalomba került: 3000 q rozs 6.80—6.95 koronás áron, 1000 q árpa 6.30—6.45 koronás áron; 900 q zab 7.10—7.25 koronás áron és 2200 q tengeri 5.82—5.87^{1/2} koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet a kedvezőre fordult időjárásra kedvetlenül és a szombati zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben sürgős kínálat mutatkozott, később azonban egyre jobban fokozódott a vételkészség és mivel ennek folytán túlsúlyra jutott a kereslet, megszilárdult az irányzat, mi mellett aztán mérsékeltlen feljavultak az árfolyamok is. Az októberi buza 4 fillérral a szombati zárlaton alul 9.54 koronán indult, előbb pár fillér keretén belül ingadozott, aztán lassan 9.36-ig emelkedett és zárlatkor 9.35 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 4 fillérral, az áprilisi buza 2 fillérral, az októberi rozs 1 fillérral, az új tengeri 10 fillérral emelkedett, az októberi zab ellenben 2 fillérral gyöngült.

A készáru piacra ma is lanyha volt az irányzat.

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 19.80 K, 100 q 80.3 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.60 K, 900 q 80 k 19.20 K felső, 100 q 80 k 19.40 K, 100 q 80 k 19.80 K, 1100 q 80 k 19.60 K felső, 450 q 80 k 19.75 K, 100 q 79 k 19.80 K, 500 q 79.7 k 19.80 K, 250 q 79.7 k 19.80 K, 550 q 79.5 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.50 K, 100 q 79.5 k 19.50 K, 100 q 78.3 k 19.50 K, 300 q 79.5 k 19.60 K, 100 q 79.5 k 19.30 K felső, 400 q 79.5 k 19.30 K, 100 q 79.5 k 19.60 K, 300 q 79 k 19.90 K, 100 q 79 k 19.80 K, 200 q 79 k 19.40 K, 300 q 79 k 19.20 K felső, 100 q 79 k 19.20 K, 100 q 78.5 k 19.30 K, 100 q 78.5 k 19.30 K, 300 q 78 k 19.10 K felső.

Fejmegyei: 300 q 78.5 k 19.30 K, 100 q 76.8 k 19.— K.

Pestvidéki: 200 q 79.5 k 19.40 K, 100 q 79.5 k 19.35 K, 500 q 79.5 k 19.20 K, 400 q 79.5 k 19.20 K, 500 q 79 k 19.40 K, 150 q 79 k 19.35 K, 100 q 80 k 19.35 K, 200 q 78 k 19.20 K, 100 q 78 k 19.20 K, 200 q 10.— K, 100 q 77.2 k 19.20 K, 200 q 77 k 19.— K, 250 q 76.5 k 19.— K.

Felsőmagyarországi: 500 q 80 k 19.40 K, 1000 q 79 k 19.20 K, 200 q 78 k 19.— K.

Bánsági: 100 q 78 k 79.10 K, 100 q 78 k 19.— K, 100 q 78 k 18.60 K, 100 q 15.8 k 18.— K. Adai: 200 q 76.5 k 19.— K.

T.árpa: 130 q 12.90 K, 400 q 12.75 K, 100 q 12.70 K, 100 q 12.60 K, 150 q 12.60 K kpf. p.

Rezs: 1000 q 13.90 K, 200 q 13.80 K, 300 q 13.80 K, 200 q 13.80 K, 300 q 13.84 K, 100 q 13.60 K, 500 q 13.70 K, 100 q 13.70 K kpf. p.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rozs I-rendű, Arpa takarmány I-rendű, Zab I-rendű, Tengeri belföldi új. Rows list various agricultural products and their prices.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Table listing market transactions for various goods like flour (Előforduló kőtések) and oil (1 óra 30 perczkor áruvalni) with their respective prices.

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 29-ától 1910. július 31-ig.

Table showing grain trade statistics for Budapest, including arrivals (Erkezett) and shipments (Elszállított) in metric tons for various grain types.

Értéktőzsde.

A kedvező hangulat az irányzatot, napról-napra szilárdabbá teszi. A külföldi tőzsdékről érkező hírek mindannyian élénk üzletmenetről tanuskodnak.

trák Hitel és Osztrák Magyar Államvasut részvényei gyengültek egy keveset. A helyi értékek tovább is emelkedtek egy keveset.

Az előtőzsdén előfordult kőtések: Osztrák hitel 668.25-671.50, Magyar hitel 358.25-361, Leszámitolóbank 473.50, Jelzálogbank 489.75-490.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, augusztus 1. A konzum alig vásárolt s ennek megfelelőleg gabonaneműekben a kínálat is csekély volt.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 9.85-10.20, új bacsági 10-10.40, új mosoni, győri, felsőmagyarországi és déliavasuti 9.70-10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 1. Tekintet nélkül a gyengült newyorki árjegyzésekre az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg.

11 órakor: Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 858.50, Laenderbank 503.50, Union 623, Államvasut 740.50, Déliavasut 110, Alpési 740.50, Adria 533, Simmeringi 370.

Bécs, aug. 1. (Osztrák értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 9.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 169.

97.60. Osztr. koronajáradék 97.55, 1864-es sorsj. 322. Osztrák hitelintézeti részvény 671.25, Union-bank 6 2.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 1. A mai tőzsde igen esőndes és tulnyomólag győnge irányzatot vett, mert a newyorki jelentések elkedvetlenítették a spekulációt.

Berlin, aug. 1. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 99.10, osztrák hiteltőzsvény 210.50.

Frankfurt, aug. 1. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék 99.10, osztr. ar-jár. 89.00, Magyar ar-jár. 04.90.

Hamburg, aug. 1. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 9.39, 1860. sorsjegy 173.00.

London, aug. 1. Angol consol 81.00. Paris, aug. 1. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.20.

Felelős szerkesztő: FURJESZ LAJOS. Klado-tulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz. Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Márványgyőztes-vendéglő I., Márvány-utca 6. szám.

Remek árnyékos kerthelyiség, az összes előkelőségek találkozó helye. Naponta délelőtt és este rákpörkölt, pörkölt csirke, majusi bowlé. Esténként Balogh Károly népszerű cigányprimás zenekara hangversenyez. — Szeparé. Reggel 3 óráig nyitva. — B. pártfogásért esedez Boros Gyulaz

Üzleti tudósítások

Kőbányai sertéspiacz.

Augusztus 1. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogrammon felült súlyban) 134—136 fillér. Fialat közép (párónkint 261—320 kilogrammig terjedő súlyban) 140—142 fillér. Közép (párónkint 240—280 kgr.) 142—144 fillérig. Könyv (párónkint 240 kgr.) 144—146 fillérig.

Sertéslejtés: 1910. évi július hó 20. napján volt készlet 38915 drb. — 1910. július hó 31-én felhajtott 560 drb. — 1910. júli. hó 31-én elszállított: 521 drb. — 1910. augusztus hó 1. napjára maradt készletben 28900 drb. A hízott sertéslejtet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbérlő igazgatóságától.) Aug. 1. Előző napi eladatlan maradvány 817 drb sertés, 42 drb süldő. Mai felhajtás 1621 drb sertés. Összesen 2438 drb sertés, 42 drb süldő. Eladatott 1791 drb sertés, 12 drb süldő. Mai maradvány 647 drb sertés, 30 drb süldő.

Arjégyés. Zsírterítés. Öreg I. rendű 350 klg. felül ételsúlylevonással 128—132 fillér. Öreg II. rendű 250—250 klg. ételsúlylevonással 118—124 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 132—144 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 130—144 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 128—144 fillér. Husstertés könnyű 140—300 klg.-ig ételsúlylevonással 128—130 fillér. Süldő belföldi ételsúlyban 128—144 fillér. Malacz 130 fillér. (Az árak minden revo-nás nélkül klgkint ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti jubvásár.

Augusztus 1. Felhajtott 604 juh. Arjégyések: Elsőrendű ürü 54—55 fillérig, kivételesen 58 fillér kgt. kint, rackajuhok 46—50 fillérig, kivételesen juhok 40—42 fillérig. Az irányzat igen lanya volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarhavásár.

Aug. 1. A st-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3452 darab magyar, 399 drb galicziai, 772 drb németországi.

Jegyzések kilogrammonkint ételsúlyban: Magyar hízókör I-ső minőségű 82—90 fillér, II. minőségű 72—80 fillér, III. min. 60—70 fillér, galicziai hízókör I-ső minőségű 94—100 fillér, II. minőségű 90—92 fillér, III. minőségű 84—88, német hízókör I. min. 92—102 fillér, II. min. 82—90 fillér, III. minőségű 70—80 fillér, legelő ökör 62—70 fillér, bika 70—96 korona, tehén 72—88 korona, bivaly 50—70 korona, 100 kilogrammonkint, a fogyasztási adóval együtt.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Mű, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborcz, Ung) and water level measurements for various stations like Schöbrding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trenchén, Szent-1, Szt.-Gothárd, Győr, Várasd, Zákány, Barca, Eszék, M.-Szerdah, Záhrah, Sziszek, Mitrovicza, Szatmár, Kraszna N.-Majtény, LatorcaMunkács, Laborcz Homonna, Ung Perecseny.

Pályázatok. A brixeni hadmérnöki igazgató-ságnál egy kezelői állásra szeptember hó 30-ig, az oper-jesi pénzügyigazgatóságnál pénzügyőri vigyázói állásra szeptember 15-ig, a központi díj- és illetékszabási hivatalnál pénzügyi fogalmazói állásra két hét alatt, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék irnoki állásra négy hét alatt, a nagyilondai járásbírósnál al-bírói állásra két hét alatt, a zilahi járásbírósnál já-rásbírói állásra két hét alatt, a temeskubini járásbí-róságnál jegyzői állásra két hét alatt, az oraviczbányai járásbírósnál jegyzői állásra két hét alatt, a magyar-láposi járásbírósnál albírói állásra két hét alatt, a szászregeni járásbírósnál jegyzői állásra két hét alatt, a zombori járásbírósnál jegyzői állásra két hét alatt, a kaposvári járásbírósnál pedig irnoki állásra négy hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban meleg, derült és esékly kivétellel száraz és esendes idő uralkodott. A hőmérséklet lényegtelenül emelkedett s maximuma 36 fok C volt Komáromban (Nagytagyos és Sopron 34 fok), mi-nimuma 7 fok C. Arvaváralján.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Meleg idő várható, elvéve zivataros esővel.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér-séklet max., min. Rows include A-Széna, Ungvár, Keszthely, Pécs, Záhrah, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Kécskemet, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 31. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Nagy Sándor posta- és távírdafőtisztet posta- és távírdafelügyelővé, Jovicsiez András, Bányai Albert, Pelcz Ja-kab és Zemplényi Gyula posta- és távírdafőtiszteket a VIII. fizetési osztályba posta- és távírdafelügyelőkké; a belügyminiszter Kaskó Ilona szabadkai lakost az aradi állami gyermekmenhelyhez a XI-ik fizetési osztály, 3-ik fokozatába ellenőrré;

a pénzügyminiszter Buchler Adolf győri díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segédy-dijas a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt szám-vevőség magyaróvári kirendeltségéhez pénzügyi szám-gyakornokká;

az igazságügyminiszter Bardiovsky Mihály gal-góci járásbírói díjnokot a miavai járásbíróshoz irnokká;

a földmívelésügyi miniszter a földmivesiskolák tiszti főosztályában Kapitány Géza, Kutas János és Ko-vács Sándor gazdaszokot ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokokká, Horváth János segédszokot hivatal-szokává;

a kassai főügyész Váraljai József abaujszántói já-rásbírói székbe fogházörmeztet a miskolci tör-vényszéki fogházhoz valóságos fogházörmeztérére;

a budapesti törvényszék elnöke Fiteró Auréi igaz-olányos altiszt, belényesi lakost a vezetése alatt álló törvényszékhez III-adosztályu hivatal-szokává;

a szatmárnémeti törvényszék elnöke Lengyel Mihály mátszalkai járásbírói székbe hivatal-szokot ugyanezen járásbíróshoz III-ad osztályu hivatal-szok-ává nevezte ki.

Megbízás. A belügyminiszter a kecskeméti ál-lami gyermekmenhelynél a másodorvosi teendők ideigle-nes ellátásával Herezeg Mihály szigorlóorvost bízta meg.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BUDAPESTI ERTEKTOZSDE.

Table with columns: Mai záró ár. Pénz, Áru. Rows include Államadósság (Magyar aranyáradék, koronaáradék, 1876. évi nyerevénykötés, H. szelvény, Magyar földterület, Horv.-szelvény, Tiszai és szegedi nyer.-kötés, Egyesített járad. papírban, Estérák aranyáradék, koronaáradék, allamsj. 1860. évb., 1864. 100 K. n. é., 1864. 100 K. n. é., Temez-bégy. szab. köcs., adomen., Temez-bégy. szab. köcs., Záloglevelek, elsőbbségek, Egyes. budapesti f. v. takp., Hazai bank r.-t. kamal. kötv., Kistórt. orsz. földhitelint., M. agr. és járadék. sz. kötv., M. agr. és járadék. sz. kötv., M. agr. és járadék. sz. kötv., M. agr. és járadék. sz. kötv., Magyar földhitelintézet, Magyar helyi ér. vas. kötv., Magyar jelzáloghitelbank, K. jelzáloghit. közs. kötv., Magyar orsz. központi takp., Magyar takp. közp. jelz., Estérák-magyar bank, Pesti hazai takp. közs. kötv., zaloglev., 100 K. n. é. nyer. k.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Pénz, Áru. Rows include Záloglevelek, elsőbbségek, Pesti magy. kerek. bank, Pesti m. kerek. b. közs. köv., Adria tengerhajózási r.-t., Budapesti közuti vasp.-társ., Budapest vill. var. vasut r.-t., Budapest-pesti vasut., Kassa-oderbergi vasut 1899., 1899. ar. é., 1891. p. é., 1891. ar. é., M. folyam- és tengerb. r.-t., Bankok, Budapesti bank részv. társ., Elő magyar iparbank, Erdélyrezi takarékp. zaloglev. r.-t., Hazai bank részvénytársaság, Hernes m. ált. váltóintézet r.-t., Horvat-szlavon orsz. jelzalogb., Magyar agrár- és járadék. r.-t., Magyar ált. hitelbank, Magyar jelzáloghitelbank, Magyar bank és kereskedelmi r.-t., Magyar kir. szab. osztályorsj r.-t., Magyar leszámítoló és pénzv. bank, Magyar takarékp. közp. jelz. bank, Osztrák hitelintézet, Osztrák-magyar bank, Pesti magyar kereskedelmi bank, Unionbank, Takarékpénztárak, Belvárosi takarékpénztár, Budapest-erzsébetvárosi tkp., Budapest-Lipótvárosi takarékp. r.-t., Budapesti tkp. és orsz. zalogk. r.-t., Egyesült budapesti f. v. takarékp., Kőbányai takarékpénztár r.-t., Magyar általános takarékpénztár, Magyar orsz. közp. takarékpénztár, Pesti hazai első tkp.-egyesület., Biztosító társaságok, Bécsi biztosító társaság, Bécsi élet- és jár.-biztosító int., Elő magyar ált. biztosító társaság, Foncider pesti biztosító intézet, Magyar jáz- és viszontbiztosító r.-t., Nemzeti baleset biztosító r.-t., Pannonia viszontbiztosító intézet.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Pénz, Áru. Rows include Gőzmalomok, Borsod-miskolci gőzmalom, Concordia-gőzmalom r.-t., Elő budapesti gőzmalom r.-t., Erzsébet-gőzmalom-társaság, Luiza-gőzmalom r.-társaság, Pesti hengermalom-társaság, Pesti molnárk és sütők gőzm. r.-t., Pesti viktoriá gőzmalom, Iparvállalatok, Beocsi cementgyári Unió r.-t., Budapest-pesti élelmiszeripari r.-t., Egyesült tégl- és cementgyár, Északmagyarországi kőszénbánya, F.-magyar. bánya- és kohómu., István gőztéglagyár, Kőbányai gőztéglagyár r.-t., Kőszénbánya és téglagyár r.-t., Magyar szénfali részvénytársaság, Magyar általános kőszénbánya r.-t., Magyar kerámiagyár r.-t., Salgótarjáni kőszénbánya r.-t., Ujházi tégl- és mészgőz r.-t., Elő magyar gazd. gépgyár r.-t., Danubius, Fegyver- és Gépgyár részv.-társ., Ganz és társa vasöntőde r.-t., Nicholson-gépgyár r.-t., Rimanunyházi s.-t. vasmű r.-t., Schlick-féle vasöntőde és gépgyár, Teudloff és Dittlich gépgyár r.-t., Weitzer J. gép- és vagon r.-t., Athenaeum iróalumi és nyomdai r.-t., Frankl-társulat, Könyves Kálmán m. m. r.-t., Pesti könyvnyomda r.-t., Révai testv. rod. int. részv.-társ., Bihar-Szilágyi olajipar r.-t., Budapesti ált. villamoserő r.-t., Egyesült izzólámpa és villam. r.-t., Elő magyar betöntőde r.-t., Elő magyar gyapjumszövő r.-t., Elő magyar sertésizláló r.-t., Elő magyar szálloda r.-t., Elő pesti sportingyár r.-t., Fiumei rishantoló, Geschwind-féle szeszgyár, Hungaria mütárgygyár, Kőbányai porz. serfőző r.-t., Magyar cukoripar r.-t., Magy. fém- és lámpagyár r.-t.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Pénz, Áru. Rows include Iparvállalatok, Magyar rugyantaárgyár r.-t., Magyar vasuti forgalmi részv.-társ., Magyar villamosági r.-t., Nagyszombati villamosmü r.-t., Neuschloss kenderi tanningyár, Szegedi denierfontorgyár r.-t., Kőlekedési vállalatok, Adria m. kir. tengerhajózási r.-t., Atlantica tengerhajózási r.-t., Budapesti közuti vaspalya-társaság, Budapesti villamos var. vasut r.-t., Bpest-szt. lőrinci h. é. vill. v. r.-t., Bpest-újpest-rákosp. vill. v. r.-t., Déli vasut, Elő cs. kir. szab. dunagözh. társ., Kassa-oderbergi vasut., Magyar helyi érdekü vasutak r.-t., Magyar nyugati vasut., Osztrák-magyar államvasut., Pesti-barcsi vasut., Borsjegyek, Bazilika osztrák felüb., Bécsvárosi nyer.-kölcsön, Erzsébet-sznanatorium sorsjegy., Jó szü., osztrák felüb., Magyar vöröskereszt, Olasz vöröskereszt osztrák felüb., Osztrák vöröskereszt osztrák felüb., Palfy, Szerbia nyer.-kölcsön., Pénzmenek és váltók, M. v. oszt. arany. vert., 20 frankos arany., 20 márkás arany., Német bírod. bankjegy., Francia bankjegy., Papírbeli darabonként, Róman bankjegy., Szerb bankjegy., Amsterdam, London 10 font sterling, Német bankpaeok, Olasz bankpaeok, Paris 100 frankért, Pétervár.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Pénz, Áru. Rows include Magyar rugyantaárgyár r.-t., Magyar vasuti forgalmi részv.-társ., Magyar villamosági r.-t., Nagyszombati villamosmü r.-t., Neuschloss kenderi tanningyár, Szegedi denierfontorgyár r.-t., Kőlekedési vállalatok, Adria m. kir. tengerhajózási r.-t., Atlantica tengerhajózási r.-t., Budapesti közuti vaspalya-társaság, Budapesti villamos var. vasut r.-t., Bpest-szt. lőrinci h. é. vill. v. r.-t., Bpest-újpest-rákosp. vill. v. r.-t., Déli vasut, Elő cs. kir. szab. dunagözh. társ., Kassa-oderbergi vasut., Magyar helyi érdekü vasutak r.-t., Magyar nyugati vasut., Osztrák-magyar államvasut., Pesti-barcsi vasut., Borsjegyek, Bazilika osztrák felüb., Bécsvárosi nyer.-kölcsön, Erzsébet-sznanatorium sorsjegy., Jó szü., osztrák felüb., Magyar vöröskereszt, Olasz vöröskereszt osztrák felüb., Osztrák vöröskereszt osztrák felüb., Palfy, Szerbia nyer.-kölcsön., Pénzmenek és váltók, M. v. oszt. arany. vert., 20 frankos arany., 20 márkás arany., Német bírod. bankjegy., Francia bankjegy., Papírbeli darabonként, Róman bankjegy., Szerb bankjegy., Amsterdam, London 10 font sterling, Német bankpaeok, Olasz bankpaeok, Paris 100 frankért, Pétervár.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kétségek.

En Uram! Te föltámadtál!
 En bennem föltámadt ezernyi kétség.
 En Uram! Te az uton vagy már,
 Hogy a hitedet újra hirdesd, újra hídjék...
 En meg; nem tudom, olyan messze járok.
 Körültem mennyi, csupa vizesárok,
 Láp, moesár, fővény hűti a lábam,
 Senki előttem, senki utánam.
 En ugy magam járok! —
 Félek az uton! — Sehol egy határjel.
 — Lidérczény imbolgog...
 — Sehol semmi...
 Csak sötétség, csak kétség, csak köderdő...
 — Jaj! — semmit sem látok!
 Bontó kétség kinez, —
 Rossz helyeken járok —
 És közben ugy szűkülnek az élethatárok,
 Mind szűkebbre vonják a kört:
 Mig megújít az utolsó és elnyel egy árok; —
 Kacag a kétség, — a lomha, nagy fák
 S egy embert temetnek az élethatárok! ...

Gács Dezső.

(Sarah Bernhardt és az ökölvívó-bajnok.) A Johnson-Jeffries-féle box-match alkalmával Sarah Bernhardt, a nagy francia tragika, azzal lepte meg a világot, hogy neki is volt egyszer bajvívása egy néger boxolóbajnokkal. Akkor is a néger lett a győztes, mint most a renő tornán. Husz esztendővel ezelőtt történt a dolog. A művész művészi körútjában Sydneyt is meglátogatta, ahol a Kaméliás hölgyben akart bemutatkozni a közönségnek. A városban éppen boxverseny is volt, amelynek Sullivan, a néger világbajnok volt a favoritja. Az ökölvívó és Sarah Bernhardt egy szállóban laktak éppen egymás fölött. Sarah az első emeleten, a néger a másodikon lakott és ez a közelség mindkettőjüknek terhére lett. Az ökölvívó ugyanis egész nap trenirozott a trénerjével és dobogásával majd megörjítette Sarah-t, aki viszont a Kaméliás hölgy nagy jeleneteit próbálta egész nap és szívet tépő deklamálásával az érzékeny lelkű négert ejtette kétségbeesésbe. Mind a ketten szabadulni szerettek volna a kellemetlen szomszédságtól, megpróbálták

tehát egymást kiszekirozni. A néger olyan dobogást csinált, mintha tizenegy eleven ördögöt szabadított volna el szobájában, Sarah pedig ugy szavalta a szegény Margit sirmalmait, hogy azt már igazán nem lehetett kitarítani. A nagytestű, szentimentális négernek pláne elfacsarodott a szíve a sajnálkozásból. Érezte, hogy ő lesz a gyöngébb a küzdelemben, ha rövidesen valami elhatározó dolgot nem cselekszik. Hát cselekedett. Másnap délbén a szálló folyosóján megleste a próbáról hazatérő Sarah-t és irtózatossággal, csattogó fogakkal nekirohant. A művész egyetlen sikoltással az imprezáriója karjaiba ájult. A négernek egyéb se kellett. Az imprezáriónak vigyorgó pózával megmagyarázta, hogy tévedett, mert egy más hölgyet várt ezzel a furcsa lidvöléssel, aztán megemelte a kalapját és odébb állott. Sarah csak egy negyedóra múlva tért magához a rémülettől és egy pillanatig nem maradt tovább a szállóban. Rögtön kiköltözött, boldogul téve a néger gladiátort, aki most már békén trenirozhatott a Kaméliás hölgy sirmalmi nélkül.

(Adósok börtöne.) Angliában ma is megvan az adósok börtönének intézménye; 1900-ban hét-ezer, 1905-ben tizenegyezer, 1906-ban tizenkétezer, 1907-ben kilencezer ember volt letartóztatva azon a címen, hogy a bíróság meggyőződése szerint tudott volna fizetni, de nem akart. Az angol képviselőház külön bizottságot küldött ki az ügy megvizsgálására. Kitiint, hogy az 1898-iki Prisons Act, mely ezeket a foglyokat is szigorú munkára fogta és oly elbánásban részesíteti őket, mely csak névleg különbözik a többi foglyótól, a hitelezőket arra bírta, hogy most már számosabb esetben kérjék a bíróságot a rendszabály alkalmazására, remélvén, hogy a szigorubbá vált fogságtól való féltelmében több adóstól sikerül majd fizetést kicsikarni. Kitiint, hogy a hitelezők sokszor jelentéktelen összegekért az államnak aránytalanul nagy foglytartási költséget okoznak és hogy az egész intézmény a személyes szabadságnak súlyos sérelmére szolgál; az adós sokszor ily módon állását és ő, meg családját egész egzisztenciáját elveszti, roha a bíróságoknak nincs is módjukban a hitelezők tengernyi feljelentéseit alaposan megvizsgálni és így sokszor ártatlan ember is bűnhődik. Kitiint továbbá az is, hogy sok esetben a hitelező hibásabb, mint az adós, akit lecsukatott; mert áll szontalan, vagyoni helyzetével arányban nem álló fényűzési tárgyak bevásárlására sikerült rávennie. Különbön az ország egyes részeinek helyzete nagy mértékben elüt egymástól, például a reális londoni hitelezésekből a perek 147 százaléka végződik csak az adós fogsággal. Yorkshir-ben már

38 százalékra rug ez az arány. A reform keresztvitele tehát, előkelő angol jogászok véleménye szerint, nem késhetik már soká.

(Magyar cigány, aki nem cigány.) Egy berlini olvasónk, még június havában megírta egy magyar huszárcapitány kalandját a berlini magyar cigánynyal, Vörös Miskával. Mivel Miskának mondja magát berlini zenélő hazánkfiá, bizvást elhittük olvasónknak, hogy valóban egy cigány származú Vörös Miskáról van szó és közöltük is tréfás kalandját a harezias magyar kapitánynak. Ma levél érkezett Berlin városból, a levelet „Vörös Miska“ aláírással látta el írója és azt írja benne, hogy neki semmi nemzetisége nem volt cigány és nem is primás ő, hanem magyar polgárember fia és zenekart dirigál. Ez adatokat ezennel helyreigazítólóg tudomásul veszszük és e helyen nyugtatjuk meg Vörös Mihály urat, hogy a kérdéses apróság adatai ily körülmények között természetesen nem reá vonatkoztak.

(Ujkori esoda.) A csodákban hinni szerető emberek részére iktatjuk ide ezt az esetet, melyet a magyar spiritiszták lapja közöl:

„A gyógyulás a belgiumi Oostackerben történt, ahol a belgáknak a lourdesi barlanghoz hasonló bucsujáró helyük van. Derudder Péter nevű földmunkásnak nyugoti Flandriából egy nagy fátörzs a ballábát térdén alul összezúzta (1867-ben). A lábászár és sincsont teljesen eltört. Néhány hét múlva rosszabbodott az állapota, csontszilankok váltak el, stb., ugy, hogy az orvosok a sérülést gyógyíthatatlannak jelentették ki. Teljes éven át fekiúdt a legnagyobb kínok között s azután is csak két mankóval tudott járni, de lábát nem tudta használni. Ilyen keserves állapotban ment Oostackerben, ahol a barlangban áhitatosan imádkozott. Egyszerre csodálatosan mintegy magánkiülv lett — valószínűleg tranoeba esett — s mankók nélkül fölemelkedik s odatérdel a szüzanya szobra elé. Ebben a pillanatban magáthoz tér s észreveszi. Hogy térdén áll s mankó nélkül ment oda; alig akar hinni szemének és a jelenlevők is csodálkozza sereglenek köréje. Nem tudják felfogni, de kétség nélkül a láb egészséges és fájdalom nélkül tud rá lépni. A sebek beforrtak s a csontok is összeforrtak. Az eset általános feltűnést okozott s a kezelő orvosok is teljes gyógyulást konstátáltak. Derudder akkor 52 éves volt s 75 éves korában halt meg.“

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

55

— Örkdjön az Isten élete fölött! Ha talán idővel elfelejténé, hogy mivel tartozik önnek.

— El fogja felejteni. De én nem azért teszem ezt, mintha figyelmeztetni akarnám erre, hanem azért, mert föltett szándékom, hogy figyeljem, milyen távol van a szerencsétől vagy milyen közel van hozzá. Ha most nem is köszönöm meg az ön jó cselekedetét, ugy amint azt fölém várhatná, ne vegye rossz névvel; gondolja meg, hogy én ugy is tudom értékelni azt. Semmi kétségem sincs afölött, hogy Miva el fogja fogadni az ön ajánlatát.

Menni készült, de a herceg visszatar-totta.

— Maradjon még, Tricotrin, — kiáltott. — Ha önnek fájdalmat okoz a Mivától való elválás, akkor én nagyon rosszul fizettem meg most azon tartozásomért, melylyel önnek adósa voltam.

— Ön nem adósom, felség. Eljen boldogan!

Mikor elhaladt egy nyitott ajtó előtt, Mivát látta szembe jönni estélyi öltözékben.

— Talán csak nem megy még el? — kérdezte a lány. — A hercegnő ma nagy estélyt rendez, azért öltöztettek fel. Kérem, nézzem csak meg, milyen szép vagyok.

Tricotrin lélegzete elakadt. A lány nem-hogy tönkretette szívét, de még könnyeiműen diesekszik a fénynyel, aranynyal és selyem-mel, mely megölöje volt.

— Még nagyon fiatal vagy ahhoz, hogy részt végy az ilyen multságokon, — só-haitotta.

— Oh, csak egy óra hosszat szabad kö-zöttük időznöm. De minden olyan szép a gyönyörű fogadóteremben, hol az előkelő urak és hölgyek összesereglenek. És mindnyájan kedveskednek nekem s megbámulnak.

— És milyen néven mutatnak be a vendégeknél?

— Csak Mivának neveznek. Az ismerősök mind azt hiszik, hogy unokája vagyok a hercegnő egy elült barátnőjének. Bizonyosat sohasem mondanak fölőlem. Állandóan körülfog a titokzatosság fátyola s mennél inkább kíváncsiskodik valaki, annál kevesebbet tud meg fölőlem.

— Ugy! s te jól érzed magad az előkelő világban ezen hazugság fűdözte alatt.

Miva elpirult. Tricotrin megtanította reá, hogy őrizkedjen minden hazugságtól.

— Én nem mondok semmit, — mormolta Miva, — de nem szabad a véleményét meg-változtatnom, mivel a hercegnő ugy akarja, hogy senkise tudjon arról, hogy talált gyer-mek vagyok.

— És mégis jobb volna, ha mindig szemed előtt látnád, hogy mi voltál. Holnap ismét látjuk majd egymást. Isten veled.

XXII.

Elfogadta. Egészen természetesen cse-lekedett.

Tricotrin nyugodtan, lekötelő nyájas-sággal beszélt, mikor a legközelebbi regge-len, Lira hercegnőjének szobájában állott. Tehát elvégeztetett; mindent megvettek gaz-dagsággal által, amit ő a mérhetetlen fájdal-mmal és keserűséggel megvenni nem tudott. Hogy Miva elfogadta a hercegnő ajánlatát, az egy cseppet sem lepte meg. Jól tudta, hogy az olyan lények, mint Miva, sokkal inkább egoisták, semmint hogy le tudnának mondani a jólétől mások kedvéért.

Az öreg hercegnő rosszul palástolt cso-

dálattal figyelte Tricotrint. Ő azt hitte, hogy a köznép egy elkapott gyermekével találko-zik, akit majd nagyon könnyen meg lehet sér-tetni, de nagy volt csodálkozására, midőn látta az idegen kifogástalan magaviseletét, ki még a házához vett lelecezel szemben is ugy viselkedett, mint valami hercegnővel szem-ben. Daczára hideg büszkeségének, a her-cegnő nem volt jóságos és nagylelkűséget nélkülöző lélek. Egyetlen, imádott fiának ki-vánságát czéljául tüzte maga elé s annak dac-zára, hogy kezdetben a lelecez iránt nem vi-seltetett vonzalommal, mégis mindent elkö-vetett, hogy fiának örömet szerezzen s később a gyermeket, kit élénk temperamentuma ked-vevé s szeretetreméltóvá tett, maga is meg-szerette zárkózott természetű daczára is. Kez-detben kellemetlen volt reá nézve fiának ki-vánsága s nem tudta e hóbortnak tetsző kö-rülményt mind megmagyarázni, de később az a gondolata támadt, — s bár ezzel sem fog-lalkozott szívesen, — hogy hátha össze tudná házasítani fiát a kedves gyermekkel. A her-cegnőnek ugyanis igen nagy gondot okozott az a körülmény, hogy a Lirák törzsét pusztulni látta s még büszkeséget is tulszárnyalt az a törekvése, hogy ezt valami módon meg-akadályozza. Ugy tapasztalta, hogy fára a saját rangjából hölgyek semmi hatást nem tudnak gyakorolni, mióta egy fiatalkori esa-lódáson ment keresztül. Ugy gondolta, hogy mégis csak jobb, ha egy paraszt nőt vesz fe-leleségül, mintha elpusztul a fényes nevű esa-lád a föld színéről örökre.

Minden reményét Mivához fűzte most, s annak jövőjétől tette függővé. Ennek követ-kezménye volt az is, hogy nagyon haragudott Tricotrinra, midőn észrevette, hogy annak nem kisebb akaratereje s büszkesége van, mint neki.

(Folyt. k3v.)

2.
 zsgató-
 z oper-
 állásra
 bási hi-
 latt, a
 rniko
 nál al-
 nál já-
 bányai
 magyar-
 átt, a
 t alatt,
 t alatt,
 a négy
 :
 ettel
 let lé-
 C volt
), mi-
 a:
 övel.
 Hőmér-
 séklet
 max.
 min.
 28 13
 32 13
 28 11
 31 15
 32 17
 32 16
 30 16
 31 19
 30 19
 30 18
 31 18
 30 17
 30 18
 30 12
 27 13
 33 14
 33 17
 26 1
 28 15
 36 18
 29 17
 34 21
 32 16
 32 15
 32 13
 32 16
 32 17
 32 18
 32 18
 záró
 lyam
 Áru
 640
 478
 457
 980
 648
 1400
 540
 304
 741
 882
 310
 112
 1140
 386
 412
 408
 741
 430
 81 50
 32 50
 547
 13 60
 20
 20
 29
 41 50
 34
 62
 68 50
 542
 280
 118
 11 4
 19 16
 25 36
 117 6
 25 36
 2 2
 16 7
 199 2
 240 10
 117 3
 94 6
 95 4
 254 78

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1910. augusztus 2-án.

Fővárosi Városligeti Színház

Kornai Berta és Ferenczy Károly fellépésével.

A postású és a huga.

Egyes bohózat 4 felvonásban. Irta: Buchbinder Magyaró István. Főszereplők: Kornai Berta, Ferenczy Károly, Zsuzsanna, Orbán Árpád.

Kezdet 1/2 8 órakor.

Fővárosi Nyári Színház.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Fedák Sári vendégjátékával.

János vitéz.

Dalljáték 3 felvonásban. Főszereplők: Fedák Sári, János, Károly, Zenei Helmi, Jenő, Veres, Szerző: dr. Kacsóh Pongrácz.

Kezdet 1/2 8 órakor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Féjsz fogak gyógyítása, Szájpadlás nélküli műfogak, aranyhidak, koronák, Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése. Jó állás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek haragos bántalmainál igen jó hatású megalkorisha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkácsán.

CIRKUSZ BEKETOV
Városliget. Telefon 107-46.

Ma este 8 órakor
Először Budapesten! **The Broth Milano The Perse!** Általános felszólításnak eleget téve **Prince Charles** egynehány napra meghosszabbítva. **Jack Bartzen** orosz-lancosportja és az egész új augusztusi műsor.

JARDIN DE PARIS
VII., Erzsébet királyné-ut 1.
Telefon 167-25. Kezdet 9 órakor.

!!! Új augusztusi műsor! !!!
!!! Új magyar bohózatok! !!!

A fekete zongora
Az utolsó parti
Kornai Berta Ferenczy Károly

Anny Wilkens, Poór Lili, Willi Schulhof, Kökény Ilona, Maud Hawley, Sajó Géza és mások.

Magy magyar-német Revü!
Gyerünk a Jardinba!!
Tabarin Bai Mabilie-ban
25 táncattrakció.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varródatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. n. 2-6-ig eszközölhetők.

„A. B. C.”

Fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzemek, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörliőt stb. stb. csekély költséggel, házhoz szállítva, b. tenkint cserélve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. **EÖTVÖS-UTCA 30.** Telefon: 46-86.

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)

Alapítvány 1895.

Hubert Tergő

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

A kerékpárvilágot már 25 év óta uraló eredeti angol Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummik, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konzszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhol.

LÁNG JAKAB ÉS FIA
kerékpár és alkatrészek nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám.
Diszkrétjegyünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Alkalmi vételt
ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinnek megtekinteni ajánlatos.

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
3 Szerda	A postású és huga	Az elvált asszony
4 Csütörtök	A posású és huga	Rigoletto
5 Péntek	A postású és huga	A kuruzsló
6 Szombat	A postású és huga	Tosca
7 Vasárnap	d.n. este	A kis boszorkány
		Rip van Winkle

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara nyilvános, három évfolyamu

Női Felső Kereskedelmi Iskolája Pozsonyban.

Alapos szakzerű kereskedelmi képzettség. A harmadik évfolyam sikeres befejezésével a növendékek **érettségi** bizonyítványt nyernek. Vidéki növendékek részére kisebb **Internátus.**

Értesítőt kívánatra küld: az igazgatóság Pozsony, Béi Mátyás-utca 13.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőtag

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 12.70

Ládában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.6 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban:
60 liter 1908 évi tokaji aszalt bor --- 59.40 kor.
60 " 1907. " " pecsenye bor --- 72.60 kor.
60 " 1904. " " szamorodni bor --- 89.10 kor.
60 " 1901. " " szamorodni bor --- 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Tányértalpu Barnabás

a Maczkónemzettség hírneves ivadéka Az En Ujságomban Pósa Lajos gyermekleklapjában számol be **északsarki utjának mulatságos kalandjairól** és írdeákja Boos Bálint fürge tollal már írja is az érdekes kalandok történetét. Kivüle még a magyar irodalom valamennyi jeles tollforgatója ír hétről-hétre szép mesét, csengő verset, mulattató történetet és a kellemes szórakozás közben szinte észrevétlenül játszva, jókedvűen tanul az írásukból minden gyerek. — **Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.**

Az új évnegyed július 1-én kezdődik. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, Andrassy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedés útján.

A BÜVÖS ERSZÉNY
és egyéb elbeszélések.

Irta: **KRÚDY GYULA.**

A népszerű író egy regény nyé szélesedő hosszabb elbeszélése, tele érdekes fordulatokkal és jellemzettel alkokkal; mellette két pompásan elbeszél, hangulatos nyírségi történet. Mind a három Krúdy Gyula legjobb művei közül való.

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-út 21. minden könyvkereskedésben.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők** prospektust kérjének. Ezen

SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKEZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFŰZŐ**

Támogatók: egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.
HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! **KÉPES ARJEGYZÉKET** kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Ezen szpecialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház higyszervi és bujakóro: osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

szpecialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiak gyengeségénél (impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 32/A. szám.
(Áltérőház a Pannónia szállóval szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városbák.

Biztos siker! **NŐK FIGYELMEBE!** Biztos siker! **Ártalmatlan!** **Ártalmatlan!**
Antiszeptikus és higiénikus „**Juno-óvszer**” megakadályozza a bő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlv. Használati utasítás mellékelve. **Ara 3 korona.** Postai megrendelések titoktartás mellett esz. szolítottak. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárban **Temesvár, Józsefváros 7.**

készpénzért, vagy részletfizetésre legoicsóbban
Butor ENRENTREU és FUCHS
testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes arjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

OLÁFI GÁBOR:
KORUNK HÓSE
Veres regény.

Ara 3 korona.
Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT**
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia r.-t.), Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

TATÁRRABSÁG.
Regény két kötetben.
Irta:

PEKÁR GYULA.
Az Akadémia Péczely-díjának ideai nyertese.

Legújabb irodalmunk legkitűnőbb történeti regénye II. Rákóczi György ural kodása korából.

Ara a két kötetnek 8 K.
Kiadta a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és fia) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

MAGYAR-NORVÁI TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gratosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Veicence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzhajók közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veleceben és Anconában az ottani vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelennel, hátfülke-kei, kitérő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kéréseivel vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Benczfery-iroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság
(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság: **BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 1. szám.**

Legoicsóbb díjak.

Az 1908-ik év végén a biztosítások összege **344 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **102 millió 420,280 korona 80 fillér.**

Eddigi kifizetések: **85 millió 818,215 korona 10 fillér.**

Az intézet saját palotája:

Budapesten, Calvin-tér, Baross-u. 1., Üllői-t 2-4 sz.

E!-örendű kivittel! **Szolíd árak!**

Washington amerikai

iroda, uri szoba és könyvtárberendezések, angol bőrbutorok részletfizetésre is.

Arjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főelárusítás **Amerikai Irodaberendezési Vállalat**

Nagy és Vértess Budapest, Arany János-utca 20. Bálvány-u. sarok.

Al. pítvártól 1895.

5000 dbt Flanell takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanell takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar Budapest, Király-utca 32. (az udvarban.)

Al. pítvártól 1895.

Nemi betegségek
alapos, gyors és gyökeres gyógyítására férfa-
nál és nőknél a foglalkozás zavarássá nélkül
legjobban ajánljuk beavat. telkissmeretes és
nagy gyakorlaton alapuló gyógymod. nál forva
Dr. GARAI szakorvos, rendelő-
Budapest, Andrássy-ut 24.
GYÓGYIT: higyszervi, hólyag-, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és bujakóro: (syphillist), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férherőt (impotentia) mindenféle női bajokat, fehérvérletet stb. Fűdményes gyógyítás feltűnése nélkül lehetőleg is. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. s. 10-től d. u. 4-ig, este 7-8.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000*RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

B hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Csemegezőlöt vagy legemesebb francia öszi barackot 5 kilót 4 koronáért; finom almát, zamatos körtét, édes szilvát, ringlót, ananászt és turkóstán dinnyét 2 koronáért szállít Müller J. szállótelepe Kiskunhalas.

1910 november 1-ére Átlós-ut 6/a szám alatt épülő modern berendezésű tanszabályzat még néhány 3 és 4 szobás lakás örökáron eladó. Érdeklődők forduljanak a Házépítő és Telepítő Bank Részvénytársasághoz Budapest, VIII., József-körút 26. I. emelet 9. 29194

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

November 1-ére Budán, II. ker., Tölgyfa-utca 8. szám, új legmodernebb berendezésű tanszabályzat még néhány igen olcsó 2 és 3 szobás, esetleg négy szobás lakás örökberbe vehető. Esetleg évi bérlet is köthető. — Házépítő és Telepítő Bank Részvénytársaság, Epest, VIII., József-körút 26. sz. I. emelet 9.

Kézimunka hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Czukor fajtáinnyé- nek százat tizenháttól 24 koronáig, nemes görögdiinnyének 12-20 koronáig, fejeskaposztának 12-16 koronáig, tejesskukoricának 2-2,80 koronáig, zöldpaprikának és ugorának 70-90 fillér, paradicsomnak mázsáját 12 koronáért, almának és körtének 16-34 koronáig, szilvának 12 koronáig, postakosaranként 1,20 és 2,40 koronáig. Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzárkolt: 60 évre. Váltóidőszűt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósított. Rigecc és Jartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjaztatul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Rekedtség biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle czukorka. 60 fillérért mindenütt kapható.

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögölös, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 ház mesternél.

Zálogcédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Ait-Wien porcellánt, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kertész ékszerész és régiségkereskedő Király-ut. 85. — Telefon 95-48. — Meghívásra jövök.

Szárnyas. Rák! Eleven megerkezésért garancia. Bárhova bérmentve 12-14 drb. sütni való jézeze, vagy 8-10 kövér kaesa, vagy 6-7 jézeze és 4-5 kaesa együtt K 12.— 80-100 dbos asztali rák K 6.50, 60-70 dbos óriás rák K 8.50, 40-50 dbos szőlő rák K 16.50. Természetes tehénvaj, 5 kilós láda K 9.50. Kárpáti málnaszörp, 4 literes szelencze K 4.50. Margulies B. Buczac, Via Tisza-Borkut.

Világhírű keeskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggye esemegéni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3:50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Keeskemét X. 159. szám. 5938

Kajfestő - fésű, egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös haját valódi szőkére, barnára vagy feketére teljesen ártalmatlan! Ezekig használatos! — Ezek használatban Egy darab ára 6 korona. SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatótt szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatók küld. Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

30 koronaert készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos fürdőtünyök vagy felöltők finom szövetekből, László Sándor férfinaszabómester Budapest, Erzsébet-körút 1. sz., 1. em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28-92

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fürdőifőkádak 60 kortól feljebb. Elváltalok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezetők-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Vesselenyi-utca 53/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Benes Károlyné VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermmével kapcsolatos szabászat- és varrodatanintézetben a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egereknek 2 K. 40 fill. egy ójjet 40 egret fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezor és ezer sváb és ruszli fogható egy ójjet díjba 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Széküldés utánvétel mellett. J. SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27563

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb üzleti feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgál LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-tér 8. I. em. (Váci-utca mellett) butor raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 koppel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük

Magy. kir. szabadalm. jégszekrények (nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmazott fűtéssel kaphatók. WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmanizky utca sark.) Telefon 91-20.

Tárgyalás emberiség

és így bátran állíthatom, hogy nemcsak reklám Szt. László Intézet (Budapest, 27. Veres Pálné-utca 16.) ingyen gramofon rendszerre. A czég tisztelettel áldozó évenkénti reklámra és így óriási anyagi áldozatok árán akar magának egy állandó lemezáruló közönséget toborozni. Tehát nem humbog, mert hiszen a gép arát lemeztartórendelésekkel behoza. Kérjen bővebb felvilágosítást.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol bergarnitrák és teljesen berendezett minlaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Technikum Wittweida. Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépésztermek, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépészeti laboratorumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 halgató a 36. iskolai évben. Programmi stb. díjaztatul a tikkár sz. által.

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyen Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy-ut 21. Itt kapható az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a székiskolákban használtban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban. Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek. A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük. **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Legszesz es villamos csillárok legelőnyösebben szerezhetőek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoeffy-utca 9-11.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerkeket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 6. szám.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók **Wiener A. utódánál** BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak hőmelegítő lályhálkál hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába való higienikus cikkek, jég-szekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron. **WOLLNER M. H.** Epest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sark) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KWIZDA-FELE FLUID Kígyó-védjegy. Turista-fluid. Rég bevált aromikus beőrzésű az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, keréparazók, vadászok és lovasok által sikertel használva először utóerősítésre nagyobb áruk után. **Egész üveg ára K 2.- Fél üveg ára K 1.20** Kwizda-féle Fluid Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: **Tó. Sk József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-utca 26.

BUTOR készpénzért vagy részletekre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politurós butorokban **Nagy Imréné** Budapest, VI. Váci-körút 9. főljárát Szerencsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

A gyermekáldást 2 vagy 3 száma meghátározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyert sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyeg ellenében Frau **A. Kaupa, Berlin S. W. 247, Lindenstrasse 51** 28694

Soványosság Az egyedüli eredménytől kiser háziser a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóllallást. Verszegényes, gyengesség, idegesség ellen és gyomorbojásoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kíutívetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/A.** Telefon 156-80.

Új költői művek! **A múzsa búcsúja.** Költemények. Irtá **Lévay József.** Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára fűzve 4 kor. Vásznonkötésben 6 kor.

Jöttem hozzátok... Költemények. Irtá **Erdős Renée.** Ára 3 korona 60 fillér. Kaphatók: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

GUMMIKESZTÉS **HALHOLYAGOK** (nagy 75% és 100% 24% legolcsóbban) **STERYL** (20-25% vésztel) **GUMMI-KÜLÖNLEGESSEK** csak 20% áron kaphatók **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST, VILÁGKÖRÚT 3-12. **ÁGEREVENY 2**